

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الرحمن
علیه صاب

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

چهل حدیث

چهل حدیث امام علی علیہ السلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چهل حدیث معصومین در فضائل امیر المؤمنین علیه السلام

نویسنده:

محمد منتظر

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	چهل حدیث معصومین در فضائل امیر المؤمنین علیه السلام
۶	مشخصات کتاب
۶	فهرست
۱۰	مقدمه
۱۱	چهل حدیث معصومین در فضائل امیر المؤمنین صلوات الله علیهم أجمعین
۱۱	باب اول: روایاتی از رسول الله در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما و آلهما
۱۳	باب دوم: روایاتی از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه در فضائل خود آن بزرگوار
۲۷	باب سوم: روایاتی از حضرت زهرا در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما و آلهما
۳۳	باب چهارم: روایاتی از حضرت امام حسن مجتبی در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۳۵	باب پنجم: روایاتی از حضرت امام حسین در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۳۷	باب ششم: روایاتی از حضرت امام زین العابدین در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۴۱	باب هفتم: روایاتی از حضرت امام محمد باقر در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۴۳	باب هشتم: روایاتی از حضرت امام جعفر صادق در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۴۵	باب نهم: روایاتی از حضرت امام موسی کاظم در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۴۶	باب دهم: روایاتی از حضرت امام رضا در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۴۹	باب یازدهم: روایاتی از حضرت امام جواد در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۵۲	باب دوازدهم: روایاتی از حضرت امام هادی در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۵۶	باب سیزدهم: روایاتی از حضرت امام حسن عسکری در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۶۸	باب چهاردهم: روایاتی از حضرت صاحب الزمان در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما
۸۶	خاتمه
۸۷	درباره مرکز

چهل حدیث معصومین در فضائل امیر المؤمنین علیه السلام

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: چهل حدیث معصومین در فضائل امیر المؤمنین علیه السلام / محمد منتظر.

مشخصات نشر دیجیتال: اصفهان: مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، 1401.

مشخصات ظاهری: نرم افزار تلفن همراه، رایانه و کتاب

موضوع: حدیث - امیر المؤمنین علیه السلام

ص: 1

فهرست

چهل حدیث معصومین در فضائل امیر المؤمنین صلوات الله علیهم أجمعین 6

باب اول: روایاتی از رسول الله در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما و آلهما 6

باب دوم: روایتی از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه در فضائل خود آن بزرگوار 8

باب سوم: روایاتی از حضرت زهرا در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما و آلهما 22

باب چهارم: روایاتی از حضرت امام حسن مجتبی در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما 26

باب پنجم: روایاتی از حضرت امام حسین در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما 28

باب ششم: روایاتی از حضرت امام زین العابدین در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما 30

باب هفتم: روایاتی از حضرت امام محمد باقر در فضائل حضرت

باب هشتم: روایاتی از حضرت امام جعفر صادق در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما 35

باب نهم: روایاتی از حضرت امام موسی کاظم در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما 37

باب دهم: روایاتی از حضرت امام رضا در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما 38

باب یازدهم: روایاتی از حضرت امام جواد در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما 41

باب دوازدهم: روایاتی از حضرت امام هادی در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما 43

باب سیزدهم: روایاتی از حضرت امام حسن عسکری در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما 47

باب چهاردهم: روایاتی از حضرت صاحب الزمان در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما 56

خاتمه. 73

ص: 4

لله الذي جعلنا من المتمسكين بولاية أمير المؤمنين و الأئمة المعصومين صلوات الله عليهم أجمعين

اما بعد در ادامه سلسله فضائل حضرت اميرالمؤمنين صلوات الله عليه اين بار به آن دسته از فضائل مولای عالمين لنگر آسمان و زمين امير المؤمنين اسد الله غالب غالب كل غالب على بن ابي طالب صلوات الله عليهما می پردازم که از لسان چهارده نور مقدس صلوات الله عليهم اجمعين بيان شده اند. از آنجایی که در این جزوه چهل حدیث آورده شده لذا این جزوه را مسما نمودم به «چهل حدیث معصومين در فضائل امير المؤمنين صلوات الله عليهم اجمعين» و این جزوه را در چهارده باب ترتیب داده ام و مطالبش از کتب معتبره جمع آوری شده اند.

امیدوارم

خوانندگان عزیز با خواندن این جزوه به معرفت عالیہ برسند و برای این بنده سراپا تقصیر «محمد منتظر» ذخیره روز جزایم باشد.

والسلام

علیکم ورحمة الله

ص: 5

چهل حدیث معصومین در فضائل امیر المؤمنین صلوات الله علیهم أجمعین

باب اول: روایاتی از رسول الله در فضائل حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهما و آلهما

1/1- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ الْحَسَنِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ حَدَّثَنِي جَدِّي يَحْيَى بْنُ الْحَسَنِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنِي إِبرَاهِيمُ بْنُ عَلِيٍّ وَ الْحَسَنُ بْنُ يَحْيَى قَالَ حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ مُزَاهِمٍ عَنْ أَبِي خَالِدٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: كَانَ لِي عَشْرٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ قَبْلِي وَ لَا يُعْطَاهُنَّ أَحَدٌ بَعْدِي قَالَ لِي يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَخِي فِي الدُّنْيَا وَ أَخِي فِي الآخِرَةِ وَ أَنْتَ أَقْرَبُ النَّاسِ مِنِّي مَوْفَقًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ مَنْزِلِي وَ مَنْزِلِكَ فِي الْجَنَّةِ مُتَوَاجِهَانِ كَمَنْزِلِ الْأَخَوَيْنِ وَ أَنْتَ الْوَصِيُّ وَ أَنْتَ الْوَلِيُّ وَ أَنْتَ الْوَزِيرُ وَ عَدُوُّكَ عَدُوِّي وَ عَدُوِّي عَدُوُّ اللَّهِ وَ وَلِيِّكَ وَ لِي وَ وَلِيِّي وَ لِي اللَّهُ. (1)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از زید پسر حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه از پدران بزرگوارش از حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: ده خصلت از رسول الله صلی الله علیه و آله به من رسیده که نه نظیر آن ها قبل از من به کسی داده شده و نه بعد از من به کسی داده خواهد شد، آن حضرت به من فرمود: ای علی! تو در دنیا و در آخرت برادر من هستی، و تو در روز قیامت نزدیک ترین مردم به من هستی، و خانه من و خانه تو در بهشت مانند خانه های دو برادر روبروی یکدیگرند، و تو وصی و ولی و وزیر من هستی، و دشمن تو دشمن من است و دشمن من دشمن خدا است، و دوستدار تو دوستدار من است و دوستدار من دوستدار خدا است.

2/2- الشيخ أبي الفضل شاذان بن جبرئيل القمي، عن أحمد بن عبد الجبار عن زيد بن الحارث عن الأعمش عن إبراهيم التميمي عن أبيه عن أبي ذر الغفاري قال: بينما ذات يوم من الأيام بين يدي رسول الله صلى الله عليه وآله إذ قام و ركع و سجد شكراً لله تعالى ثم قال يا جندب من أراد أن ينظر إلى آدم في علمه وإلى نوح في فهمه وإلى إبراهيم في خلته وإلى موسى في مناجاته وإلى عيسى في سياحته وإلى أيوب في صبره و بلائه فلينظر إلى هذا الرجل المقابل الذي هو كالشمس و القمر الساري و الكوكب الدرّي أشجع الناس قلباً و أسخى الناس كفاً فعلى مبعضه لعنة الله و الملائكة و الناس أجمعين قال فالتفت الناس ينظرون من هذا المقبل فإذا هو علي بن أبي طالب عليه الصلاة و السلام. (2)

مرحوم شیخ شاذان بن جبرئیل قمی، با سند مذکور از ابوذر غفاری رضوان الله علیه روایت کرده که گفت: روزی در محضر رسول الله صلی الله علیه و آله بودیم که آن حضرت قیام و رکوع نموده سجده شکر به درگاه خدای متعال به جای آورده سپس فرمود:

ص: 6

1- . الأمالی (للصدوق) ج 1 ص 77 ح 8.

2- . الروضة ص 8 ح 22.

ای جنذب! هر کس بخواهد به حضرت آدم در علمش، به حضرت نوح در فهمش، به حضرت ابراهیم در دوستی اش با خدا، به حضرت موسی در مناجات، به حضرت عیسی در جهان گردی اش برای عبادت و به حضرت ایوب در صبر و امتحانش نظر کند، به این مرد روبرو نگاه کند که به خورشید و ماه در گردش و ستاره درخشان می ماند، کسی که دلش شجاع تر از همه و دستش بخشنده تر از همه مردم است. پس لعنت خدا و فرشتگان و همه مردم بر دشمن او باد! پس مردم برگشته تا ببینند چه کسی در حال آمدن است که ناگاه حضرت علی بن ابی طالب علیه الصلاة والسلام نمودار شد.

3/3- الشيخ أبي الفتح محمد بن علي بن عثمان الكراچكي، عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ شَاذَانَ عَنِ الْمُعَاوَاةِ بْنِ زَكَرِيَّا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ الثَّلَجِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ بَهْرَامَ عَنْ يُونُسَ بْنِ مُوسَى الْقَطَّانِ عَنْ جَرِيرِ بْنِ لَيْثٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: لَوْ أَنَّ الْغِيَاضَ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرَ مِدَادٌ وَالْجَنَّ حُسَابٌ وَالْإِنْسَ كِتَابٌ مَا أَحْصَوْا فَضَائِلَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا. (1)

مرحوم شیخ محمد بن علی بن عثمان کراچکی، با سند مذکور از ابن عباس روایت کرده که گفت: رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: اگر درختان قلم، دریاها مرکب، جنیان حساب گر و آدمیان نویسنده شوند نخواهند توانست فضائل حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیهما را بشمارند.

ص: 7

باب دوم: روایتی از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه در فضائل خود آن بزرگوار

اشاره:

از آنجایی که بنده بنا دارم در این جزوه شریفه چهل حدیث در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه از لسان چهارده معصوم صلوات الله علیهم بیاورم لذا در هر باب از هر معصومی سه روایت آورده خواهد شد بنابراین در این باب از خود حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه یک روایت می آورم تا عدد چهل، کم و زیاد نشود.

1/4- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ وَ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ السَّنَانِيُّ وَ عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الدَّقَاقُ وَ الْحُسَيْنُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ هِشَامِ الْمُكْتَبِ وَ عَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْوَرَّاقُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ قَالُوا حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا بَكْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبٍ قَالَ حَدَّثَنَا تَمِيمُ بْنُ بَهْلُولٍ قَالَ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَكِيمٍ عَنْ ثَوْرِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ مَكْحُولٍ قَالَ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ لَقَدْ عَلِمَ الْمُسْتَحْفَظُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَنَّهُ لَيْسَ فِيهِمْ رَجُلٌ لَهُ مَنْقَبَةٌ إِلَّا وَ قَدْ شَرِكْتُهُ فِيهَا وَ فَضَلْتُهُ وَ لِي سَعُونَ مَنْقَبَةً لَمْ يَشْرِكْنِي فِيهَا أَحَدٌ مِنْهُمْ قُلْتُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ فَأَخْبِرْنِي بِهِنَّ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّ أَوَّلَ مَنْقَبَةٍ لِي أَنِّي لَمْ أَشْرِكْ بِاللَّهِ طَرْفَةَ عَيْنٍ وَ لَمْ أَعْبُدِ اللَّاتَ وَ الْعُزَّى وَ الثَّانِيَةَ أَنِّي لَمْ أَشْرَبِ الْحَمْرَ قَطُّ وَ الثَّالِثَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ اسْتَوْهَبَنِي عَنْ أَبِي فِي صِبَانِي وَ كُنْتُ أَكِيلُهُ وَ شَرِبِيَهُ وَ مُؤْنِسُهُ وَ مُحَدِّثُهُ وَ الرَّابِعَةَ أَنِّي أَوَّلُ النَّاسِ إِيمَانًا وَ إِسْلَامًا وَ الْخَامِسَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ قَالَ لِي يَا عَلِيُّ أَنْتَ مِثِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي وَ السَّادِسَةَ أَنِّي كُنْتُ آخِرَ النَّاسِ عَهْدًا بِرَسُولِ اللَّهِ وَ دَلِيلُهُ فِي حُفْرَتِهِ وَ السَّابِعَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَأَيْقَظُونِي وَ قَالُوا مَا فَعَلَ صَاحِبُكَ فَقُلْتُ ذَهَبَ فِي حَاجَتِهِ فَقَالُوا لَوْ كَانَ هَرَبَ لَهَرَبَ هَذَا مَعَهُ وَ أَمَّا الثَّامِنَةُ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَلَّمَنِي أَلْفَ بَابٍ مِنَ الْعِلْمِ يَفْتَحُ كُلُّ بَابٍ أَلْفَ بَابٍ وَ لَمْ يُعَلِّمْ ذَلِكَ أَحَدًا غَيْرِي وَ أَمَّا التَّاسِعَةَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ قَالَ لِي يَا عَلِيُّ إِذَا حَشَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ نُصِبَ لِي مِنْبَرٌ فَوْقَ مَنْابِرِ النَّبِيِّينَ وَ نُصِبَ لَكَ مِنْبَرٌ فَوْقَ مَنْابِرِ الْوَصِيِّينَ فَتَرْتَقِي عَلَيْهِ وَ أَمَّا الْعَاشِرَةَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يَقُولُ يَا عَلِيُّ لَا أُعْطَى فِي الْقِيَامَةِ إِلَّا سَأَلْتُ لَكَ مِثْلَهُ وَ أَمَّا الْحَادِيَةَ عَشْرَةَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يَقُولُ يَا عَلِيُّ أَنْتَ أَخِي وَ أَنَا أَخُوكَ يَدُكَ فِي يَدِي حَتَّى تَدْخُلَ الْجَنَّةَ وَ أَمَّا الثَّانِيَةَ عَشْرَةَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يَقُولُ يَا عَلِيُّ مِثْلَكَ فِي أُمَّتِي كَمِثْلِ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَ مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ وَ أَمَّا الثَّالِثَةَ عَشْرَةَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَمَّمَنِي بِعِمَامَةِ نَفْسِهِ بِيَدِهِ وَ دَعَا لِي بِدَعْوَاتِ النَّصْرِ عَلَى أَعْدَاءِ اللَّهِ فَهَزَمْتُهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ أَمَّا الرَّابِعَةَ عَشْرَةَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَمَرَنِي أَنْ أَمْسَحَ يَدِي عَلَى صُرْعِ شَاةٍ قَدْ بَيَسَ صُرْعُهَا فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ بَلِ امْسَحْ أَنْتَ فَقَالَ يَا عَلِيُّ فَعَلِكَ فِعْلِي فَمَسَحْتُ عَلَيْهَا يَدِي فَدَرَّ عَلَيَّ مِنْ لَبَنِهَا فَسَقَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

عليه وآله شربة ثم أتت عبوزة فشكت الظمأ فسقيتها فقال رسول الله صلى الله عليه وآله إنى سألت الله عز وجل أن يبارك في يدك ففعل
و أما الخامسة عشرة فإن رسول الله صلى الله عليه وآله أوصى إلى وقال يا علي لا يلي عسى على غيرك ولا يوارى عورتى غيرك فإنه إن رأى
أحد عورتى غيرك تفقات عيناه فقلت له كيف لي بتقليبك يا رسول الله فقال إنك ستعان فوالله ما أردت أن أقلب عضواً من أعضائه إلا قلب
لي وأما السادسة عشرة فإنى أردت أن أجردة فنوديت يا وصي محمد لا تجرده فغسله و القميص عليه فلا والله الذي أكرمه بالنبوة و خصه
بالرسالة ما رأيت له عورة خصني الله بذلك من بين أصحابه وأما السابعة عشرة فإن الله عز وجل زوجني فاطمة وقد كان خطبها أبو بكر
عمر فزوجني الله من فوق سبع سماواته فقال رسول الله صلى الله عليه وآله هنيئاً لك يا علي فإن الله عز وجل زوجك فاطمة سيده نساء
أهل الجنة وهى بصة منى فقلت يا رسول الله أو لست منك فقال بلى يا علي وأنت منى وأنا منك كيمي من شىء مالى لا أس تغنى عنك
فى الدنيا والآخرة وأما الثامنة عشرة فإن رسول الله صلى الله عليه وآله ص قال لي يا علي أنت صاحب لواء الحمد فى الآخرة وأنت يوم القيامة أقرب الخلائق
منى مجلساً يسط لي ويسط لك فأكون فى زمرة النبيين وتكون فى زمرة الوصيين ويوضع على رأسك تاج النور وإكليل الكرامة يحف
بك سبعون ألف ملك حتى يفرغ الله عز وجل من حساب الخلائق وأما التاسعة عشرة فإن رسول الله صلى الله عليه وآله قال ست تقاتل
الناكثين والقاسطين والمارقين فمن قاتلك منهم فإن لك بكل رجل منهم شفاعة فى مائة ألف من شيعتك فقلت يا رسول الله فمن الناكثون
قال طلحة والزبير سيبيعانك بالحجاز و ينكثانك بالعراق فإذا فعلاً ذلك فحاربهما فإن فى قتالهما طهارة لأهل الأرض قلت فمن القاسطون
قال معاوية وأصحابه قلت فمن المارقون قال أصحاب ذى النديّة وهم يمرقون من الدين كما يمرق السهم من الرمية فاقتلهم فإن فى قتلهم
فرجاً لأهل الأرض وعذاباً معجلاً عليهم وذخراً لك عند الله عز وجل يوم القيامة وأما العشرون فإنى سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله
آله يقول لى مثلك فى أمى مثل باب حطة فى بنى إسرائيل فمن دخل فى ولايتك فقد دخل الباب كما أمره الله عز وجل وأما الحادية و
العشرون فإنى سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله عليه وآله يقول أنا مدينة العلم وعلى بابها ولن تدخل المدينة إلا من بابها ثم قال يا علي إنك
سترعى ذمتى وتقاتل على سببى وتحالفك أمى وأما الثانية والعشرون فإنى سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله عليه وآله يقول إن الله تبارك و
تعالى خلق ابني الحسن والحسين من نور آلهة إليك وإلى فاطمة وهما يهتران كما يهتر القرطان إذا كانا فى الأذنين ونورهما متضاعف
على نور الشهداء سبعين ألف ضيف يا علي إن الله عز وجل قد وعدنى أن يكرمهما كرامة لا يكرم بها أحداً ما خلا النبيين والمرسلين و
أما الثالثة والعشرون فإن رسول الله صلى الله عليه وآله عليه وآله أعطانى خاتمته فى حياته ودرعه و منطقته وقلدى سيفه وأصحابه كلهم حضور و
عمى العباس حاضراً فخصني الله عز وجل منه بذلك دونهم وأما الرابعة والعشرون فإن الله عز وجل أنزل على رسوله يا أيها الذين آمنوا
إذا ناجيتم الرسول فقدموا بين يدي نجاكم صدقة فكان لى ديناراً فبعته عشرة دراهم فكننت إذا ناجيت رسول الله صلى الله عليه وآله صدق
قبل ذلك بدرهم وآله ما فعل هذا أحد من

أَصْحَابِهِ قَبْلِي وَلَا بَعْدِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَلَّهُ فَمَقْتُمْ أَنْ تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَي نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُوا وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ الْآيَةَ فَهَلْ تَكُونُ التَّوْبَةُ إِلَّا مِنْ ذَنْبٍ كَانَ أَمَّا الْخَامِسَةُ وَالْعِشْرُونَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ الْجَنَّةُ مُحَرَّمَةٌ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ حَتَّى أَدْخُلَهَا أَنَا وَهِيَ مُحَرَّمَةٌ عَلَى الْأَوْصِيَاءِ حَتَّى تَدْخُلَهَا أَنْتَ يَا عَلِيُّ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بَشَّرَنِي فِيكَ بِبُشْرَى لَمْ يُبَشِّرْ بِهَا نَبِيًّا قَبْلِي بِأَنَّكَ سَيِّدُ الْأَوْصِيَاءِ وَأَنَّ ابْنَيْكَ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ سَيِّدَا شَيْبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَمَّا السَّادِسَةُ وَالْعِشْرُونَ فَإِنَّ جَعْفَرَ أَخِي الطَّيَّارِ فِي الْجَنَّةِ مَعَ الْمَلَائِكَةِ الْمُزَيَّنِينَ بِالْجَنَاحِينَ مِنْ دُرٍّ وَيَاقُوتٍ وَزَبَرْجَدٍ وَأَمَّا السَّابِعَةُ وَالْعِشْرُونَ فَعَمِّي حَمْرَةٌ سَيِّدُ الشُّهَدَاءِ فِي الْجَنَّةِ وَأَمَّا الثَّامِنَةُ وَالْعِشْرُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَعَدَنِي فِيكَ وَعَدَانِي لَنْ يُحْلِفَهُ جَعَلَنِي نَبِيًّا وَجَعَلَكَ وَصِيًّا وَسَتَلَقِي مِنْ أُمَّتِي مِنْ بَعْدِي مَا لَقِيَ مُوسَى مِنْ فِرْعَوْنَ فَاصْبِرْ وَاحْتَسِبْ حَتَّى تَلْقَانِي فَأُولَئِكَ مَنْ وَالَاكَ وَأَعَادِي مَنْ عَادَاكَ وَأَمَّا التَّاسِعَةُ وَالْعِشْرُونَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ يَا عَلِيُّ أَنْتَ صَاحِبُ الْحَوْضِ لَا يَمْلِكُهُ غَيْرُكَ وَسَيَأْتِيكَ قَوْمٌ فَيَسْتَسْقُونَكَ فَتَقُولُ لَا وَلَا مِثْلَ ذَرَّةٍ فَيَنْصَرِفُونَ مُسَوِّدَةً وَجُوهُهُمْ وَسَتَرِدُّ عَلَيْكَ شَيْعَتِي وَشَيْعَتِكَ فَتَقُولُ رَوَاهُ رَوَاهُ مَرْوِيَيْنِ فَيَرَوْنَ مُبَيَّضَةً وَجُوهُهُمْ وَأَمَّا الثَّلَاثُونَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ يُحْشَرُ أُمَّتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى خَمْسِ زَيَاتٍ فَأُولَئِكَ رَأَيْتُ رَأَيْتُ عَلِيًّا رَأَيْتُ فِرْعَوْنَ هَذِهِ الْأُمَّةُ وَهُوَ مُعَاوِيَةُ وَالثَّانِيَةُ مَعَ سَامِرِيِّ هَذِهِ الْأُمَّةُ وَهُوَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ وَالثَّلَاثَةُ مَعَ جَائِلِيْقِ هَذِهِ الْأُمَّةُ وَهُوَ أَبُو مُوسَى الْأَشْجَرِيُّ وَالرَّابِعَةُ مَعَ أَبِي الْأَعْوَرِ السَّلْمِيِّ وَأَمَّا الْخَامِسَةُ فَمَعَكَ يَا عَلِيُّ تَحْتَهَا الْمُؤْمِنُونَ وَأَنْتَ إِمَامُهُمْ ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لِلرَّبْعَةِ ازْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضْرِبْ بَيْنَهُمْ بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَهُمْ شَيْعَتِي وَمَنْ وَالَانِي وَقَاتَلَ مَعِيَ الْفِتْنَةَ الْبَاغِيَّةَ وَالتَّائِبَةَ عَنِ الصِّرَاطِ وَبَابِ الرَّحْمَةِ وَهُمْ شَيْعَتِي فَيَنَادِي هَؤُلَاءِ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَى وَ لَكِنَّا كُنَّا نَفْتِنُكُمْ أَنْفُسَكُمْ وَ تَرَبَّصْ شُمْ وَ ازْتَبْ شُمْ وَ غَرَّتْكُمْ الْأُمَانِي حَتَّى جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَ غَرَّتْكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَا أَوْكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ثُمَّ تَرُدُّ أُمَّتِي وَ شَيْعَتِي فَيَرَوْنَ مِنْ حَوْضِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَبِيَدِي عَصَا عَوْسَجٍ أَطْرُدُ بِهَا أَعْدَائِي طَرْدَ غَرِيْبَةِ الْإِبِلِ وَأَمَّا الْحَادِيَةُ وَالثَّلَاثُونَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ لَوْ لَا أَنْ يَقُولُ فِيكَ الْغَالُونَ مِنْ أُمَّتِي مَا قَالَتِ النَّصَارَى فِي عِيْسَى ابْنِ مَرْيَمَ لَقُلْتُ فِيكَ قَوْلًا لَا تَمُرُّ بِمَلَاٍ مِنَ النَّاسِ إِلَّا أَخَذُوا الثَّرَابَ مِنْ تَحْتِ قَدَمَيْكَ يَسْتَسْقُونَ بِهِ وَأَمَّا الثَّانِيَةُ وَالثَّلَاثُونَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى نَصَرَ رَنِي بِالرُّعْبِ فَسَأَلْتُهُ أَنْ يَنْصُرَكَ بِمِثْلِهِ فَجَعَلَ لَكَ مِنْ ذَلِكَ مِثْلَ الَّذِي جَعَلَ لِي وَأَمَّا الثَّلَاثَةُ وَالثَّلَاثُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ التَّمَّمَ أُذُنِي وَ عَلَّمَنِي مَا كَانَ وَ مَا يَكُونُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَسَأَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ذَلِكَ إِلَيَّ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَمَّا الرَّابِعَةُ وَالثَّلَاثُونَ فَإِنَّ النَّصَارَى ادَّعَوْا أَمْرًا فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ فَمَنْ حَاجَكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فُكُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَ أَبْنَاءَكُمْ وَ نِسَاءَنَا وَ نِسَاءَكُمْ وَ أَنْفُسَنَا وَ أَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهَلْ فَتَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ فَكَانَتْ نَفْسِي نَفْسَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ النَّسَاءِ فَاطِمَةَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهَا وَ الْأَبْنَاءِ الْحَسَنَ وَ الْحُسَيْنَ ثُمَّ نَدِمَ الْقَوْمُ فَسَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

عليه وآله الإغفاء فأغفاهم والذي أنزل التوراة على موسى والفرقان على محمد صلى الله عليه وآله لوباهلونا لمسحوا قردة وخنزير وأما
الخامسة والثلاثون فإن رسول الله صلى الله عليه وآله وجهني يوم بدر فقال انبئي بكف حصيات مجموعة في مكان واحد فأخذتها ثم
سميتها فإذا هي طيبة فتوح منها رائحة المسك فأنبئتها بها فرمى بها وجوه المشركين وتلك الحصيات أربع منها كن من الفزدوس وحصاة
من المشرق وحصاة من المغرب وحصاة من تحت العرش مع كل حصاة مائة ألف ملك مددا لنا لم يكرم الله عز وجل بهذه الفضية
أحدا قبل ولا بعد وأما السادسة والثلاثون فإني سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول ويل لقاتلك إنه أشقى من ثمود ومن عاقير
الناقة وإن عرش الرحمن ليهترز لقتلك فأبشرو يا علي فإنك في زمرة الصديقين والشهداء والصالحين وأما السابعة والثلاثون فإن الله تبارك
وتعالى قد خصني من بين أصحاب محمد صلى الله عليه وآله بعلم الناسخ والمنسوخ والمحكم والمشابه والخاص العام وذلك مما
من الله به علي وعلى رسوله وقال لي الرسول صلى الله عليه وآله يا علي إن الله عز وجل أمرني أن أذنيك ولا أقصييك وأعلمك ولا
أجفوك وحق علي أن أطيع ربي وحق عليك أن تعي وأما الثامنة والثلاثون فإن رسول الله صلى الله عليه وآله بعثني بعثا ودعا لي
بذعوات وأطلعني على ما يجري بعده فحزن لذلك بعض أصحابه قال لو قدر محمد أن يجعل ابن عمه نبيا لجعله فشرقي الله عز وجل
بالإطلاع على ذلك على لسان نبيه صلى الله عليه وآله وأما التاسعة والثلاثون فإني سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول كذب من
زعم أنه يحبني ويغضب عليا لا يجتمع حبي وحبه إلا في قلب مؤمن إن الله عز وجل جعل أهل حبي وحبي حبي في أول زمرة
السابقين إلى الجنة وجعل أهل بغضي وبغضك في أول زمرة الضالين من أممي إلى النار وأما الأربعون فإن رسول الله صلى الله عليه وآله
وجهني في بعض الغزوات إلى ركي فإذا ليس فيه ماء فرجعت إليه فأخبرته فقال أف فيه طين قلت نعم فقال انبئي منه فأنبت منه بطين فتكلم فيه
ثم قال أفه في الركي فالتفت فإذا الماء قد نبع حتى امتلأ جوانب الركي فحنت إليه فأخبرته فقال لي وفقت يا علي وبركتك نبع الماء فهذه
المنقبة خاصة بي من دون أصحاب النبي صلى الله عليه وآله وأما الحادية والأربعون فإني سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول
أبشرو يا علي فإن جبرئيل أتاني فقال لي يا محمد إن الله تبارك وتعالى نظر إلى أصحابك فوجد ابن عمك وختك علي ابنتك فاطمة خير
أصحابك فجعله وصييك والمودى عندك وأما الثانية والأربعون فإني سمعت رسول الله يقول أبشرو يا علي فإن منزلك في الجنة مواج
منزلي وأنت معي في الرفيق الأعلى في أعلى عليين قلت يا رسول الله صلى الله عليه وآله وما أعلى عليين فقال قبة من درة بيضاء لها
سبعون ألف مصراع مسكن لي ولك يا علي وأما الثالثة والأربعون فإن رسول الله صلى الله عليه وآله قال إن الله عز وجل رسخ حبي في
قلوب المؤمنين وكذلك رسخ حبيك يا علي في قلوب المؤمنين ورسخ بغضي وبغضك في قلوب المنافقين فلا يحبك إلا مؤمن تقى ولا
يبغضك إلا منافق كافر وأما الرابعة والأربعون فإني سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله يقول لن يبغضك من العرب إلا دعوى ولا من
العجم إلا شقي ولا من النساء إلا سلقية وأما الخامسة والأربعون

فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ دَعَانِي وَأَدَا رِمْدَ الْعَيْنِ فَتَقَلَّ فِي عَيْنِي وَقَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ حَرَّهَا فِي بَرْدِهَا وَبَرْدَهَا فِي حَرِّهَا فَوَلَّى اللَّهُ مَا
 اللَّهُ تَكَّتْ عَيْنِي إِلَى هَذِهِ السَّاعَةِ وَأَمَّا السَّادِسَةُ وَالْأَرْبَعُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَمَرَ أَصْحَابَهُ وَعُمُومَتَهُ بِسَدِّ الْأَبْوَابِ وَفَتْحِ بَابِي
 بِأَمْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَلَيْسَ لِأَحَدٍ مَنَقِبَةٌ مِثْلَ مَنَقِبَتِي وَأَمَّا السَّابِعَةُ وَالْأَرْبَعُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَمَرَنِي فِي وَصِيَّتِهِ بِقَضَاءِ دِيُونِهِ وَ
 عِدَاتِهِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَيْسَ عِنْدِي مَالٌ فَقَالَ سَيَعِينُكَ اللَّهُ فَمَا أَرَدْتُ أَمْرًا مِنْ قَضَاءِ دِيُونِهِ وَعِدَاتِهِ إِلَّا يَسَّرَهُ اللَّهُ لِي حَتَّى قَضَيْتُ
 دِيُونَهُ وَعِدَاتِهِ وَأَخَصَيْتُ ذَلِكَ فَبَلَغَ ثَمَانِينَ أَلْفًا وَبَقِيَ بَقِيَّةٌ أَوْصَيْتُ الْحَسَنَ أَنْ يَقْضِيَهَا وَأَمَّا الثَّامِنَةُ وَالْأَرْبَعُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ
 آلِهِ أَتَانِي فِي مَنْزِلِي وَ لَمْ يَكُنْ طَعِمْنَا مُنْذُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فَقَالَ يَا عَلِيُّ هَلْ عِنْدَكَ مِنْ شَيْءٍ فَقُلْتُ وَالَّذِي أَكْرَمَكَ بِالْكَرَامَةِ وَاصْطَفَاكَ بِالرِّسَالَةِ مَا
 طَعِمْتُ وَرَوْجَتِي وَابْنَائِي مُنْذُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَا فَاطِمَةُ ادْخُلِي الْبَيْتَ وَانظُرِي هَلْ تَجِدِينَ شَيْئًا فَقَالَتْ خَرَجْتُ
 السَّاعَةَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَذْخُلُهُ أَنَا فَقَالَ ادْخُلِي بِاسْمِ اللَّهِ فَدَخَلْتُ فَإِذَا أَنَا بِطَبَقٍ مَوْضُوعٍ عَلَيْهِ رُطْبٌ مِنْ تَمْرٍ وَجَفَنَةٌ مِنْ ثَرِيدٍ فَحَمَلْتُهَا إِلَى
 رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ يَا عَلِيُّ رَأَيْتَ الرَّسُولَ الَّذِي حَمَلَ هَذَا الطَّعَامَ فَقُلْتُ نَعَمْ فَقَالَ صِدْفُهُ لِي فَقُلْتُ مِنْ بَيْنِ أَحْمَرَ وَأَخْضَرَ وَ
 أَصْفَرَ فَقَالَ تِلْكَ خِطْطُ [خَطُوطُ] جَنَاحِ جَبْرَيْلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ مُكَلَّلَةً بِالذُّرِّ وَالْيَاقُوتِ فَأَكَلْنَا مِنَ الشَّرِيدِ حَتَّى شَبِعْنَا فَمَا رُئِيَ إِلَّا حَدْسُ أَيِّدِنَا وَ
 أَصَابِعِنَا فَخَصَّنِي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِذَلِكَ مِنْ بَيْنِ أَصْحَابِهِ وَأَمَّا التَّاسِعَةُ وَالْأَرْبَعُونَ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى خَصَّ نَبِيَّهَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالنُّبُوَّةِ
 وَخَصَّنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالْوَصِيَّةِ فَمَنْ أَحَبَّنِي فَهُوَ سَعِيدٌ يُحْشَدُ فِي رُؤْمَةِ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَأَمَّا الْخَمْسُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَآلِهِ بَعَثَ بِرَاءَةَ مَعَ أَبِي بَكْرٍ فَلَمَّا مَضَى أَتَى جَبْرَيْلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ لَا يُودِي عَنْكَ إِلَّا أَنْتَ أَوْ رَجُلٌ مِنْكَ فَوَجَّهَنِي
 عَلَى نَاقَتِهِ الْعَضْبَاءِ فَلَحِقْتُهُ بِذِي الْحُلَيْفَةِ فَأَخَذْتُهَا مِنْهُ فَخَصَّنِي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِذَلِكَ وَأَمَّا الْحَادِيَةُ وَالْخَمْسُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ
 آلِهِ أَقَامَنِي لِلنَّاسِ كَأَفْئَةٍ يَوْمَ غَدِيرِ حُمٍّ فَقَالَ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ فَبَعْدًا وَسُحْقًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَأَمَّا الثَّانِيَةُ وَالْخَمْسُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ يَا عَلِيُّ أَلَا أَعْلَمُكَ كَلِمَاتٍ عَلَّمْنِيهِنَّ جَبْرَيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقُلْتُ بَلَى قَالَ قُلْ يَا رَازِقَ الْمُقْلِينَ يَا رَاحِمَ الْمَسَاكِينِ وَ
 يَا سَمْعَ السَّامِعِينَ وَيَا أَبْصَرَ النَّاطِرِينَ وَيَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ارْحَمْنِي وَارْحَمْنِي وَأَمَّا الثَّلَاثَةُ وَالْخَمْسُونَ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَنْ يَذْهَبَ
 بِالذُّنْيَا حَتَّى يَهْوِيَ مَتَا الْقَائِمِ يُقْتَلُ مُبْغِضِينَ وَلَا يَقْبَلُ الْجَزِيَّةَ وَيَكْسِرُ الصَّلِيبَ وَالْأَصْدَنَامَ وَيَضَعُ الْحَرْبَ أَوْزَارَهَا وَيَدْعُو إِلَى اخْتِادِ الْمَالِ
 فَيَقْسِمُهُ بِالسُّوِيَّةِ وَيُعْدِلُ فِي الرِّعِيَّةِ وَأَمَّا الرَّابِعَةُ وَالْخَمْسُونَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ يَا عَلِيُّ سَيَلْعَنُكَ بَنُو أُمِّيَّةَ وَيَرُدُّ
 عَلَيْهِمْ مَلِكٌ بِكُلِّ لَعْنَةٍ أَلْفَ لَعْنَةٍ فَإِذَا قَامَ الْقَائِمُ لَعْنَهُمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً وَأَمَّا الْخَامِسَةُ وَالْخَمْسُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ لِي سَيَقْتَتُنَّ فِيكَ طَوَائِفُ مِنْ
 أُمَّتِي فَيَقُولُونَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَمْ يَخْلُفْ شَيْئًا فِيمَا دَا أَوْصَى عَلِيًّا أَوْ لَيْسَ كِتَابُ رَبِّي أَفْضَلُ الْأَشْيَاءِ بَعْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَ
 الَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ لَنْ لَمْ تَجْمَعُهُ بِإِثْقَانٍ لَمْ يُجْمَعِ أَبَدًا فَخَصَّنِي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِذَلِكَ مِنْ دُونِ الصَّحَابَةِ وَأَمَّا السَّادِسَةُ وَالْخَمْسُونَ فَإِنَّ اللَّهَ
 تَبَارَكَ وَتَعَالَى خَصَّنِي بِمَا خَصَّ بِهِ أَوْلِيَاءَهُ وَأَهْلَ طَاعَتِهِ وَجَعَلَنِي

وَارِثَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَمَنْ سَاءَ سَاءَهُ وَمَنْ سَرَّهَ سَرَّهَ وَأُومًا بِيَدِهِ نَحْوَ الْمَدِينَةِ وَأَمَّا السَّابِعَةُ وَالْخَمْسُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ فِي بَعْضِ الْعُرَوَاتِ فَقَدَّ الْمَاءَ فَقَدَّ آلَ لِي يَا عَلِيُّ فَمَ إِلَى هَذِهِ الصَّخْرَةِ وَقُلْنَا رَسُولُ اللَّهِ انْفَجَرَ لِي مَاءٌ فَوَاللَّهِ الَّذِي أَكْرَمَهُ بِالتَّبُوتِ لَقَدْ أَبْلَغْتُهَا الرِّسَالَةَ فَاطَّلَعَ مِنْهَا مِثْلُ ثُدِيِّ الْبَقْرِ فَسَالَ مِنْ كُلِّ ثُدِيٍّ مِنْهَا مَاءٌ فَلَمَّا رَأَيْتُ ذَلِكَ أَسْرَعْتُ إِلَى النَّبِيِّ ص فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ انْطَلِقْ يَا عَلِيُّ فَخُذْ مِنَ الْمَاءِ وَجَاءَ الْقَوْمُ حَتَّى مَلَأُوا قَرَبِهِمْ وَإِدَاوَاتِهِمْ وَسَقَوْا دَوَابَّهُمْ وَشَرَبُوا وَتَوَضَّأُوا فَخَصَّنِي اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِذَلِكَ مِنْ دُونَ الصَّحَابَةِ وَأَمَّا الثَّامِنَةُ وَالْخَمْسُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَمَرَنِي فِي بَعْضِ عُرَوَاتِهِ وَقَدَّ الْمَاءَ فَقَالَ يَا عَلِيُّ انْتَبِ بِتَوَرِّ فَأَتَيْتُهُ بِهِ فَوَضَعَ يَدَهُ الْيَمْنَى وَيَدَى مَعَهَا فِي التَّوَرِّ فَقَالَ انْبِعْ انْبِعْ الْمَاءَ مِنْ بَيْنِ أَصَابِعِنَا وَأَمَّا التَّاسِعَةُ وَالْخَمْسُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ وَجَّهَنِي إِلَى خَيْبَرَ فَلَمَّا أَتَيْتُهُ وَجَدْتُ الْبَابَ مُغْلَقًا فَرَعَزْتُهُ شَدِيدًا فَقَلَعْتُهُ وَرَمَيْتُ بِهِ أَزْبَعِينَ خُطْوَةً فَدَخَلْتُ فَبَرَزَ إِلَيَّ مَرْحَبٌ فَحَمَلَ عَلَيَّ وَحَمَلْتُ عَلَيْهِ وَسَقَيْتُ الْأَرْضَ مِنْ دَمِهِ وَقَدَّ كَانَ وَجَّهَ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِهِ فَرَجَعَا مُنْكَسِفَيْنِ وَأَمَّا السُّتُونَ فَإِنِّي قَتَلْتُ عَمْرَو بْنَ عَبَدِ وُدٍّ وَكَانَ يُعَدُّ بِالْفِ رَجُلًا وَأَمَّا الْحَادِيَةُ وَالسُّتُونَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ يَا عَلِيُّ مِثْلُكَ فِي أُمَّتِي مِثْلُ قُلُوبِ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ فَمَنْ أَحَبَّكَ بِقَلْبِهِ فَكَأَنَّمَا قَرَأَ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ وَمَنْ أَحَبَّكَ بِقَلْبِهِ وَأَعَانَكَ بِلِسَانِهِ فَكَأَنَّمَا قَرَأَ ثَلَاثَ الْقُرْآنِ وَمَنْ أَحَبَّكَ بِقَلْبِهِ وَنَصَرَ رُكَّ بِيَدِهِ فَكَأَنَّمَا قَرَأَ الْقُرْآنَ كُلَّهُ وَأَمَّا الثَّانِيَةُ وَالسُّتُونَ فَإِنِّي كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي جَمِيعِ الْمَوَاطِنِ وَالْحُرُوبِ وَكَانَتْ رَأْيَتُهُ مَعِي وَأَمَّا الثَّلَاثَةُ وَالسُّتُونَ فَإِنِّي لَمْ أَفِرَّ مِنَ الرَّحْفِ قَطُّ وَلَمْ يُبَارِزْنِي أَحَدٌ إِلَّا سَقَيْتُ الْأَرْضَ مِنْ دَمِهِ وَأَمَّا الرَّابِعَةُ وَالسُّتُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنَّى بِطَيْرٍ مَسْوِيٍّ مِنَ الْجَنَّةِ فَدَعَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهِ أَحَبُّ خَلْقِهِ إِلَيْهِ فَوَقَفَنِي اللَّهُ لِلدُّخُولِ عَلَيْهِ حَتَّى أَكَلْتُ مَعَهُ مِنْ ذَلِكَ الطَّيْرِ وَأَمَّا الْخَامِسَةُ وَالسُّتُونَ فَإِنِّي كُنْتُ أُصَلِّي فِي الْمَسْجِدِ فَجَاءَ سَائِلٌ فَسَالَ وَأَنَا رَاكِعٌ فَنَاوَلْتُهُ خَاتَمِي مِنْ إِصْبَعِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي إِيْمَانِي وَلِيْكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ وَأَمَّا السَّادِسَةُ وَالسُّتُونَ فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى رَدَّ عَلَيَّ الشَّمْسَ مَرَّتَيْنِ وَلَمْ يَرُدَّهَا عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ غَيْرِي وَأَمَّا السَّابِعَةُ وَالسُّتُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَمَرَ أَنْ أُدْعَى بِإِمْرَةِ الْمُؤْمِنِينَ فِي حَيَاتِهِ وَبَعْدَ مَوْتِهِ وَلَمْ يُطَلِّقْ ذَلِكَ لِأَحَدٍ غَيْرِي وَأَمَّا الثَّامِنَةُ وَالسُّتُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ يَا عَلِيُّ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ أَيْنَ سَيِّدُ الْأَنْبِيَاءِ فَأَقُومُ ثُمَّ ينادي أَيْنَ سَيِّدُ الْأَوْصِيَاءِ فَتَقُومُ وَيَأْتِينِي رِضْوَانُ بِمَفَاتِيحِ الْجَنَّةِ وَيَأْتِينِي مَالِكٌ بِمَقَالِيدِ النَّارِ فَيَقُولَانِ إِنَّ اللَّهَ جَلَّ جَلَالُهُ أَمَرَنَا أَنْ نُدْفَعَهَا إِلَيْكَ وَنَأْمُرَكَ أَنْ تَدْفَعَهَا إِلَيَّ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَتَكُونُ يَا عَلِيُّ قَسِيمَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ وَأَمَّا التَّاسِعَةُ وَالسُّتُونَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ لَوْلَا كَمَا عَرَفَ الْمُتَنَافِقُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَأَمَّا السَّبْعُونَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَامَ وَنَوْمِي وَرَوْجَتِي فَاطِمَةُ وَابْنَتِي الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالْفَتَى عَلَيْنَا عَبَاءَةً فَطَوَائِيَّةً

فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِيْنَا إِمَامًا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا وَقَالَ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَا مِنْكُمْ يَا مُحَمَّدُ فَكَانَ سَادِسْنَا جَبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ. (1)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از مکحول روایت کرده که گفت: حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: حافظان از اصحاب حضرت محمد صلی الله علیه و آله می دانند که در میان آنان کسی نیست که منقبتی داشته باشد مگر آن که من با او شریک بوده و بر او برتری دارم ولی من هفتاد منقبت دارم که کسی در آنها با من شریک نیست. عرض کردم: ای امیر المؤمنین! مرا از آنها آگاه کن! فرمود: اول اینکه من یک چشم بهم زدن به خدا شرک نورزیده ام و هرگز لات و عزی را نپرستیده ام. دوم اینکه من هرگز می ننوشیدم. سوم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله در دوران کودکی مرا از پدرم درخواست نمود و من از همان زمان هم خوراک و همدم و هم صحبتش بودم. چهارم اینکه من نخستین فرد در میان مردم بودم که ایمان آوردم.

پنجم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: ای علی! تو نسبت به من به منزله هارون از موسی هستی جز آن که پس از من پیامبری نیست. ششم اینکه من آخرین فرد از مردم بودم که از رسول الله صلی الله علیه و آله جدا شده و حضرتش را در آغوش نهادم. هفتم اینکه آنگاه که رسول الله صلی الله علیه و آله به غار رفت مرا در جای خود خوابانید و با لحاف خود پوشانید، هنگامی که مشرکان آمدند، گمان کردند که من حضرت محمد صلی الله علیه و آله هستم، مرا از خواب بیدار کرده و گفتند: رفیقت چه شد؟ گفتیم: دنبال کارش رفته. گفتند: اگر فرار کرده بود این هم با او فرار می کرد. هشتم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله هزار در دانش به من آموخت که در هر یک، هزار در دیگر گشوده می شود و هیچ از اینها را به کسی نیاموخت. نهم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله به من فرمود: ای علی! آنگاه که خداوند پیشینیان و پسینیان را محشور کند، برای من منبری برتر از منبرهای پیامبران و برای تو منبری برتر از منبرهای اوصیاء می گذارند و تو بر فراز آن می روی.

دهم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: در روز رستاخیز چیزی به من داده نمی شود جز آن که همانند آن را برای تو درخواست می کنم. یازدهم اینکه از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: ای علی! تو برادر من هستی و من برادر تو هستم و دست تو میان دست من خواهد بود تا وارد بهشت شویم. دوازدهم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: ای علی! مثل تو در میان امت من همانند مثل کشتی نوح است که هر کس بر آن سوار شد نجات یافت و هر کس از آن باز ماند غرق شد. سیزدهم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله عمامه خویش را با دست خود بر سر من نهاد و دعاهای پیروزی بر دشمنان خدا را در مورد من خواند، پس من با اذن خدای متعال آنها را شکست دادم. چهاردهم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله به من دستور داد که دست خود را به پستان گوسفندی که خشک شده بود بکشم، عرض کردم: یا رسول الله! شما دست بکشید. فرمود: ای علی! کار تو کار من است. من دست خود را بر آن کشیدم، پس شیرش جوشید. جرعه ای از آن به رسول الله صلی الله علیه و آله دادم.

آنگاه پیرزنی آمد که از تشنگی شکوه می کرد، او را از شیر سیراب نمودم، رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من از خدای متعال خواستم که دست تو را مبارک قرار دهد، و خدا نیز چنین کرد. پانزدهم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله به من وصیت کرد و فرمود: ای علی! جز تو کسی نباید مرا غسل بدهد و جز تو نباید کسی همه اندام مرا ببیند. چرا که اگر کسی - جز تو - تمام

اندام مرا ببیند، دیدگانش از کاسه سر بیرون می آیند. عرض کردم: یا رسول الله! من چگونه بدن شما را بگردانم! فرمود: تو به زودی یاری خواهی شد. سوگند به خدا هر عضوی از اعضای پیامبر را خواستم بگردانم، آن عضو برای من گردانده شد. شانزدهم اینکه هنگامی که خواستم بدن مبارک رسول الله صلی الله علیه و آله را برهنه کنم ندایی رسید که: ای جانشین محمد! او را برهنه مکن و در همان حال که پیراهن بر تن دارد غسلش بده. سوگند به خدایی که او را به پیامبری گرامی داشته و به رسالت مخصوص نموده! من همه اندام او را ندیدم، و این ویژگی است که خداوند مرا از بین اصحاب آن حضرت مخصوص گردانیده است. هفدهم اینکه خداوند حضرت فاطمه صلوات الله علیها را به همسری من درآورد، البته پیش از این ابو بکر و عمر از او خواستگاری کرده بودند ولی خداوند از بالای آسمانهای هفتگانه اش او را به همسری من درآورد، رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: ای علی! گوارایت باد که خدای متعال فاطمه، بانوی زنان بهشتیان را که پاره تن من است به همسری تو درآورد. عرض کردم: یا رسول الله! آیا من از تو نیستم؟ فرمود: آری، ای علی! تو از من و من از تو بسان دست راست من از دست چپم هستی، من در دنیا و آخرت از تویی نیاز نیستم.

هجدهم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله به من فرمود: ای علی! تو در جهان آخرت پرچم حمد را به دست خواهی گرفت، و تو در روز رستاخیز از همه آفریدگان به من نزدیکتر می نشینی (در آن روز) فرشی برای من و فرشی برای تو گسترده می شود، من در گروه پیامبران و تو در گروه جانشینان خواهی بود، بر سر تو تاج نور و افسر کرامت نهاده می شود و هفتاد هزار فرشته پیرامون تو اند تا خداوند متعال از حساب آفریدگان فارغ شود. نوزدهم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله به من فرمود: تو به زودی با پیمان شکنان، بی دادگران و از دین خارج شدگان نبرد خواهی کرد. پس هر کس از آنان با تو نبرد کند تو در عوض یک تن از آنان، صد هزار نفر از شیعیان خود را شفاعت خواهی کرد.

عرض کردم: یا رسول الله! پیمان شکنان کیانند؟ فرمود: طلحه و زبیر، آن دو به زودی در حجاز با تو بیعت کرده و در عراق آن را خواهند شکست، اگر چنین کردند با آنان پیکار کن، چرا که جنگ با آن دو سبب پاکیزگی اهل زمین است. عرض کردم: دادگران کیانند؟ فرمودند: معاویه و افراد او. عرض کردم: خارج شوندگان از دین کیانند؟ فرمود: یاران ذوالثدیبه که همانند بیرون آمدن تیر از کمان از دین بیرون می روند. با آنان نیز بجنگ که با کشتار آنان گشایشی برای زمینیان و کیفری زودرس بر آنان و ذخیره ای برای تو در پیشگاه خداوند متعال در روز رستاخیز خواهد شد.

بیستم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: ای علی! مَثَلٌ تُو در میان امت من همچون مَثَلِ دروازه حطه بنی اسرائیل است، پس هر کس وارد ولایت تو شود در واقع وارد دروازه حطه شده انسان که خداوند فرمان داده است. بیست و یکم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: من شهر دانش و علی دروازه آن است و به شهر جز از دروازه اش وارد نمی شوند. آنگاه فرمود: ای علی! به راستی که به زودی تو ذمه مرا مراعات خواهی کرد و به روش من جنگ خواهی نمود و امت من با تو مخالفت خواهند نمود. بیست و دوم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: به راستی که خدای متعال دو فرزندم حسن و حسین صلوات الله علیهما از نوری که به تو و حضرت فاطمه صلوات الله علیهما عنایت کرد، آفرید، و آنها همانند دو گوشواره ای هستند که در گوش لرزاند، و نور آنها هفتاد هزار مرتبه به نور شهیدان فزونی دارد، ای علی! خداوند متعال به من وعده داده که آنها را آن گونه گرامی بدار که جز پیامبران و فرستادگان کسی را آن

گونه گرامی نداشته است. بیست و سوم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله در دوران زندگی اش در حضور همه اصحابش و عموی من عباس انگشتر، زره و کمر بندش را به من عطا فرمود و شمشیرش را بر کمر من بست. پس خداوند متعال از میان آنها تنها مرا ویژه این شرافت کرد. بیست و چهارم اینکه خداوند متعال به پیامبرش آیه نازل کرد که: «ای کسانی که ایمان آورده اید! آنگاه که خواستید با پیامبر نجوا و درگوشی صحبت کنید بایستی پیش از سخن درگوشی صدقه بدهید.» من دیناری داشتم که آن را به ده درهم فروختم، و هر وقت خواستم با رسول الله صلی الله علیه و آله محرمانه حرف بزنم پیش از آن یک درهم صدقه می دادم، سوگند به خدا! این کار را - پیش از من و پس از من - حتی یک نفر از اصحاب انجام نداد. آنجا بود که خداوند این آیه را فرو فرستاد: «آیا ترسیدید که پیش از نجوای خود صدقه ای بدهید؟ اینک که انجام ندادید خداوند توبه شما را پذیرفت» آیا توبه جز از گناهی است که سرزده است؟ بیست و پنجم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: «بهشت بر پیامبران حرام است تا من وارد آن شوم و همچنین بر اوصیاء حرام است تا این که تو وارد آن شوی، ای علی! به راستی که خداوند متعال به من در مورد تو مژده ای داده که پیش از من به هیچ پیامبری چنین مژده ای نداده است، به من مژده داده که تو سرور اوصیاء هستی و این دو فرزندت حسن و حسین صلوات الله علیهما در روز رستاخیز سرور جوانان بهشتیان هستند. بیست و ششم اینکه جعفر، برادر من در بهشت با فرشتگان با دو بالی که از درّ، یاقوت و زبرجد تزیین شده، پرواز می کند. بیست و هفتم اینکه عموی من حمزه در بهشت سرور شهیدان است. بیست و هشتم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: به راستی که خداوند متعال به من در باره تو وعده ای داده که هرگز خلف در وعده نمی کند، که مرا پیامبر و تو را وصی قرار داد. به زودی تو از امت من پس از من همان خواهی دید که موسی از فرعون دید، بنا بر این، شکبیا باش! و به حساب خدا منظور کن تا این که به دیدار من بیایی. سپس من کسی را که تو را دوست دارد، دوست می دارم و آن را که با تو دشمنی کند دشمن دارم. بیست و نهم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: ای علی! تو صاحب حوض هستی، جز تو کسی مالک آن نیست و به زودی گروهی نزد تو خواهند آمد که از تو آب می خواهند.

پس تو، به آنان می گویی: نه، نه، و نه یک ذره، پس آنان با چهره سیاه بازمی گردند، و به زودی شیعیان من و تو بر تو وارد خواهند شد، پس توبه به آنان می گویی: به صورت کامل سیراب شوید، پس آنان با چهره های سفید سیراب می گردند.

سی ام اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: امت من در روز رستاخیز با پنج پرچم محشور می شوند: نخستین پرچمی که نزد من آیند، پرچم فرعون این امت است که همان معاویه است. دومین پرچم با سامری این امت است که همان عمرو بن عاص است. سومین پرچم با جاثلیق این امت است که همان ابو موسی اشعری است. چهارمین پرچم؛ ابا الاعور سلمی است و پنجمین پرچم به همراه تو است - ای علی! - که همه مؤمنان در زیر آن هستند و تو پیشوای آنان هستی. آنگاه خداوند متعال بر آن چهار گروه می فرماید: به پشت سرتان برگردید و نوری درخواست کنید! پس دیواری میان آنان کشیده می شود که دروازه دارد که در بطن آن رحمت است و آنان شیعیان من و کسانی هستند که مرا دوست داشته و به همراه من با گروه ستمگر و آنان که از صراط سرنگون شدند جنگیدند، و دروازه رحمت است و آنان شیعیان من هستند، پس آنان ندا در دهند: مگر ما با شما نبودیم؟ گویند: آری، ولی شما خود را فریب داده و به انتظار نشستید و به تردید افتادید و آرزوها شما را فریب داد تا این که فرمان خداوند فرا رسید و شیطان فریبکار شما را نسبت به خدا فریب داد. پس امروز نه از شما فدیة ای گرفته می شود و نه از

کسانی که کفر ورزیدند، جایگاه شما آتش است، همان مولای شما و بد فرجامی است. آنگاه امت و شیعیان من وارد می شوند و از حوض حضرت محمد صلی الله علیه و آله سیراب می گردند. در آن هنگام در دست من عصایی از چوب عوسج است که با آن دشمنان خود را- همانند راندن شتر ناشناس- می رانم. سی و یکم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: اگر چنین نبود که غالبان از امت من در مورد تو گفتاری را گویند که مسیحیان در مورد عیسی بن مریم گفتند، در مورد تو سخنی را می گفتم که از هیچ جمعیتی از مردم گذر نکنی مگر این که خاک زیر پایت را به عنوان تبرک گرفته و از آن شفا طلبند. سی و دوم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: خداوند متعال مرا با رعب (و وحشتی که در دل دشمنان می افکند) یاری کرد، از او خواستم که تو را نیز به مانند آن یاری کند. سی و سوم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله دهان بر گوش من نهاد و آنچه را که رخ داده و تا روز رستاخیز رخ خواهد داد، به من آموخت. خداوند این مهم را بر زبان پیامبرش بر من جاری فرمود. سی و چهارم اینکه مسیحیان مدعی شدند که کاری (مباهله ای) را انجام دهند، خداوند در این باره آیه فرو فرستاد که: «پس هر کس پس از آمدن دانش بر تو، با تو ستیزه و محاجه کند، پس بگو: بیاید فرزندان ما و فرزندان شما، زنان ما و زنان شما، و جان های ما و جان های شما را فراخوانیم. آنگاه مباهله کنیم و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم.» پس در اینجا جان من، همان جان رسول الله صلی الله علیه و آله معرفی گردید و مقصود از زنان، حضرت فاطمه زهرا صلوات الله علیها و منظور از فرزندان ما، حسن و حسین صلوات الله علیهما بودند. اینجا بود که آن گروه پشیمان شده و از پیامبر خدا می خواستند که از آنان صرف نظر کند. رسول الله صلی الله علیه و آله نیز صرف نظر کرد. سوگند به خدایی که تورات را بر حضرت موسی و قرآن را بر حضرت محمد صلی الله علیه و آله فرود آورد، اگر آنان با ما مباهله می کردند قطعاً به صورت میمون ها و خوک ها مسخ می شدند.

سی و پنجم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله مرا در جنگ بدر فرستاد و فرمود: مستی از ریگ هایی که در یک جا جمع شده بیاور، من مستی از آنها را برداشتم و بوئیدم. ناگاه متوجه شدم که از آنها بوی مشک بلند است، من آن ریگ ها را آورده و به حضرتش دادم، آن حضرت آنها را به صورت مشرکان پرتاب کرد، از آن ریگ ها چهار عدد از فردوس، یک عدد از مشرق، و یک عدد از مغرب و یک عدد از زیر عرش بود، همراه هر ریگی صد هزار فرشته بود که یاور ما بودند، خداوند با این فضیلت کسی را- نه پیش از من و نه پس از من- گرامی نداشته است. سی و ششم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: وای بر کشته تو! که او از قوم ثمود و از پی کننده شتر بدبخت تر است. و به راستی که عرش خدای رحمان به جهت کشته شدن تو خواهد لرزید، پس ای علی! مژده باد که تو در گروه صدیقان، شهیدان و شایستگان هستی. سی و هفتم اینکه به راستی که خداوند متعال از میان اصحاب حضرت محمد صلی الله علیه و آله مرا ویژه به علم ناسخ و منسوخ، محکم و متشابه و خاص و عام نموده است.

و این از مواردی است که خداوند به جهت آن نسبت به من و رسولش منت نهاده و رسول الله صلی الله علیه و آله به من فرمود: ای علی! خداوند متعال به من دستور داد که تو را به خودم نزدیک گردانم و دور ننمایم و به تو پیاموزم و با تو جفا نکنم، بر من شایسته و لازم است که از پروردگار اطاعت کنم و بر تو شایسته و لازم است که آنچه می آموزم یاد گیری. سی و هشتم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله مرا به مأموریتی فرستاد و به من دعاهایی خواند و مرا از آنچه از حضرتش رخ خواهد داد آگاه

ساخت. یکی از اصحابش از این امر اندوهناک شد و گفت: اگر محمد [صلی الله علیه و آله] می توانست که پسر عمویش را پیامبر قرار دهد، این کار را انجام می داد. پس خداوند متعال مرا به آگاهی از این جریان به وسیله زبان پیامبرش شرافت بخشید. سی و نهم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: دروغ می گوید کسی که می پندارد مرا دوست می دارد با این که علی را دشمن می دارد، مهر من و مهر او جز در دل مؤمن جمع نمی شود. ای علی! به راستی که خداوند متعال مهر من و مهر تو را در دل نخستین گروهی که به سوی بهشت پیشی می گیرند، قرار داده است. و دشمنی من و دشمنی تو را در دل اولین گروهی از گمراهان از امت من که به سوی آتش پیشی می گیرند، قرار داده است.

چهل و یکم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله در یکی از جنگ ها مرا بر سر چاهی فرستاد، به ناگاه متوجه شدم که در آن چاه آب نیست، بازگشته و جریان را به حضرتش باز گفتم. حضرت به من فرمود: آیا در آن چاه گل بود؟ عرض کردم: آری، فرمود: از آن گل برای من بیاور. من برگشته و مقداری از گل آن آوردم، حضرتش سخنی در آن گفت. آنگاه فرمود: این گل را در میان چاه بینداز، من گل را در چاه انداختم ناگاه آبی جوشید تا این که پیرامون چاه پر شد. برگشتم و قضیه را باز گفتم.

حضرت به من فرمود: ای علی! موفق باشی که جوشش آب به برکت تو بود. این منقبت ویژه است که از میان اصحاب رسول الله صلی الله علیه و آله، من بدان افتخار یافتم.

چهل و یکم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: ای علی! مژده باد تو را که هم اینک جبرئیل نزد من آمد و به من گفت: ای محمد! همانا خداوند متعال به اصحاب تو نگرست. پس پسر عمو و همسر دخترت فاطمه صلوات الله علیها را بهترین اصحاب یافت و او را وصی و جانشین تو و آن که پیام تو را می رساند قرار داد. چهل و دوم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: ای علی! مژده باد تو را که خانه تو در بهشت رو به روی خانه من است و تو به همراه من در آسایشگاه والا در اعلا علیین در والاترین مقامات خواهی بود. عرض کردم: یا رسول الله! والاترین مقامات چیست؟

فرمود: ای علی! گنبدی از درّ سفید که هفتاد هزار در دارد که جایگاه من و توست. چهل و سوم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: به راستی که خداوند متعال مهر مرا همچون مهر تو را - ای علی - در دل های مؤمنان جای داد و کینه من و تو را در دل های منافقان جای داد. پس جز مؤمن پارسا تو را دوست نمی دارد و جز منافق کفرورز تو را دشمن نمی دارد. چهل و چهارم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: «هرگز از عرب جز زنازاده و از عجم جز بدبخت و از زنان جز زنی که خراب است، با تو دشمنی نمی ورزد. چهل و پنجم اینکه روزی رسول الله صلی الله علیه و آله مرا نزد خودش فرا خواند، من چشم درد داشتم، حضرتش آب دهان مبارکش را به چشم من انداخت و فرمود: خداوندا! گرمی آن را سرد و سردی آن را گرم کن. سوگند به خدا! تاکنون دیگر چشمم درد نکرد. چهل و ششم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله به فرمان خدا به اصحاب و عموهایش دستور داد در خانه هایشان را که به طرف مسجد باز می شد ببندند ولی در خانه مرا باز گذاشت. پس برای هیچ کسی منقبتی همچون منقبت من نیست. چهل و هفتم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله در ضمن وصیتش به من دستور داد تا بدهی هایش را پرداخته و به پیمان هایش وفا کنم. عرض کردم: یا رسول الله! شما می دانید که من دارایی ندارم. فرمود: خداوند تو را یاری خواهد کرد. پس من هر کدام از بدهی ها و وعده های آن حضرت را که خواستم انجام دهم خداوند آن را برای من آسان کرد تا این که همه بدهی هایش را پرداختم و به پیمان هایش وفا کردم، آنها را شمارش نمودم به هشتاد هزار مورد رسید و بقیه آنها را که باقی

مانده بود به فرزندم حسن صلوات الله علیه وصیّت کردم که ادا کند. چهل و هشتم اینکه روزی رسول الله صلی الله علیه و آله به خانه من آمد، این در حالی بود که سه روز بود که چیزی نخورده بودیم. فرمود: ای علی! آیا چیزی داری؟ عرض کردم: سوگند به خدایی که تو را با کرامت، گرامی داشته و به رسالت برگزیده سه روز است که خودم، همسر و فرزندانم چیزی نخورده ایم.

رسول

الله صلی الله علیه و آله فرمود: ای فاطمه! برو داخل اتاق بنگر که چیزی هست؟ عرض کرد: هم اکنون بیرون آمدم (چیزی نبود) عرض کردم: یا رسول الله! من وارد اتاق شوم؟ فرمود: برو به نام خدا! من وارد اتاق شدم ناگاه دیدم طبقی از خرماي تازه نهاده شده و کاسه ای تولید کنار آن است. من آنها را محضر رسول الله صلی الله علیه و آله آوردم. فرمود: ای علی! آیا آن که این خوراک را آورد دیدی؟ عرض کردم: آری. فرمود: او را برای من توصیف کن. عرض کردم: رنگ هایی که از او به نظرم رسید، رنگی میان سرخ، سبز و زرد بود. فرمود: اینها رنگ های بال جبرئیل است. به درّ و یاقوت آزین شده است. پس از تولید خوردیم تا این که سیر شدیم، ولی در آن جز خطوط دستان و انگشتانمان چیزی دیگر ندیدیم، پس خداوند مرا از میان اصحابش بدین ویژگی اختصاص داد. چهل و نهم اینکه خداوند پیامبرش را به پیامبری اختصاص داد و مرا رسول الله صلی الله علیه و آله مخصوص به وصیّت نمود، پس هر کس به من مهر ورزد او خوشبخت است و در گروه پیامبران محشور می شود.

پنجاهم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله اعلام برائت را با ابو بکر فرستاد، هنگامی که رفت، جبرئیل آمد و گفت: ای محمد! این پیغام را از جانب تو ابلاغ نمی کند جز خودت یا شخصی که از خودت باشد. رسول الله صلی الله علیه و آله مرا با شتر عضبای خویش به دنبال او فرستاد، من در ذی الحلیفه به او پیوسته و پیام را از او گرفتم، و خداوند این مأموریت را به من اختصاص داد. پنجاه و یکم اینکه در روز غدیر خم رسول الله صلی الله علیه و آله در میان همه مردم مرا پیشوای آنان کرد و فرمود: «هر کس من مولای او هستم این علی مولای اوست. پس دور و نابود باد گروه ستمگران.» پنجاه و دوم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: ای علی! آیا می خواهی کلماتی را که جبرئیل به من آموخته به تو یاد دهم؟ عرض کردم: آری. فرمود: بگو: ای روزی دهنده فقیران و ای رحم کننده مسکینان و ای شنواتر از شنوندگان و ای بیناتر از بینندگان و ای مهربان ترین مهربانان به من رحم کرده و روزیم ده. پنجاه و سوم اینکه به راستی که خداوند هرگز دنیا را از بین نخواهد برد تا این که قائمی از خاندان ما قیام کند، او دشمنان ما را می کشد و از آنان جزیه نمی پذیرد و صلیب ها و بت ها را می شکنند و نبردهای جهانی را به پایان می رساند و مردم را برای گرفتن مال فرا می خواند و به صورت برابر تقسیم کرده و در میان رعیت به عدالت و دادگری رفتار می کند. پنجاه و چهارم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله می شنیدم که می فرمود: ای علی! به زودی بنی امیه تو را لعنت خواهند کرد و در عوض یک لعنت، فرشته هزار لعن بر آنان لعن می فرستد، پس آنگاه که حضرت قائم صلوات الله علیه قیام کند چهل سال بر آنان لعن کند.

پنجاه و پنجم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله به من فرمود: به زودی گروه هایی از امت من در مورد تو آزمایش خواهند شد، آنان می گویند: رسول الله صلی الله علیه و آله چیزی از خود به جای نگذاشته، پس برای چه علی را جانشین خود کرده است؟ آیا کتاب پروردگارم پس از خداوند متعال برترین چیزها نیست؟ سوگند به خدایی که مرا به حق به پیامبری برانگیخت! اگر تو قرآن را با آن محکمی جمع آوری نکنی هرگز جمع نخواهد شد. پس خداوند در میان اصحاب مرا بدین ویژگی، مخصوص گردانید. پنجاه و ششم اینکه خداوند مرا به چیزی اختصاص داد که اولیا و اهل طاعتش را بدان اختصاص داده و مرا وارث حضرت محمد

صلی الله علیه و آله قرار داد، حضرت به سمت مدینه اشاره کرد و فرمود: پس هر که می خواهد بدش آید، بدش آید و آن که می خواهد خوشحال شود خوشحال گردد. پنجاه و هفتم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله در یکی از جنگ ها با بی بی مویبیه مواجه شد؛ لذا به من فرمود: ای علی! برخیز و به کنار این سنگ برو و بگو: من فرستاده رسول الله صلی الله علیه و آله هستم به من آب بده. سوگند به خدایی که او را به پیامبری برانگیخت من بی تردید رسالت رسول الله صلی الله علیه و آله را رساندم، در این هنگام همانند پستان گاو پیدا شد و از هر پستانی آب روان گردید. وقتی چنین دیدم با سرعت خود را به حضور پیامبر رساندم و قضیه را گزارش دادم. فرمود: ای علی! برو و از آن آب بیاور، مردم دیگر نیز آمدند و مشک ها و ظرف هایشان را پر کرده و چهارپایانشان را سیراب کرده و خود نوشیدند و وضو گرفتند. پس خداوند از میان اصحابش من را بدین ویژگی اختصاص داد. پنجاه و هشتم اینکه در یکی از جنگ ها آب تمام شده و رسول الله صلی الله علیه و آله به من فرمود: ای علی! کاسه ای به من بیاور، من کاسه ای آورده و به حضرتش دادم. آن حضرت دست راست خود را با دست من در میان کاسه گذاشت و فرمود: بجوش! آنگاه آبی از میان انگشتان ما جوشید. پنجاه و نهم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله مرا به خیبر فرستاد، وقتی به خیبر رسیدم دیدم درش بسته است.

من سخت آن را تکان دادم و از جایش کنده و چهل گام به دور انداختم. آنگاه وارد دژ خیبر شدم، مرحب برای مبارزه پا پیش گذاشته و به من حمله ای کرد، من نیز به او حمله کرده و زمینی را از خودش سیراب کردم. این در حالی بود که رسول الله صلی الله علیه و آله دو نفر از اصحاب خود را از پیش بدین مأموریت فرستاده بود و آنها شکست خورده و بازگشته بودند.

شصتم اینکه من عمرو بن عبد ود را - که با هزار مرد جنگی برابر بود - کشتم.

شصت و یکم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: ای علی! مثل تو در میان امت من مثل سوره توحید است، هر که تو را از دل دوست داشته باشد همانند کسی است که یک سوّم قرآن را خوانده، و هر که تو را از دل دوست داشته و با زبانش یاری کند گویی دو سوّم قرآن را خوانده، و هر که تو را از دل دوست داشته و با زبانش یاری کرده و با دست به تو کمک کند گویی همه قرآن را خوانده است. شصت و دوم اینکه من در همه جا و در همه جنگ ها به همراه رسول الله صلی الله علیه و آله بودم و پرچم آن حضرت در دست من بود. شصت و سوم اینکه من هرگز از میدان نبرد فرار نکردم و کسی با من به مبارزه برنخواست؛ مگر این که زمین را از خودش سیراب نمودم. شصت و چهارم اینکه روزی مرغ بریانی از بهشت برای رسول الله صلی الله علیه و آله آورده شد، آن حضرت از خدای بزرگ خواست که محبوب ترین آفریده خود در پیشگاه او را خدمت حضرتش بیاورد. پس خداوند به من توفیق داد تا در محضرش حاضر گشته و به همراه آن حضرت از آن مرغ بریان خوردم.

شصت و پنجم اینکه روزی من در مسجد نماز می خواندم که گدایی وارد شد و چیزی خواست و من در حال رکوع بودم، انگشتر خود را از انگشتم بیرون آورده و به او دادم. خداوند متعال در مورد من این آیه را فرستاد: «وَلِيٌّ وَ سِرپرست شما تنها خدا، پیامبرش و کسانی هستند که ایمان آورده، همان کسانی که نماز را برپا داشته و در حال رکوع زکات می پردازند.» شصت و ششم اینکه به راستی که خداوند متعال دو مرتبه آفتاب را برای من بازگردانید که جز من برای کسی از امت حضرت محمد صلی الله علیه و آله باز نگرداند. شصت و هفتم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله دستور داد که در دوران زندگی و پس از مرگش مرا به عنوان امیر المؤمنین بخوانند و هیچ کس - جز من - بدین نام خوانده نشد. شصت و هشتم اینکه رسول الله صلی الله علیه و آله به من

فرمود: ای علی! آنگاه که روز قیامت شود منادی از میان عرش ندا در دهد که: سرور پیامبران کجاست؟ پس من برخیزم. آنگاه فریاد می زند: سرور اوصیاء کجاست؟ پس تو برمی خیزی. آنگاه رضوان کلیدهای بهشت را و مالک کلیدهای دوزخ را آورده می گویند: خداوند متعال به ما دستور فرمود که این کلیدها را به تو بدهیم و به تو عرض کنیم که شما نیز آنها را به حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه بدهید. پس تو- ای علی- قسمت کننده بهشت و دوزخ هستی.

شصت و نهم اینکه من از رسول الله صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: اگر تو نبودی منافقان از مؤمنان باز شناخته نمی شدند. هفتادم اینکه روزی رسول الله صلی الله علیه و آله خوابید و من، همسر فاطمه و دو فرزندم حسن و حسین صلوات الله علیهم را نیز خوابانیده و عبای قطوانی خود را به روی ما کشید، پس خداوند در مورد ما این آیه را فرو فرستاد: «جز این نیست که همواره خدا می خواهد هرگونه پلیدی را از شما اهل بیت برطرف نماید، و شما را چنان که شایسته است [از همه گناهان و معاصی] پاک و پاکیزه گرداند.» جبرئیل عرض کرد: ای محمد! من نیز از شما هستم، پس ششمین نفر ما جبرئیل علیه السلام است.

باب سوم: روایاتی از حضرت زهرا در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما و آلهما

1/5- قال الشيخ أبي منصور أحمد بن علي بن أبي طالب الطبرسي: قَالَ سُؤِيدُ بْنُ غَفَلَةَ: لَمَّا مَرَضَتْ فَاطِمَةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا الْمُرَضَّةَ الَّتِي تُؤَقِّتُ فِيهَا اجْتِمَاعَ إِلَيْهَا نِسَاءَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ يُعَدُّنَهَا فُقُلًا لَهَا كَيْفَ أَصَبَتْ مِنْ عِلَّتِكَ يَا ابْنَةَ رَسُولِ اللَّهِ فَحَمِدَتِ اللَّهَ وَصَلَّتْ عَلَى أَبِيهَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ قَالَتْ أَصَبَتْ وَاللَّهُ عَانِفَةٌ لِدُنْيَاكَنَّ قَالِيَةً لِرِجَالِكُنَّ لَفَطْتُهُمْ بَعْدَ أَنْ عَجَمْتُهُمْ وَشَدَّ نَأْتُهُمْ بَعْدَ أَنْ سَبَرْتُهُمْ فَقُبْحًا لِفُلُولِ الْحَدِّ وَاللَّعِبِ بَعْدَ الْجِدِّ وَقَنَعِ الصَّفَاةِ وَصَدَعِ الْقَنَاةِ وَخَطَلِ الْآرَاءِ وَزَلَلَ الْأَهْوَاءِ وَبَسَسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ لَا جَرَمَ لَقَدْ قَلَّدْتُهُمْ رِبْقَتَهَا وَحَمَلْتُهُمْ أَوْقَتَهَا وَشَدَّ نَسْتُ عَلَيْهِمْ غَارَهَا فَجَدَعًا وَعَقْرًا وَبُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ وَيَحْتُمُّنِي أَنِّي زَعَزَعُوهَا عَنْ رِوَايَةِ الرِّسَالَةِ وَقَوَاعِدِ النُّبُوَّةِ وَالِدَّلَالَةِ وَمَهْبِطِ الرُّوحِ الْأَمِينِ وَالطَّبِينِ بِأُمُورِ الدُّنْيَا وَالِدِّينِ إِلَّا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَى رَأَى الْمُبِينُ وَمَا الَّذِي تَقَمُّوا مِنْ أَبِي الْحَسَنِ تَقَمُّوا مِنْهُ وَاللَّهُ نَكِيرٌ سَدَّ يَفِيهِ وَقَلَّةٌ مُبَالَاةٌ بِحَنَفِهِ وَشِدَّةٌ وَطَائِهٍ وَنَكَالٌ وَقَعْتِهِ وَتَنْمُرُهُ فِي ذَاتِ اللَّهِ وَتَالَلِهُ لَوْ مَالُوا عَنِ الْمَحَبَّةِ اللَّائِيحَةِ وَزَالُوا عَنِ قَبُولِ الْحَبَّةِ الْوَاضِحَةِ لَرَدَّهْمُ إِلَيْهَا وَحَمَلْتُهُمْ عَلَيْهَا وَلَسَارَ بِهِمْ سَيْرًا سُجْحًا لَا يَكْلُمُ خِشَاشُهُ وَلَا يَكُلُّ سَائِرُهُ وَلَا يُمَلُّ رَاكِبُهُ وَلَا يُورَدُهُمْ مِنْهَا نَمِيرًا صَافِيًا رَوِيًّا تَطْفُحُ صَدَفَتَاهُ وَلَا يَتَرْتَّقُ جَانِبَاهُ وَلَا أَصْدَرُهُمْ بِطَانًا وَنَصَحَ لَهُمْ سِرًّا وَإِعْلَانًا وَلَمْ يَكُنْ يَحْلَى مِنْ الْغِنَى بِطَائِلٍ وَلَا يَحْطَى مِنَ الدُّنْيَا بِتَائِلٍ غَيْرَ رَى النَّاهِلِ وَشُدَّ بَعَّةُ الْكَلِّ وَبَانَ لَهُمُ الرَّاهِدُ مِنَ الرَّاغِبِ وَالصَّادِقُ مِنَ الْكَاذِبِ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَى آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتٌ مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ إِلَّا هَلُمَّ فَاسْتَمِعْ وَمَا عَشَتْ أَرَاكَ الدَّهْرُ عَجَبًا وَإِنْ تَعَجَّبَ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ لَيْتَ شِعْرِي إِلَى أَيِّ سِنَادٍ اسْتَدُّوا وَعَلَى أَيِّ عِمَادٍ اعْتَمَدُوا وَبَابِ عُرْوَةٍ تَمَسَّكُوا وَعَلَى أَيِّ ذُرِّيَّةٍ أَقْدَمُوا وَاحْتَنَكُوا لِبَيْتِ الْمَوْلَى وَلِبَيْتِ الْعَشِيرِ وَبَيْتِ الظَّالِمِينَ بَدَلًا اسْتَبَدَّلُوا وَاللَّهُ الدَّنَابِيُّ بِالْقَوَادِمِ وَالْعَجْزُ بِالْكَاهِلِ فَرَعْمًا لِمَعَاطِسِ قَوْمٍ يَحْسَدُونَ أَنَّهُمْ يَحْسَدُونَ صَدْنَعًا إِلَّا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ وَيَحْتُمُّهُمْ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَى فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ أَمَا لَعَمْرِي لَقَدْ لَقِيتُ فَنظَرَةً رِيثَمًا تُنْتَجِعُ ثُمَّ احْتَلَبُوا مِرْلَةً الْقَعْبِ دَمًا عَيْطًا وَدُعَاةً مُبِيدًا هُنَالِكَ يَحْسَدُ الْمُبْطِلُونَ وَيُعْرِفُ التَّالُونَ غَيْبَ مَا أُسِّسَ الْأَوْلُونَ ثُمَّ طَيَّبُوا عَنْ دُنْيَاكُمْ أَنْفُسًا وَأَطْمَنتُوا لِلْفِتْنَةِ جَاشًا وَأَبْشَرُوا بِسَيْفِ صَارِمٍ وَسَطْوَةِ مُعْتَدٍ غَاشِمٍ وَبَهْرَجِ شَامِلٍ وَاسْتَبَدَادِ مِنَ الظَّالِمِينَ يَدْعُ فَيْتَنُكُمْ زَهِيدًا وَجَمْعَكُمْ حَصِيدًا فَيَا حَسْرَةً لَكُمْ وَأَنَّى بِكُمْ وَقَدْ عَمِيَتْ عَلَيْكُمْ أَنْزَارُ مُكْمُوها وَأَنْتُمْ لَهَا كَارِهُونَ قَالَ سُؤِيدُ بْنُ غَفَلَةَ فَأَعَادَتِ النَّسَاءُ قَوْلَهَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا عَلَى رِجَالِهِنَّ فَجَاءَ إِلَيْهَا قَوْمٌ مِنْ وَجُوهِ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ

مُعْتَذِرِينَ وَقَالُوا يَا سَيِّدَةَ النَّسَاءِ لَوْ كَانَ أَبُو الْحَسَنِ ذَكَرَ لَنَا هَذَا الْأَمْرَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نُتْرِكَ الْعَهْدَ وَنُحَكِّمَ الْعَقْدَ لَمَّا عَدَلْنَا عَنْهُ إِلَىٰ غَيْرِهِ فَقَالَتْ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا إِلَيْكُمْ عَنِّي فَلَا عُدْرَ بَعْدَ تَعْدِيرِكُمْ وَلَا أَمْرَ بَعْدَ تَقْصِيرِكُمْ. (1)

مرحوم شیخ طبرسی گوید: و سوید بن غفله گفت: موقعی که حضرت فاطمه صلوات الله علیها به بستر بیماری افتاد- همان بیماری که منجر به فوت آن حضرت گشت-، زنان انصار و مهاجرین برای عیادت به خدمت او رسیده و گفتند: ای دختر رسول الله! با این بیماری چگونه شب را به صبح رساندی؟

حضرت

زهره صلوات الله علیها نیز پس از حمد الهی و صلوات بر پدرش فرمود: به خدا سوگند در حالی شب را به صبح رساندم که از دنیای شما ناراضی، و از مردان شما بیزارم، من آنان را پس از اینکه آزمایش کردم از نزد خویشان راندم. من ایشان را بعد از اینکه آزمودم، ملول و محکوم کردم. چقدر قبیح است که تیزی شمشیرشان کند شده و پس از جدّ به بازی گرفتن و کوبیدن سنگ و شکافتن نیزه و تزلزل اندیشه ها و لغزش هواها، چه بد آنچه که پیشاپیش برای خود تدارک دیدند، و آن چیز این است که خدای قهار بر آنها خشم گرفت و دائما در عذاب خواهند بود. آنها مقام خلافت را به خود بستند و سنگینی بار آن را بر دوش خود گذاشتند و دامنه غارت های خود را گسترش دادند. افراد ظالم و ستمکار دچار دماغ سوختگی و قطع اعضا و محرومیت خواهند شد. وای بر ایشان که مقام خلافت را از خاندان رسالت، پایه های نبوت و هدایت، مهبط روح الامین و آن کسی که از امور دین و دنیا آگاه بود (یعنی حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه)، غصب و دور کردند.

آگاه باشید! همانا این عمل یک زیانکاری آشکار است. چه چیزی را از حضرت ابوالحسن علی صلوات الله علیه بد دانستند به خدا سوگند از شمشیر او، نهرا سیدن از مرگ، جنگاوری بی امان، عقاب و جدال و غضب کردن برای خدای او بدشان می آید. به خدا قسم که اگر آنان بعد از واگذاری مقام خلافت را به علی صلوات الله علیه، از طریق واضح و حق و قبول حجت و برهان روشن منحرف و رویگردان می شدند، علی صلوات الله علیه ایشان را به راه راست و حق راهنمایی و هدایت می کرد و آنان را به آرامش می رساند؛ محل لجام او مجروح نمی شد؛ راننده وی رنج نمی برد؛ سوار او ملول نمی شد؛ علی صلوات الله علیه آنان را به سر چشمه ای می رساند که صاف و گوارا باشد؛ دو طرف آن پر می شد، دو طرف آن گل آلود نمی شد؛ آنها را از پر خوری باز می داشت؛ در خلوت و جلوت آنان را نصیحت می کرد؛ از دنیا و مادیات آن فایده ای نمی برد؛ از دنیا از چیزی برخوردار نمی شد، مگر به قدری که شخص تشنه آب بنوشد و شخص گرسنه قوت لا یموت بگیرد.

علی

صلوات الله علیه شخص زاهد و دروغگو و راستگو را به ایشان معرفی می کرد. خدا می فرماید: {اگر اهل قریه ها ایمان می آوردند و پرهیزکار می شدند، ما برکات آسمان و زمین را برای ایشان می فرستادیم، ولی افسوس که حق را تکذیب کردند و ما آنان را به جزای اعمال زشت و ناپسندشان رساندیم}. (سوره اعراف آیه 96) {میان این عده آن افرادی که ظلم و ستم کردند، به زودی به جزای اعمال خود خواهند رسید و معجزه و قدرتی هم نخواهند داشت}. (سوره زمر آیه 51)

بیا و بشنو! در طول عمرت روزگار مطالب شگفت آوری را به تو نشان خواهد داد! اگر تعجب می کنی، از سخنان آنان تعجب کن! کاش من می دانستم که ایشان به چه سندی استناد کردند؟ به چه تکیه گاهی اعتماد کردند؟ به چه دستگیره ای چنگ زدند؟ بر

1- . الاحتجاج ج 1 ص 108 ح 50. بحار الانوار ج 43 ص 160 ح 9.

علیه چه خاندانی قیام کردند! چه سرپرست و همدم بدی برگزیدند! افراد ظالم بد چیزی را برگزیدند! به خدا قسم که دنباله روان را با پشتتازان عوض کردند و عقب افتادگان را با برآمدگان. سوخته باد دماغ گروهی که گمان می کنند عمل نیکویی انجام دادند!

بدانید

که ایشان فساد می کنند، ولی نمی دانند. وای بر ایشان! آیا باید از کسی پیروی کرد که مردم را به راه حق راهنمایی می کند یا از پی کسی رفت که نمی تواند بشر را هدایت کند؟

شما را چه شده؟ چگونه قضاوت می کنید؟ به جان خودم قسم که فتنه آنان باردار حوادثی است، در انتظار باشید تا ببینید چه ثمری از آن حاصل می شود. سپس آن را نظیر یک قدح، پر از خون تازه و زهر کشنده کردند. در آن موقع است که طرفداران باطل دچار خسارت خواهند شد و بنیانگذار پیشینیان را خواهند شناخت. سپس از دنیای خود درگذرید و مطمئن باشید که گرفتار فتنه خواهید شد. مژده باد شما را به شمشیری برنده و ظلمی شدید، به فتنه ای عمومی و استبدادی از ستمکاران که اندکی شما را واگذار می کنند، آنگاه هستی شما را به یغما می برد. وا حسرتا بر شما! در کجا هدایت می شوید؟ در صورتی که هدایت از شما رخت برپست. آیا ما می توانیم شما را ملزم و مجبور به راه راست کنیم، در صورتی که شما از راه راست بیزارید؟

سوید بن غفله گوید: زنان گفته حضرت را بر مردانشان بازگو کردند. دسته ای از شخصیت های مهاجر و انصار نزد آن حضرت آمده و عذر خواهی کردند و گفتند: ای سرور زنان! اگر ابوالحسن این موضوع را برای ما پیش از آنکه پیمان را محکم کنیم و عقد وفاداری با دیگران را استحکام بخشیم می گفت، ما از او به دیگری رو نمی کردیم.

حضرت

زهرها صلوات الله علیها فرمود: از من دور شوید! عذری نمی ماند پس از تقصیر شما و امری نیست پس از کوتاهی شما.

2/6- قال الإمام الحسن العسكري صلوات الله عليه: وَقَالَتْ فَاطِمَةُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا لِبَعْضِ النِّسَاءِ أَرْضِي أَبِي دِينَكَ مُحَمَّدًا وَعَلِيًّا بِسَخَطِ أَبِي نَسَبِكَ وَلَا تُرَضِي أَبِي نَسَبِكَ بِسَخَطِ أَبِي دِينَكَ فَإِنَّ أَبِي نَسَبِكَ إِنْ سَخَطَا أَرْضَاهُمَا مُحَمَّدًا وَعَلِيًّا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَ آلهِمَا بِثَوَابِ جُزْءٍ مِنْ أَلْفِ جُزْءٍ مِنْ سَاعَةٍ مِنْ طَاعَاتِهِمَا وَإِنَّ أَبِي دِينَكَ إِنْ سَخَطَا لَمْ يَقْدِرْ أَبُو نَسَبِكَ أَنْ يُرَضِيَاهُمَا لِأَنَّ ثَوَابَ طَاعَاتِ أَهْلِ الدُّنْيَا كُلِّهِمْ لَا تَقِي بِسَخَطِهِمَا. (1)

حضرت

امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرمودند: حضرت فاطمه صلوات الله علیها به برخی از زنان فرمود: دو پدر دینی خود محمد و علی صلوات الله علیهما و آلهما را راضی کن، گرچه همراه با خشم پدر و مادر نژادی ات باشد. مبادا پدر و مادر نژادیت را با خشم دو پدر دینی ات راضی کنی، زیرا اگر پدر و مادر نژادی ات خشمگین شوند، محمد و علی صلوات الله علیهما و آلهما آنها را راضی می کنند به ثواب یک جزء از یک میلیون جزء از یک ساعت اطاعت کردن تو از آن دو و اگر دو پدر دینی ات خشمگین شدند، پدر و مادر نژادی ات نمی توانند آن دو را راضی کنند، زیرا تمام ثواب اطاعت های اهل دنیا برابر با خشم محمد و علی صلوات الله علیهما و آلهما نمی شود.

3/7- الشيخ محمد بن محمد بن النعمان المفيد، عن أحمد بن عبد الله عن عبد الله بن محمد العباسي عن حماد بن سلمة عن الأعمش

عَنْ زِيَادِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: أَتَيْتُ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهَا فَقُلْتُ لَهَا أَيْنَ بَعْلُكِ فَقَالَتْ عَرَجَ بِهِ جِبْرِئِيلُ إِلَى السَّمَاءِ فَقُلْتُ
فِيمَا ذَا فَقَالَتْ إِنَّ نَفْرًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ تَسَاجَرُوا

ص: 24

1- . بحار الانوار ج 23 ص 261.

فِي شَيْءٍ فَسَأَلُوا حَكَمًا مِنَ الْأَدَمِيِّينَ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِمْ أَنْ تَخَيَّرُوا فَاخْتَارُوا عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ. (1)

مرحوم شیخ مفید، با سند مذکور از عبدالله بن مسعود روایت کرده که گفت: به حضور حضرت فاطمه صلوات الله علیها آمده و به وی عرض کردم: همسران کجاست؟ فرمود: جبرئیل او را به آسمان برده است. عرض کردم: برای چه؟ فرمود: عده ای از فرشتگان در مورد مسأله ای به مشاجره پرداخته و خواستار حکمی از میان آدمیان شدند. سپس خداوند به ایشان وحی فرمود که یکی را برگزینند، و آن ها حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه را برگزیدند.

ص: 25

1- . الإختصاص ص 213.

کرد و بارانش را مغلوب ساخت و خوار بازگشتند، و حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه با شمشیرش، ذو الفقار کسی را نزد که نجات یابد، و زمانی که می جنگید، حضرت جبرئیل در سمت راستش، و حضرت میکائیل در سمت چپش و حضرت ملک الموت پیش رویش بود.

-3/10

فِرَاتُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْكُوفِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ عَبْدِ بْنِ زِيَادٍ عَنْ أَبِي مَعْمَرٍ سَعِيدِ بْنِ حُثَيْمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدِ الصَّبِيِّ وَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شَدْرِيكٍ الْعَمَرِيِّ عَنْ سَلِيمِ بْنِ قَيْسٍ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَنَّهُ حَمِدَ اللَّهَ تَعَالَى وَ أَثْنَى عَلَيْهِ وَ قَالَ السَّابِقُونَ الْأَوْلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَ الْأَنْصَارِ وَ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ فَكَمَا أَنَّ لِّلْسَابِقِينَ فَضْلَهُمْ عَلَى مَنْ بَعْدَهُمْ كَذَلِكَ لِأَبِي عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ فَضِيلَتُهُ عَلَى السَّابِقِينَ بِسَبْقِهِ السَّابِقِينَ. (1)

مرحوم شیخ فرات بن ابراهیم کوفی، با سند مذکور از سلیم بن قیس هلالی روایت کرده که گفت: حضرت امام حسن مجتبی صلوات الله علیه پس از حمد و ثنای خداوند متعال فرمود: و پیشی گیرندگان نخستین از مهاجران و انصار و کسانی که با نیکی از آنان پیروی کردند. همچنان که پیشی گیرندگان بر کسانی که پس از ایشان هستند برتری دارند، پدرم حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه نیز بر پیشی گیرندگان برتری دارد؛ چرا که وی از آنان پیشی گرفت.

ص: 27

الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن أَحْمَدُ بْنُ زِيَادِ بْنِ جَعْفَرِ الْأَهْمَدَانِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ هَاشِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ صَالِحِ الْهَرَوِيِّ قَالَ أَخْبَرَنَا وَكَيْعٌ عَنِ الرَّبِيعِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَلِيطٍ قَالَ قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا: مَنَا إِنْنَا عَشَرٌ مَهْدِيًّا أَوْلَهُمْ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ وَآخِرُهُمُ التَّاسِعُ مِنْ وُلْدِي وَهُوَ الْقَائِمُ بِالْحَقِّ يُحْيِي اللَّهُ تَعَالَى بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَيُظْهِرُ بِهِ دِينَ الْحَقِّ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ لَهُ غَيْبَةٌ يَرْتَدُّ فِيهَا قَوْمٌ وَيُثْبِتُ عَلَى الدِّينِ فِيهَا آخَرُونَ فَيُؤْذَنُ فَيَقَالُ لَهُمْ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ أَمَا إِنَّ الصَّابِرَ فِي غَيْبَتِهِ عَلَى الْأَذَى وَالتَّكْذِيبِ بِمَنْزِلَةِ الْمُجَاهِدِ بِالسَّيْفِ بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ. (1)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از عبدالرحمن بن سلیط روایت کرده که گفت: حضرت امام حسین صلوات الله علیه فرمود: دوازده مهدی [هدایت شده الهی] از ما خاندان هستند؛ نخستین آنها حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله علیه است و آخرین شان، نهمین [امام] از نسل من است. اوست امام و قیام کننده به حق، خداوند به وسیله او زمین مرده را زنده می کند و به سبب او دین حق را بر هر دینی پیروز می گرداند گر چه مشرکان را ناخوش آید. او غیبتی دارد که گروهی در طول آن مرتد می شوند و گروهی نیز ثابت قدم باقی می مانند و مورد اذیت و آزار واقع می شوند. به آنها گفته می شود: اگر راست می گوئید، این وعده الهی، کی انجام می شود؟ کسی که در زمان غیبت، اذیت و تکذیب مردم را تحمل کند و صبر نماید مانند کسی است که در رکاب رسول الله صلی الله علیه و آله پیکار کند.

قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُمَرَ الْحَافِظُ قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ التَّمِيمِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي سَدِيدُ بْنُ مُوسَى الرِّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ أَبِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَبِيهِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: مَا كُنَّا نَعْرِفُ الْمُنَافِقِينَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِلَّا بِبُغْضِهِمْ عَلِيًّا وَوُلْدَهُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ. (2)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از حضرت امام رضا صلوات الله علیه از پدران بزرگوارش از حضرت امام حسین صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: ما در عهد رسول الله صلی الله علیه و آله منافقین را نمی شناختیم مگر به بغض ایشان نسبت به علی و فرزندانش صلوات الله علیهم.

1- . عیون أخبار الرضا (ع) ج 1 ص 68 ح 36.

2- . عیون أخبار الرضا (ع) ج 2 ص 67 ح 306.

3/13- قال الإمام الحسن العسكري صلوات الله عليه: وَقَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا: مَنْ عَرَفَ حَقَّ أَبُوَيْهِ الْأَفْضَلَيْنِ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا وَ آلِهِمَا وَ أَطَاعَهُمَا حَقَّ طَاعَتِهِ قِيلَ لَهُ تَبَخَّجَ فِي أَيِّ الْجَنَانِ سِتَتْ. (1)

حضرت

امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرمودند: حضرت امام حسین صلوات الله علیه فرمود: هر کس حق دو پدر شایسته تر خود محمد و علی صلوات الله علیه و آلهما را بشناسد و به واقع از ایشان اطاعت کند، به او می گویند هر کجای بهشت که مایلی ساکن شو.

ص: 29

1- . بحار الانوار ج 23 ص 260.

الشیخ محمد بن علی بن بابویه الصدوق، عن أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانِ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الشُّكْرِيِّ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ زَكَرِيَّا عَمِ الْعَبَّاسِ بْنِ بَكَّارٍ عَنْ حَزْبِ بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ أَبِي حَمَزَةَ الثَّمَالِيِّ عَنْ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ أَبِيهِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا قَالَ: لَمَّا وَادَّتْ فَاطِمَةُ أُمَّ الْحَسَنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَتْ لِعَلِيٍّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ سَمِّهِ فَقَالَ مَا كُنْتُ لِأَسْمِ بَقِي بِأَسْمِهِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ فَأُخْرِجَ إِلَيْهِ فِي خِرْقَةٍ صَدَفَرَاءَ فَقَالَ أَلَمْ أَنْهَكُمْ أَنْ تَلْقُوهُ فِي صَدَفَرَاءَ ثُمَّ رَمَى بِهَا وَأَخَذَ خِرْقَةً بَيْضَاءَ فَلَفَّهُ فِيهَا ثُمَّ قَالَ لِعَلِيٍّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ هَلْ سَمَّيْتَهُ فَقَالَ مَا كُنْتُ لِأَسْمِ بِقَكَ بِأَسْمِهِ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَ مَا كُنْتُ لِأَسْبِقَ بِأَسْمِهِ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ فَأَوْحَى اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى جَبْرِئِيلَ أَنَّهُ قَدْ وُلِدَ لِمُحَمَّدٍ ابْنٌ فَاهْبِطْ فَاقْرَأْهُ السَّلَامَ وَهَنَّهُ وَقُلْ لَهُ إِنَّ عَلِيًّا مِنْكَ بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى فَسَمِّهِ بِأَسْمِ ابْنِ هَارُونَ فَهَبَطَ جَبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَهَنَّهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ثُمَّ قَالَ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَأْمُرُكَ أَنْ تَسْمِيَهُ بِأَسْمِ ابْنِ هَارُونَ قَالَ وَ مَا كَانَ إِسْمُهُ قَالَ شَبْرٌ قَالَ لِسَانِي عَرَبِيٌّ قَالَ سَمِّهِ الْحَسَنَ فَسَمَّاهُ الْحَسَنَ فَلَمَّا وُلِدَ الْحُسَيْنُ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى جَبْرِئِيلَ أَنَّهُ قَدْ وُلِدَ لِمُحَمَّدٍ ابْنٌ فَاهْبِطْ إِلَيْهِ فَهَنَّهُ وَقُلْ لَهُ إِنَّ عَلِيًّا مِنْكَ بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى فَسَمِّهِ بِأَسْمِ ابْنِ هَارُونَ قَالَ فَهَبَطَ جَبْرِئِيلُ فَهَنَّهُ مِنَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ثُمَّ قَالَ إِنَّ عَلِيًّا مِنْكَ بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى فَسَمِّهِ بِأَسْمِ ابْنِ هَارُونَ قَالَ وَ مَا إِسْمُهُ قَالَ شَبْرٌ قَالَ لِسَانِي عَرَبِيٌّ قَالَ سَمِّهِ الْحُسَيْنَ فَسَمَّاهُ الْحُسَيْنَ. (1)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از زید از پدر بزرگوارش حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: هنگامی حضرت فاطمه صلوات الله علیها حضرت امام حسن صلوات الله علیه را به دنیا آورد، به حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه گفت: نامی برای این نوزاد انتخاب کن. حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: من در نامگذاری او بر رسول الله صلی الله علیه و آله پیشی نخواهم گرفت. هنگامی که رسول الله صلی الله علیه و آله آمد، آن مولود مسعود را در حالی به حضور آن حضرت آوردند که پارچه زردی دور آن حضرت پیچیده بودند. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: مگر نگفتم پارچه زرد دور او نیچید؟ آنگاه آن حضرت پارچه را باز کرده و به دور انداخت و پارچه سفیدی را دور او پیچید. سپس به حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه فرمود: آیا برای این کودک نامی برگزیده اید؟ حضرت گفت: در نامگذاری او بر تو پیشی نخواهم گرفت. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: من هم در این باره بر خدای خود پیشی نمی گیرم.

خدای عزوجل به جبرئیل وحی کرد: برای حضرت محمد صلی الله علیه و آله نوزادی متولد شده است. به زمین هبوط کن و پس از اینکه سلام مرا بر آن حضرت رساندی و تبریک گفتی، به او بگو چون علی بن ابی طالب صلوات الله علیه از برای تو مانند حضرت هارون است برای حضرت موسی، لذا نام پسر هارون را برای این پسر برگزین. جبرئیل پس از نزول به زمین و تهنیت به رسول الله صلی الله علیه و آله به آن حضرت گفت: خدای سبحان تو را مأمور کرده که این کودک را همانم پسر حضرت هارون

قرار دهی. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: نام پسر حضرت هارون چه بود؟ گفت: شبیر. فرمود: زبان من عربی است. گفت: پس نام او را حسن بگذار.

هنگامی

که حضرت امام حسین صلوات الله علیه متولد شد، خدای عزوجل به جبرئیل وحی کرد: پسری برای حضرت محمد صلی الله علیه و آله متولد شده است. به زمین هبوط کن و پس از اینکه به آن حضرت تهنیت گفتی، بگو چون علی بن ابی طالب صلوات الله علیه برای تو مانند هارون است برای موسی، لذا نام پسر هارون را برای این پس برگزین. جبرئیل پس از هبوط به زمین و تبریک گفتن به رسول الله صلی الله علیه و آله، به آن حضرت گفت: علی صلوات الله علیه برای تو مانند هارون است برای موسی. پس این نوزاد را با پسر هارون همانام کن. رسول الله صلی الله علیه و آله فرمود: نام او چه بود؟ گفت: شبیر. فرمود: زبان من عربی است. گفت: پس نام او را حسین بگذار.

-2/15

قال الإمام الحسن العسكري صلوات الله عليه: وَقَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا: إِنَّ كَانَ الْأَبْوَانَ إِنَّمَا عَظَّمَ حَقَّهُمَا عَلَى أَوْلَادِهِمَا لِإِحْسَانِهِمَا إِلَيْهِمْ فَأَحْسَانُ مُحَمَّدٍ وَعَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَآلِهِمَا إِلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ أَجَلٌ وَعَظَّمَ فَهَمَا بَأَن يَكُونَا أَبُوَيْهِمْ أَحَقُّ. (1)

حضرت

امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرمودند: حضرت علی بن الحسین صلوات الله علیهما فرمود: اگر حق پدر و مادر بر فرزندان بزرگ است، به واسطه نیکی و احسان آنها به فرزندان است، پس احسان و نیکی محمد و علی صلوات الله علیهما و آلهما به این امت بزرگ تر و عظیم تر از آنها است. پس آن دو شایسته ترند که دو پدر آنها باشند.

-3/16

قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ بْنِ أَبِي الْخَطَّابِ وَيَعْقُوبَ بْنِ يَزِيدَ وَمُحَمَّدَ بْنَ أَبِي الصُّهْبَانَ جَمِيعاً عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي عُمَيْرٍ عَنْ أَبَانَ بْنِ عُمَانَ عَنِ الصَّادِقِ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: إِنَّ أَعْرَابِيًّا أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَخَرَجَ إِلَيْهِ فِي رِدَاءٍ مُمَشَّقٍ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ لَقَدْ خَرَجْتَ إِلَيَّ كَأَنَّكَ فَتَى فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَعَمْ يَا أَعْرَابِيُّ أَنَا الْفَتَى إِنَّ الْفَتَى أَخُو الْفَتَى فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ أَمَا الْفَتَى فَنَعَمْ وَكَيْفَ إِنَّ الْفَتَى وَ أَخُو الْفَتَى فَقَالَ أَمَا سَعِجْتَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ - قَالُوا سَعِجْنَا فَتَى يَدْكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ فَأَنَا ابْنُ إِبْرَاهِيمَ وَ أَمَا أَخُو الْفَتَى فَإِنَّ مُنَادِيًا نَادَى فِي السَّمَاءِ يَوْمَ أُحُدٍ لَا سَيْفَ إِلَّا ذُو الْفَقَارِ وَلَا فَتَى إِلَّا عَلِيٌّ - فَعَلِيَ أَخِي وَ أَنَا أَخُوهُ. (2)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابان بن عثمان از حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه از پدر بزرگوارش از حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیهما روایت کرده که فرمود: مردی بادیه نشین، نزد رسول الله صلی الله علیه و آله آمد. رسول الله صلی الله علیه و آله با عبایی سرخ رنگ، بیرون آمد. بادیه نشین گفت: ای محمد! طوری بیرون آمده ای که گویا جوان هستی!؟

فرمود:

بلى، اى باديه نشين! من جوان، فرزند جوان و برادرِ جوان هستم.

ص: 31

1- . بحار الانوار ج 23 ص 60.

2- . معانى الأخبار ج 1 ص 119 ح 1.

مرد گفت: ای محمد! خودت جوانی، آری؛ ولی چگونه فرزندِ جوان و برادرِ جوانی؟

فرمود:

آیا سخن خداوند عزوجل را در قرآن نشنیده ای که می فرماید: «گفتند: شنیدیم جوانی، از آنها [به بدی] یاد می کرد که به او ابراهیم گفته می شود». (سوره انبیاء آیه 60) و من، فرزند ابراهیم هستم. و اما برادرِ جوان هستم؛ زیرا در روز نبرد اُحد، منادی از آسمان ندا داد که: "شمشیری جز ذو الفقار، و جوانی جز علی نیست" و علی، برادر من است و من، برادر او هستم».

ص: 32

قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ إِدْرِيسَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ الْحُسَيْنِ بْنِ عُيَيْدٍ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْفَضْلِ بْنِ أَبِي حَمْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرَ الْبَاقِرِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ: أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيَّ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي خَلَقْتُكَ وَلَمْ تَكُ شَيْئاً وَنَفَخْتُ فِيكَ مِنْ رُوحِي كَرَامَةً مِنِّي أَكْرَمْتُكَ بِهَا حَتَّى أَوْجَبْتُ لَكَ الطَّاعَةَ عَلَى خَلْقِي جَمِيعاً فَمَنْ أَطَاعَكَ فَقَدْ أَطَاعَنِي وَ مَنْ عَصَاكَ فَقَدْ عَصَانِي وَأَوْجَبْتُ ذَلِكَ فِي عَلِيِّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَفِي نَسَلِهِ مَنْ اخْتَصَصْتُ مِنْهُمْ لِنَفْسِي. (1)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از ابو حمزه روایت کرده که گفت: از حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه شنیدم که می فرمود: خداوند به حضرت محمد صلی الله علیه و آله وحی کرد: یا محمد! تو را آفریدم با اینکه چیزی نبود، به واسطه گرامی داشتن تو از روح خویش در تو دمیدم و تو را به این مقام مفتخر نمودم، هنگامی که بر تمام مردم واجب کردم که از تو اطاعت کنند. هر کس از تو اطاعت کند، مرا اطاعت کرده و هر کس مخالفت با تو نماید، با من مخالفت کرده است. این مقام را به علی صلوات الله علیه و فرزندان او که برای خود برگزیده ام نیز دادم.

قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ رِضْوَانُ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ الصَّفَّارُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ الْقَاسَانِيِّ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ الْمَنْقَرِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الصَّادِقِ عَنْ أَبِيهِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا: فِي قَوْلِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: «وَيَسِّرْ لَكَ أَمْراً حَقٌّ هُوَ قَوْلُ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لِحَقٌّ» قَالَ يَسِّرْ تَبَارَكَ يَا مُحَمَّدُ أَهْلَ مَكَّةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ إِمَامٌ هُوَ «قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لِحَقٌّ». (2)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از یحیی بن سعید از حضرت امام جعفر صادق از پدر بزرگوارش صلوات الله علیهما روایت کرده که در تفسیر قول خدای تبارک و تعالی: «از تو خبر گیرند که او حق است، بگو آری پیرو دگرم قسم که او حق است». (سوره یونس آیه 53) فرمود: ای محمد! اهل مکه از تو خبر گیرند که علی صلوات الله علیه امام است؟ بگو: بلی، به خدا او به حق امام است.

الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن محمد بن الحسين عن البرنطبي عن حماد بن عثمان عن فضيل عن أبي جعفر صلوات الله عليه قال: كانت في علي صلوات الله سنة ألف نبوي. (3)

1- . الأمالی (للصدوق) ج 1 ص 604 ح 5.

2- . الأمالی (للصدوق) ج 1 ص 673 ح 7.

3- . بصائر الدرجات ج 1 ص 238 ح 453.

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از فضیل روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد باقر صلوات الله علیه فرمود: علی صلوات الله علیه از سنت هزار پیامبر برخوردار بود.

ص: 34

الشیخ محمد بن الحسن الطوسی، عن المُفید عن أَحْمَد بنِ الوَلید عنِ أبیه عنِ سَعْدِ عنِ آیوب بنِ نُوح عنِ صَفْوَانَ عنِ أَبَانِ بنِ عَثْمَانَ عنِ أبی عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرِ بنِ مُحَمَّدٍ صلوات الله علیهما قَالَ: إِذَا كَانَ یَوْمُ الْقِیَامَةِ نَادَى مُنَادٍ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ أَيْنَ خَلِيفَةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ فَيَقُومُ دَاوُدُ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَأْتِي النَّدَاءَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَسْنَا إِيَّاكَ أَرَدْنَا وَإِنْ كُنْتَ لِلَّهِ تَعَالَى خَلِيفَةً ثُمَّ ينادی ثَانِيَةً أَيْنَ خَلِيفَةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ فَيَقُومُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بنِ أَبِي طَالِبٍ صلوات الله علیهما فَيَأْتِي النَّدَاءَ مِنْ قِبَلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَا مَعْشَرَ الْخَلَائِقِ هَذَا عَلِيُّ بنِ أَبِي طَالِبٍ صلوات الله علیه خَلِيفَةُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ وَحُجَّتُهُ عَلَى عِبَادِهِ فَمَنْ تَعَلَّقَ بِحَبْلِهِ فِي دَارِ الدُّنْيَا فَلْيَتَعَلَّقْ بِحَبْلِهِ فِي هَذَا الْيَوْمِ يَسْتَصِيءُ بِذَوْرِهِ وَيَتَّبِعُهُ إِلَى الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّاتِ قَالَ فَيَقُومُ النَّاسُ الَّذِينَ قَدِ تَعَلَّقُوا بِحَبْلِهِ فِي الدُّنْيَا فَيَتَّبِعُونَهُ إِلَى الْجَنَّةِ ثُمَّ يَأْتِي النَّدَاءَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ أَلَا مَنْ أَنْتُمْ يَا مَمَامٍ فِي دَارِ الدُّنْيَا فَلْيَتَّبِعُهُ إِلَى حَيْثُ يَذْهَبُ بِهِ فَحِينَئِذٍ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأُوا الْعَذَابَ وَنَقَطَعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأُ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأْنَا مِنْكَ كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَ مَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ. (1)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از ابان بن عثمان روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله علیه فرمود: هر گاه روز قیامت فرا رسد ندا دهنده ای از درون عرش ندا می دهد: خلیفه خداوند بر روی زمین کجاست؟ حضرت داود نبی علیه السلام بر می خیزد، از سوی خداوند عز وجل ندا می آید اگر چه که جانشین خداوند بر روی زمین بودی اما منظور ما تو نبودی، برای بار دوم ندا سر داده می شود: خلیفه خداوند بر روی زمین کجاست؟ حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله علیهما از جایش بر می خیزد. از جانب پروردگار عز وجل ندا می آید: ای مردم! علی بن ابی طالب خلیفه خداوند بر روی زمین و حجت ایشان بر بندگانش است، هر کس که در دنیا به ریسمان علی صلوات الله علیه چنگ زد، امروز هم باید به ریسمان او چنگ زند و از نور علی صلوات الله علیه طلب روشنائی کند و به دنبال وی داخل در منزل های والای بهشت شود. کسانی که در دنیا به ریسمان علی صلوات الله علیه چنگ زدند بر می خیزند و مولایشان را برای ورود به بهشت دنبال می کنند سپس ندا از جانب خداوند می آید: آگاه باشید کسی که در دنیا به امامی اقتدا می کند باید به هر راه و مسیری که او می رود برود و از او تبعیت کند. در این هنگام بود که این آیه خوانده شد: «در آن هنگام پیشوایان [شُرک و کفر] از پیروانشان بیزاری جویند، و عذاب را مشاهده کنند، و همه دست آویزها و پیوندها از آنان بریده شود. و آنان که [به جای خدا از پیشوایان شرک و کفر] پیروی کردند، گویند: کاش برای ما بازگشتی [به دنیا] بود تا ما هم از آنان بیزاری می جستیم، همان گونه که آنان از ما بیزاری جستند. خدا این گونه اعمالشان را که برای آنان مایه اندوه و دریغ است، به آنان نشان می دهد و اینان هرگز از آتش بیرون آمدنی نیستند».

(سوره بقره آیه 166-167)

2/21- الشيخ سعد بن عبد الله القمي، عن موسى بن جعفر البغدادي عن الوشاء عن علي بن عبد العزيز عن أبيه قال: قلت لأبي عبد الله صلوات الله عليه إن الناس يزعمون أن رسول الله صلى الله عليه وآله وجهاً علياً صلوات الله عليه إلى اليمن ليقتضي بينهم فقال علي صلوات الله عليه فما وردت علي قضية إلا حكمت فيها بحكم الله وحكم رسوله فقال صدقوا فقلت وكيف ذاك ولم يكن أنزل القرآن كله وقد كان رسول الله صلى الله عليه وآله غائباً فقال كان يتلقاه به روح القدس. (1)

مرحوم

سعد بن عبد الله قمي، با سند مذکور از علی بن عبد العزیز از پدرش روایت کرده که گفت: به حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه عرض کردم: مردم گمان دارند که رسول الله صلى الله عليه وآله وجهاً علياً صلوات الله عليه را برای قضاوت در میان مردم به یمن فرستاد، از این رو بود که علی صلوات الله عليه فرمود: هیچ قضاوتی برای من پیش نیامد مگر اینکه به حکم خدا و رسولش صلى الله عليه وآله در آن قضاوت کردم. فرمود: راست گفته اند. عرض کردم: چگونه چنین چیزی ممکن است در حالی که خداوند هنوز همه قرآن را نازل نفرموده بود و رسول الله صلى الله عليه وآله غایب بود؟ فرمود: او آن را از روح القدس دریافت می کرد.

-3/22

الشيخ محمد بن الحسن الصفار، عن محمد بن الحسين بن الفضل بن عمر الجعفي عن أبي عبد الله صلوات الله عليه قال سمعته يقول: إن أمير المؤمنين علي بن أبي طالب صلوات الله عليهما لآديان الناس يوم القيامة وقسيم الله بين الجنة والنار لا يدخلهما داخل إلا على أحد قسمين وإنه الفاروق الأكبر. (2)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، از محمد بن حسین از مفضل بن عمر جعفی روایت کرده که گفت: حضرت امام جعفر صادق صلوات الله عليه فرمود: بی تردید حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله عليهما در روز قیامت پاداش دهنده مردم است و به اذن خدا تقسیم کننده مردم میان بهشت و دوزخ است، کسی وارد آن دو نمی شود مگر اینکه به یکی از دو قسمت تقسیم شده باشد و به راستی که او فاروق اکبر است.

ص: 36

1- . مختصر بصائر الدرجات ص 1 ح 2.

2- . بصائر الدرجات ج 2 ص 122 ح 1472.

-1/23

الشیخ محمد بن مسعود العیاشی، یاسناده عن مُحَمَّدِ بْنِ فَضَالِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي قَوْلِهِ «وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ» قَالَ الْفَضْلُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَرَحْمَتُهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ. (1)

مرحوم شیخ عیاشی، با سند خویش از محمد بن فضیل روایت کرده که گفت: حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه درباره این آیه: «و اگر فضل خدا و رحمتش بر شما نبود». (نساء آیه 83) فرمود: «فضل» رسول الله صلی الله علیه و آله است و «رحمتش» حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه.

-2/24

الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن أحمد بن محمد بن الحسين بن سعيد عن محمد بن الفضيل عن أبي الحسن صلوات الله عليه في قول الله عز وجل: «قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ» قال: هو علي بن أبي طالب صلوات الله عليه. (2)

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از محمد بن فضیل روایت کرده که گفت: حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه در باره این آیه: «بگو: کافی است که خدا و کسی که علم کتاب نزد اوست، میان من و شما گواه باشند». (سوره رعد آیه 43) فرمود: مقصود حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه است.

-3/25

الشیخ محمد بن مسعود العیاشی، یاسناده عن ابن يزيد قال: سألت أبا الحسن صلوات الله عليه عن قوله تعالى: «وَإِعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا» قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ حَبْلُ اللَّهِ الْمَتِينُ. (3)

مرحوم شیخ عیاشی، با سند خویش از ابن یزید روایت کرده که گفت: از حضرت امام موسی کاظم صلوات الله علیه در باره آیه «و همگی به ریسمان خدا چنگ زنید». (سوره آل عمران آیه 103) پرسیدم، فرمود: حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه، ریسمان محکم خداوند است.

ص: 37

1- . تفسیر عیاشی ج 1 ص 261 ح 208. بحارالانوار ج 35 ص 423 ح 3.

2- . بصائر الدرجات ج 2 ص 29 ح 799.

3- . تفسیر عیاشی ج 1 ص 217 ح 122.

قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِوَسِّ النَّيْسَابُورِيُّ الْعَطَّارُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِنَيْسَابُورَ فِي شَعْبَانَ سَنَةِ اِثْنَتَيْنِ وَخَمْسِينَ وَثَلَاثِمِائَةٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ قُتَيْبَةَ النَّيْسَابُورِيُّ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ شَاذَانَ قَالَ: سَأَلَ الْمَأْمُونُ عَلِيَّ بْنَ مُوسَى الرَّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَنْ يَكْتُبَ لَهُ مَحْضَ الْإِسْلَامِ عَلَى سَبِيلِ الْإِيْجَازِ وَالْإِحْتِصَارِ فَكَتَبَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ لَهُ أَنْ مَحْضَ الْإِسْلَامِ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحَدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ إِلَهًا وَاحِدًا أَحَدًا فَزَدْنَا صَمدًا قِيَوْمًا سَمِعًا بَصِيرًا قَدِيرًا قَدِيمًا قَانِمًا بَاقِيًا عَالِمًا لَا يَجْهَلُ قَادِرًا لَا يَعْجُزُ غَنِيًّا لَا يَحْتَاجُ عَدْلًا لَا يَجُورُ وَآلَهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ لَا شِبْهَ لَهُ وَلَا ضِدَّ لَهُ وَلَا نِدَّ لَهُ وَلَا كُفَّ لَهُ وَ آتَهُ الْمَقْصُودُ بِالْعِبَادَةِ وَالِدَعَاءِ وَ الرِّغْبَةِ وَ الرِّهْبَةِ وَ أَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ وَ أَمِينُهُ وَ صَدِيقُهُ وَ صَفْوَتُهُ مِنْ خَلْقِهِ وَ سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ وَ خَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَ أَفْضَلَ الْعَالَمِينَ لَا نَبِيَّ بَعْدَهُ وَ لَا تَبْدِيلَ لِمِلَّتِهِ وَ لَا تَغْيِيرَ لِشَرِيْعَتِهِ وَ أَنْ جَمِيعَ مَا جَاءَ بِهِ مُحَمَّدٌ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ وَ التَّصْدِيقُ بِهِ وَ جَمِيعَ مَنْ مَضَى قَبْلَهُ مِنْ رُسُلِ اللَّهِ وَ أَنْبِيَائِهِ وَ حُجَجِهِ وَ التَّصَدِيقُ بِكَتَابِهِ الصَّادِقِ الْعَزِيزِ الَّذِي لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَ لَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ وَ أَنَّهُ الْمُهَيِّمُ عَلَى الْكُتُبِ كُلِّهَا وَ أَنَّهُ حَقٌّ مِنْ فَاتِحَتِهِ إِلَى خَاتَمَتِهِ نُؤْمِنُ بِمُحْكَمِهِ وَ مُشَابِهِهِ وَ خَاصِّهِ وَ عَامِّهِ وَ وَعْدِهِ وَ وَعِيدِهِ وَ نَاسِخِهِ وَ مُسْخُوخِهِ وَ قِصْدِهِ وَ أَخْبَارِهِ لَا يَدْرُ أَحَدٌ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ أَنْ يَأْتِيَ بِمِثْلِهِ وَ أَنْ الدَّلِيلُ بَعْدَهُ وَ الْحُجَّةُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَ الْقَائِمُ بِأَمْرِ الْمُسْلِمِينَ وَ النَّاطِقُ عَنِ الْقُرْآنِ وَ الْعَالِمُ بِأَحْكَامِهِ أَخُوهُ وَ خَلِيفَتُهُ وَ وَصِيُّهُ وَ وَلِيُّهُ وَ الَّذِي كَانَ مِنْهُ بِمَنْزِلَةِ هَازُونَ مِنْ مُوسَى عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ إِمَامُ الْمُتَّقِينَ وَ قَائِدُ الْعُرِّ الْمُحَجَّلِينَ وَ أَفْضَلُ الْوَصِيَّيْنَ وَ وَارِثُ عِلْمِ النَّبِيِّينَ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ بَعْدَهُ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ سَيِّدَا سَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ثُمَّ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ زَيْنُ الْعَابِدِينَ ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ بَاقِرُ عِلْمِ النَّبِيِّينَ ثُمَّ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الصَّادِقُ وَارِثُ عِلْمِ الْوَصِيَّيْنَ ثُمَّ مُوسَى بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ مُوسَى الرَّضَا ثُمَّ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ ثُمَّ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ ثُمَّ الْحُجَّةُ الْقَائِمُ الْمُنْتَظَرُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ أَشْهَدُ لَهُمْ بِالْوَصِيَّةِ وَ الْإِمَامَةِ وَ أَنَّ الْأَرْضَ لَا تَخْلُو مِنْ حُجَّةِ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى خَلْقِهِ فِي كُلِّ عَصْرٍ وَ أَوَانٍ وَ أَنَّهُمُ الْعُرْوَةُ الْوُثْقَى وَ أَيْمَةُ الْهُدَى وَ الْحُجَّةُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا إِلَى أَنْ يَرِثَ اللَّهُ الْأَرْضَ وَ مَنْ عَلَيْهَا وَ أَنْ كُلَّ مَنْ خَالَفَهُمْ ضَالٌّ مُضِلٌّ بَاطِلٌ تَارِكٌ لِلْحَقِّ وَ الْهُدَى وَ أَنَّهُمُ الْمُعْبَرُونَ عَنِ الْقُرْآنِ وَ النَّاطِقُونَ عَنِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِالْبَيَانِ وَ مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْهُمْ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً -
الخبر. (1)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از از فضل بن شاذان روایت کرده که گفت: مأمون از حضرت امام رضا صلوات الله علیه درخواست کرد که برای او محض اسلام را بر وجه ایجاز بنویسد. حضرت صلوات الله علیه چنین نوشت: محض اسلام گواهی

به این است که جز الله، خدایی نیست و تنها و بی شریک است، یکتا، بسیط، بی نیاز، قایم، شنوا، توانا، بی مبداء، بی منتها ایستاده بی پا، دانایی که جاهل نگردد، توانایی که عاجز نشود و بی نیازی که محتاج نمی گردد، عادل که جور نکند، آفریدگار همه چیز اوست و چیزی مثل او نیست، بی شبیه، بی ضد، بی همتا، بی شریک و بی همسر است. او مقصود به عبادت و دعا و رغبت و رهبت است و این که محمد صلی الله علیه و آله بنده، رسول، امین و برگزیده اوست از خلق او و افضل پیغمبران و خاتم الانبیاء و بهترین عالمیان است. بعد از او پیغمبری نیست و ملت او مبدل به ملت دیگر نشود و تغییر به قواعد شریعت او راه نیابد. و نیز این که جمیع آن چه حضرت محمد بن عبد الله صلی الله علیه و آله آورده است، آن حق معلوم و آشکار است. و نیز تصدیق نمودن به کتاب صادق عزیز او که باطل از پیش و از پس او راه نیابد. فرستاده خداوند حکیم حمید و آن کتاب گواهی است بر همه کتاب ها و حق است از ابتدا تا انتها. ایمان داریم به محکم و متشابه آن و خاص و عام و وعده و وعید و ناسخ و منسوخ و قصص و اخبار آن. نتواند هیچ کس از مخلوقات که مانند آن بیاورد. و نیز این که دلیل بعد از او و حجت بر مؤمنان و قایم به امر مسلمانان و سخن گواز جانب قرآن و دانا به احکام آن، برادر و خلیفه و وصی و ولی اوست که او را با رسول الله صلی الله علیه و آله منزلت حضرت هارون است به حضرت موسی علیه السلام و او علی بن ابی طالب است، امیر المؤمنین و امام المتمدین و قائد الغر المحجلین و افضل الوصیین و وارث علم التبیین و المرسلین و بعد از حسن و حسین، سید جوانان اهل بهشت؛ آنگاه علی بن الحسین زین العابدین؛ آنگاه محمد بن علی باقر علم الاولین؛ آنگاه جعفر بن محمد الصادق وارث علم الوصیین؛ آنگاه موسی بن جعفر کاظم؛ آنگاه علی بن موسی الرضا؛ آنگاه محمد بن علی؛ آنگاه علی بن محمد؛ آنگاه حسن بن علی و سپس حجت قائم منتظر، فرزند او که رحمت های خدا بر تمامی ایشان باد. گواهی می دهیم که ایشان اوصیاء و امامان هستند و این که زمین خالی نمی شود از حجت خدا بر خلق در هر زمان و ایشان ریسمان محکم، ائمه هدی و حجت بر اهل دنیا هستند تا زمانی که زمین و آن چه بر اوست نزد خدا بازگردد. و نیز مخالف ایشان، گمراه و گمراه گر است و راه حق و هدایت را رها کرده و این که ایشان معبر قرآن و بیان کننده سخن رسول حق سبحان هستند. هر کس بمیرد و ایشان را نشناسد بر جاهلیت مرده است.

توضیح: این حدیث طولانی است، بنده فقط محل مورد نظر را از آن نقل کرده ام.

-2/27

الشیخ محمد بن الحسن الصفار، عن یعقوب بن یزید عن الحسن بن محبوب عن محمد بن الفضیل عن ابی الحسن صلوات الله علیه قال: **وَلَا يَهُ عَلِيٌّ مَكْتُوبَةٌ فِي جَمِيعِ صُحُفِ الْأَنْبِيَاءِ وَلَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا بِبُيُوتِ مُحَمَّدٍ وَوَلَا يَهُ وَصِيَهُ عَلِيٌّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا. (1)**

مرحوم شیخ محمد بن حسن صفار، با سند مذکور از محمد بن فضیل روایت کرده که گفت: حضرت امام رضا صلوات الله علیه فرمود: ولایت علی صلوات الله علیه در کتاب های انبیاء نوشته شده، و خداوند هیچ پیامبری را مبعوث نکرده مگر با اقرار به نبوت حضرت محمد صلی الله علیه و آله و ولایت وصیش علی صلوات الله علیه.

3/28- الشیخ محمد بن مسعود العیاشی، یاسناده عن ابان انه دخل على ابی الحسن الرضا صلوات الله علیه قال: فسألته عن قول الله: «يا أيها الذين آمنوا أطيعوا الله وأطيعوا الرسول وأولي الأمر منكم». فقال: ذلك علي بن ابی طالب صلوات الله علیه ثم سكت قال: فلما طال سكوته قلت: ثم من قال: ثم الحسن

ص: 39

صلوات الله ثم سكت فلما طال سكوته قلت: ثم من؟ قال: ثم الحسين صلوات الله عليه قلت: ثم من؟ قال: علي بن الحسين صلوات الله عليهما و سكت فلم يزل يسكت عند كل واحد حتى أعيد المسألة فيقول حتى سماهم إلى آخرهم صلوات الله عليهم. (1)

مرحوم شيخ عياشى، با سند خویش از ابان روایت کرده که گفت: روزی بر حضرت امام رضا صلوات الله عليه وارد شدم و از آن حضرت در باره آیه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ». (سوره نساء آیه 59) پرسیدم؛ فرمود: مقصود از ولی امر حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیهما است و سپس سکوت کرد.

ابان می گوید: زمانی که سکوت آن حضرت به طول انجامید، عرضه داشتم: سپس چه کسی؟ فرمود: سپس حسن صلوات الله علیه، و بعد سکوت کرد، و زمانی که سکوت شان طولانی شد، عرض کردم: و سپس چه کسی؟ فرمود: سپس حسین صلوات الله علیه. گفتم: و بعد از آن چه کسی؟ فرمود: علی بن الحسین صلوات الله علیهما، و سکوت کرد. و همچنان به نام هر یک که می رسید، سکوت می کرد تا این که من پرسش را تکرار می کردم و ایشان پاسخ می دادند تا این که نام همه را تا آخرین نفر فرمودند.

ص: 40

الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن الْحَسَنِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْأَشَدِّ عَرِيٌّ عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي الْفَضْلِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ إِدْرِيسَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِنَانٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي جَعْفَرِ الثَّانِي صَلَوَاتِ اللَّهِ فَاجْرَبْتُ إِخْتِلَافَ الشَّيْعَةِ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَمْ يَزَلْ مُتَفَرِّدًا بِوَحْدَانِيَّتِهِ ثُمَّ خَلَقَ مُحَمَّدًا وَعَلِيًّا وَفَاطِمَةَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ فَمَكَّثُوا أَلْفَ ذَهْرٍ ثُمَّ خَلَقَ جَمِيعَ الْأَشْيَاءِ فَأَشَدُّ هَدَاهُمْ خَلْقَهَا وَأَجْرَى طَاعَتَهُمْ عَلَيْهَا وَفَوَّضَ أُمُورَهَا إِلَيْهِمْ فَهُمْ يُحِلُّونَ مَا يَشَاءُونَ وَيُحَرِّمُونَ مَا يَشَاءُونَ وَلَنْ يَشَاءُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ هَذِهِ الدِّيَانَةُ الَّتِي مَنْ تَقَدَّمَهَا مَرَقَ وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا مُجِحٌّ وَمَنْ لَزِمَهَا لَحِقَ خُذَهَا إِلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ. (1)

مرحوم

ثقة الاسلام کلینی، با سند مذکور از محمد بن سنان روایت کرده که گفت: نزد حضرت امام محمد تقی جواد صلوات الله علیه بودم و اختلاف شیعه را مطرح کردم، حضرت فرمود: ای محمد! همانا خدای تبارک و تعالی همواره به یگانگی خود یکتا بود (یگانه ای غیر او نبود) سپس حضرات محمد و علی و فاطمه صلوات الله علیهم را آفرید، آنها هزار دوران بماندند، سپس چیزهای دیگر را آفرید. و ایشان را بر آفرینش آنها گواه گرفت و اطاعت ایشان را در میان مخلوق جاری ساخت (بر آنها واجب کرد) و کارهای مخلوق را به ایشان واگذاشت. پس ایشان هر چه را خواهند حلال کنند و هر چه را خواهند حرام سازند، ولی هرگز جز آنچه خدای تبارک و تعالی خواهد نخواهند. سپس فرمود: ای محمد! این است آن دیانتی که هر که از آن جلورود (غلو کند، از دایره اسلام) بیرون رفته و هر که عقب بماند (و وارد دایره نشود) نابود گشته [دینش را باطل کرده] و هر که به آن بچسبد، به حق رسیده است، ای محمد! همواره ملازم این دیانت باش.

-2/30

الشیخ محمد بن یعقوب الكلینی، عن مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عِيْسَى وَ مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ وَ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ عَنْ سَهْلِ بْنِ زِيَادٍ جَمِيعًا عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْعَبَّاسِ بْنِ الْحَرِيشِ عَنْ أَبِي جَعْفَرِ الثَّانِي صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ: أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ قَالَ لِابْنِ عَبَّاسٍ إِنَّ لِي دِيَانَةً الْقَدْرِ فِي كُلِّ سَنَةٍ وَإِنَّهُ يَنْزِلُ فِي تِلْكَ اللَّيْلَةِ أَمْرُ السَّنَةِ وَلِذَلِكَ الْأَمْرُ وُلَاةٌ بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ مَنْ هُمْ قَالَ أَنَا وَ أَحَدَ عَشَرَ مِنْ صُلْبِي أئِمَّةٌ مُحَدَّثُونَ. (2)

مرحوم

ثقة الاسلام کلینی، با سند مذکور از حسن بن عباس بن حریش روایت کرده که گفت: حضرت امام محمد تقی جواد صلوات الله علیه فرمود: حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه به ابن عباس فرمود: همانا شب قدر در هر سالی هست و در آن شب امر آن سال فرود می آید و برای آن امر سرپرستانی است بعد از رسول الله صلی الله علیه و آله. ابن عباس گفت: آنها چه کسانی هستند؟ فرمود: من هستم و یازده تن از فرزندان صلبی من که امامان محدث باشند.

ص: 41

3/31- الشيخ محمد بن يعقوب الكليني، عن علي بن إبراهيم عن أبيه قال: قال علي بن حسان لأبي جعفر صلوات الله عليه يا سيدي إن الناس يُنكرون عليك حدائثك فقال وما يُنكرون من ذلك قول الله عز وجل لقد قال الله عز وجل لئن صلى الله عليه وآله: «قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُوا إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي» فَوَاللَّهِ مَا تَبِعَهُ إِلَّا عَلِيُّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ لَهُ تِسْعُ سِنِينَ وَأَنَا إِنِّي تِسْعُ سِنِينَ. (1)

مرحوم

ثقة الاسلام كليني، با سند مذکور از علی بن حسان روایت کرده که گفت: به حضرت امام محمد تقی جواد صلوات الله عليه عرض کردم: آقای من! مردم به خردسالی شما اعتراض دارند، فرمود: چه اعتراضی دارند، در صورتی که خدای عز و جل به رسولش صلی الله عليه و آله فرموده است: «بگو این راه من است. من و کسی که از من پیروی کرده با بصیرت کامل به سوی خداوند می خوانیم». (سوره یوسف آیه 108) و به خدا کسی جز علی صلوات الله عليه از او پیروی نکرده و او نه سال داشت و من هم نه ساله ام.

ص: 42

الشیخ محمد بن الحسن الطوسی، عن أبو مُحَمَّدٍ الْفَحَّامِ عن الْمَنْصُورِيِّ عن عَمِّ أَبِي أَبُو مُوسَى عَيْسَى بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَيْسَى بْنِ الْمَنْصُورِ عن الْإِمَامِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَلِيُّ بْنُ مُوسَى الرِّضَا قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: قَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: يَا عَلِيُّ خَلَقَنِي اللَّهُ تَعَالَى وَ أَنْتَ مِنْ نُورِ اللَّهِ حِينَ خَلَقَ آدَمَ وَ أَفْرَعُ ذَلِكَ النَّورِ فِي صَدْرِهِ فَأَفْضَى بِهِ إِلَيَّ عَبْدُ الْمُطَّلِبِ ثُمَّ افْتَرَقْنَا مِنْ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنَا فِي عَبْدِ اللَّهِ وَ أَنْتَ فِي أَبِي طَالِبٍ لَا تَصْلُحُ النَّبُوَّةُ إِلَّا لِي وَ لَا تَصْلُحُ الْوَصِيَّةُ إِلَّا لَكَ فَمَنْ جَحَدَ وَصِيَّتَكَ جَحَدَ نُبُوتِي وَ مَنْ جَحَدَ نُبُوتِي أَكَبَهُ اللَّهُ عَلَيَّ مِنْخِرِيهِ فِي النَّارِ. (1)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از عیسی بن محمد از حضرت امام علی النقی هادی صلوات الله علیه از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله به من فرمود: ای علی! خداوند والا من و تو را از نور خود هنگامی که حضرت آدم را خلق کرد و آن نور را در پشت حضرت آدم قرار داد و به عبد المطلب رساند آنگاه آن دو نور از عبد المطلب از هم جدا شدند من در عبد الله قرار داده شدم و تو در ابو طالب قرار گرفتی پیامبری جز برای من و جانشینی جز برای تو سزاوار نیست. پس هرکس جانشینی تو را انکار کند پیامبری مرا انکار کرده است و هرکس پیامبری مرا انکار کند خداوند او را با صورت در دوزخ می اندازد.

الشیخ محمد بن الحسن الطوسی، عن أبو مُحَمَّدٍ الْفَحَّامِ عن أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ الْمَنْصُورِيِّ عن عَمِّ أَبِي أَبُو مُوسَى عَيْسَى بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَيْسَى بْنِ الْمَنْصُورِ قَالَ: كُنْتُ خِدْنًا لِلْإِمَامِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَ كَانَ يَرَوِي عَنْهُ كَثِيرًا مِنْ ذَلِكَ أَنَّهُ قَالَ: حَدَّثَنَا الْإِمَامُ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَلِيُّ بْنُ مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَلِيُّ بْنُ مُوسَى قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ: حَدَّثَنَا أَبِي عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ لِي وَ إِلَّا صَمَمْتُ: يَا عَلِيُّ مُجِبِّكَ مُجِبِّي وَ مُبْغِضُكَ مُبْغِضِي. (2)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از عیسی بن احمد از حضرت امام علی النقی هادی صلوات الله علیه از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهم روایت کرده که فرمود: رسول الله صلی الله علیه و آله به من فرمود: ای علی! دوستدار تو دوستدار من است و دشمن تو دشمن من.

1- . الأُمَالِي (للطوسي) ج 1 ص 294 ح 577.

2- . الأُمَالِي (للطوسي) ج 1 ص 278 ح 530.

3/34- قال الشيخ أبي منصور أحمد بن علي بن أبي طالب الطبرسي: وَمِمَّا أَجَابَ بِهِ أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ الْعَسَدِ كَرِيهُ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فِي رَسُولِهِ إِلَى أَهْلِ الْأَهْوَازِ حِينَ سَأَلُوهُ عَنِ الْجَبْرِ وَالتَّقْوِيضِ أَنْ قَالَ اجْتَمَعَتِ الْأُمَّةُ قَاطِبَةً لَا اخْتِلَافَ بَيْنَهُمْ فِي ذَلِكَ أَنَّ الْقُرْآنَ حَقٌّ لَا رَيْبَ فِيهِ عِنْدَ جَمِيعِ فِرْقَتِهَا فَهُمْ فِي حَالَةِ الْإِجْمَاعِ عَلَيْهِ مُصَدِّقُونَ وَعَلَى تَصْدِيقِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مُهْتَدُونَ وَلِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَا تَجْتَمِعُ أُمَّتِي عَلَى ضَلَالَةٍ فَأَخْبَرَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّ مَا اجْتَمَعَتْ عَلَيْهِ الْأُمَّةُ وَلَمْ يُخَالِفْ بَعْضُهَا بَعْضًا هُوَ الْحَقُّ فَهَذَا مَعْنَى الْحَدِيثِ لَا مَا تَأَوَّلَهُ الْجَاهِلُونَ وَلَا مَا قَالَهُ الْمُعَايِدُونَ وَمِنْ إِنْطِالِ حُكْمِ الْكِتَابِ وَاتِّبَاعِ حُكْمِ الْأَحَادِيثِ الْمُزَوَّرَةِ وَالرَّوَايَاتِ الْمُزْحَرَفَةِ اتِّبَاعَ الْأَهْوَاءِ الْمُرِيدَةِ الْمُهْلِكَةِ الَّتِي تُخَالِفُ نَصَّ الْكِتَابِ وَتَحْقِيقَ الْآيَاتِ الْوَاضِحَاتِ الْبَيِّنَاتِ وَنَحْنُ نَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يُوفِّقَنَا لِلصَّوَابِ وَيَهْدِينَا إِلَى الرَّشَادِ ثُمَّ قَالَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَإِذَا شَهِدَ الْكِتَابُ بِتَصَدِّيقِ خَبَرٍ وَتَحْقِيقِهِ فَأَنْكَرْتَهُ طَائِفَةٌ مِنَ الْأُمَّةِ وَعَارَصَتْهُ بِحَدِيثٍ مِنْ هَذِهِ الْأَحَادِيثِ الْمُزَوَّرَةِ فَصَارَتْ بِإِنْكَارِهَا وَدَفْعِهَا الْكِتَابَ كُفْرًا ضَلَالًا وَأَصْحَحَ خَبَرٍ مَا عُرِفَ تَحْقِيقُهُ مِنَ الْكِتَابِ مِثْلَ الْخَبَرِ الْمُجْمَعِ عَلَيْهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَيْثُ قَالَ إِنِّي مُسَدِّخٌ لَكُمْ خَلِيفَتَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِثْرَتِي مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ وَاللَّفْظَةُ الْأُخْرَى عَنْهُ فِي هَذَا الْمَعْنَى بَعِيْنِهِ قَوْلُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ التَّقْلِينَ كِتَابَ اللَّهِ وَعِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي وَإِنَّهُمَا لَمْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا فَلَمَّا وَجَدْنَا سُوَاهِدَ هَذَا الْحَدِيثِ نَصًّا فِي كِتَابِ اللَّهِ مِثْلَ قَوْلِهِ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ثُمَّ اتَّفَقَتْ رَوَايَاتُ الْعُلَمَاءِ فِي ذَلِكَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنَّهُ تَصَدَّقَ بِخَاتِمِهِ وَهُوَ رَاكِعٌ فَشَكَرَ اللَّهُ ذَلِكَ لَهُ وَأَنْزَلَ الْآيَةَ فِيهِ ثُمَّ وَجَدْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَدْ أَبَانَهُ مِنْ أَصْحَابِهِ بِهَذِهِ اللَّفْظَةِ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْتُ مَوْلَاهُ- اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ وَقَوْلِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَيَّ يَقْضِي دِينِي وَيُنْجِزُ مَوْعِدِي وَهُوَ خَلِيفَتِي عَلَيْكُمْ بَعْدِي وَقَوْلِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَيْثُ اسْتَخْلَفَهُ عَلَى الْمَدِينَةِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتُخَلِّفُنِي عَلَى النِّسَاءِ وَالصَّبِيَّانِ؟ فَقَالَ أَمَا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ مِنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي فَعَلِمْنَا أَنَّ الْكِتَابَ شَهِدَ بِتَصَدِّيقِ هَذِهِ الْأَخْبَارِ وَتَحْقِيقِ هَذِهِ السُّوَاهِدِ فَلَزِمَ الْأُمَّةَ الْإِفْرَازَ بِهَا إِذَا كَانَتْ هَذِهِ الْأَخْبَارُ وَافَقَتِ الْقُرْآنَ وَوَافَقَ الْقُرْآنَ هَذِهِ الْأَخْبَارَ- فَلَمَّا وَجَدْنَا ذَلِكَ مُوَافِقًا لِكِتَابِ اللَّهِ وَوَجَدْنَا كِتَابَ اللَّهِ لَهَا فِي هَذِهِ الْأَخْبَارِ مُوَافِقًا وَعَلَيْهَا دَلِيلًا كَانَ الْإِفْتِدَاءُ بِهَذِهِ الْأَخْبَارِ فَرِضًا لَا يَتَعَدَّاهُ إِلَّا أَهْلُ الْعِنَادِ وَالْفَسَادِ ثُمَّ قَالَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَرَأْدًا وَقَصْدًا كَلَامًا فِي الْجَبْرِ وَالتَّقْوِيضِ وَشَرْحِهِمَا وَبَيَانِهِمَا وَإِنَّمَا قَدَّمْنَا مَا قَدَّمْنَا لِيَكُونَ اتِّفَاقُ الْكِتَابِ وَالْخَبَرِ إِذَا اتَّفَقَا دَلِيلًا لِمَا أَرَدْنَا وَقُوَّةً لِمَا نَحْنُ مُبَيِّنُوهُ مِنْ ذَلِكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ. (1)

مرحوم شیخ طبرسی می گوید: و از جمله پاسخ های که حضرت امام علی النقی هادی صلوات الله علیه در مسأله جبر و تقویض در نامه اش به اهل اهواز نگاشت این بود که فرمود: در این مورد تمام امت بدون اختلاف به اجماع رسیده اند که: قرآن بی هیچ شک و تردیدی نزد تمام فرقه ها حق است، و اهل اسلام در حالت اجتماع با آن موافقت و بر تصدیق آیات آن هدایت شده اند، به

ص: 44

خاطر این فرمایش نبویّ که: «امت من بر هیچ گمراهی و ضلالتی اجماع نخواهند کرد»، و آن حضرت با این فرمایش اطلاع داده آنچه امت در آن بدون اختلاف به اجماع رسند حقّ محض است، و این معنی حدیث است نه آنچه نابخردان آن را تأویل می کنند، و نه آن احادیث مزوّره و روایات مزخرفه ای که معاندین برای ابطال قرآن دست بدامن آنها می شوند، و در راه مخالفت با نصّ صریح قرآن پیروی هوای نفس هلاک کننده خود را می کنند، و به تحقیق آیات واضح و روشن قرآن می پردازند، و از خداوند مسألت می نماییم تا ما را موفق به راه صواب و هدایت به ارشاد گرداند. سپس فرمود: وقتی آیه ای از قرآن خبری را تصدیق و تحقیق نمود، پس فرقه ای از مسلمین که منکر آن شده و آن را با حدیثی از احادیث مزوّره تعارض داشتند، همگی با این انکار و دفع قرآن کافر و گمراه گردند، و صحیح ترین خبری که تحقیق آن از قرآن به دست می آید حدیثی است اجماعی از رسول الله صلی الله علیه و آله آنجا که فرموده: «من دو چیز برای شما پس از خود به جای می گذارم، کتاب خدا و عترت خود، اگر دست به دامن آن دو شوید هرگز پس از من گمراه نخواهید شد، و آن دو تا روزی که در حوض بر من در آیند از هم جدا نمی گردند»، و همین حدیث با لفظ دیگری هم از آن حضرت در این معنی نقل شده که: «من دو چیز گرانبها برای شما می نهم: کتاب خدا و عترت خود؛ اهل بیتم، و آن دو تا وقتی که در حوض بر من وارد شوند از هم جدا نمی شوند، اگر دست به دامن آن دو شوید هرگز گمراه نخواهید شد» پس وقتی ما شواهد این حدیث را در نصّ قرآن یافتیم؛ مانند این آیه: «هر آینه ولیّ و سرپرست شما خدا و رسول او و کسانی از اهل ایمان هستند که نماز را بر پای می دارند و زکات را می پردازند در حالی که رکوع می کنند» (سوره مائده آیه 55)، سپس تمام روایات علما در این آیه متفق است: فرد مذکور (مؤمنی که در حال رکوع زکات داد) حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه می باشد، و نقل کرده اند که آن حضرت انگشتی خود را در حال رکوع به صدقه داد، و خداوند در قدردانی از او آن آیه را نازل فرمود، سپس در تأیید همین مطلب به این حدیث نبویّ بر می خوریم که فرموده: «هر کس را من مولای او هستم پس علیّ مولای اوست، خدایا با دوستانش دوستی کن و با دشمنانش دشمنی»، و این فرمایش رسول الله صلی الله علیه و آله که فرمود: «علیّ دین مرا قضا می کند و وعده ام را عملی می سازد، و بعد از من او خلیفه بر شما است»، و این گفتار آن حضرت آنجا که او را بر اهل مدینه خلیفه خود ساخته در پاسخ به گفته او - که: یا رسول الله! آیا مرا با زنان و کودکان باقی می نهد! - فرمود: «مگر خشنود نمی شوی که منزلت تو نزد من همچون منزلت هارون نزد موسی باشد جز آنکه بعد از من دیگر پیامبری نخواهد بود»، پس ما نیز دریافتیم که قرآن به تصدیق این اخبار و روشن شدن این شواهد گواهی داده، پس امت ملزم به اقرار آن شدند چرا که این اخبار موافق با قرآن است، و قرآن نیز با آن احادیث سازگار و موافق می باشد، پس هنگامی که قرآن و اخبار را هر کدام موافق و مؤید و دلیل دیگری یافتیم دیگر اقتدای به این احادیث بر همه فرض و واجب است و جز اهل عناد و فساد به آن تعدی و بی احترامی نمی کند.

سپس حضرت امام علی النقی هادی صلوات الله علیه فرمود: و مراد و قصد اصلی ما سخن در باره جبر و تفویض و شرح و بیان آن دو بود، و نظر ما از آنچه در مقدمه گفتیم تنها بیان اتفاق و همراهی قرآن و حدیث بود که هر گاه با هم متفق باشند دلیل و راهنمای ما در قصد اصلی ما و نیرویی در بیان مطالبی که می گویم به خواست خدا خواهند بود - آخر روایت.

توضیح: این حدیث طولانی است و در ادامه حضرت امام هادی صلوات الله علیه به شرح مسئله جبر و تقویض می پردازند و آن مسئله را به صورت شفاف بیان می فرمایند.

ص: 46

قال الشيخ أبي منصور أحمد بن علي بن أبي طالب الطبرسي: قَالَ أَبُو مُحَمَّدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْعَسْكَرِيُّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا كَانَ سَبَبُ نَزُولِ قَوْلِهِ تَعَالَى - قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ الْأَيُّتِينَ مَا كَانَ مِنَ الْيَهُودِ أَعْدَاءُ اللَّهِ مِنْ قَوْلِ سَيِّئِي فِي جِبْرِئِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ مَا كَانَ مِنْ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّصَابِ مِنْ قَوْلِ أَسْوَأَ مِنْهُ فِي اللَّهِ وَ فِي جِبْرِئِيلَ وَ مِيكَائِيلَ وَ سَائِرِ مَلَائِكَةِ اللَّهِ أَمَّا مَا كَانَ مِنَ النَّصَابِ - فَهُوَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ لَمَّا كَانَ لَا - يَزَالُ يَقُولُ فِي عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ الْفَضَائِلَ الَّتِي خَصَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِهَا وَ الشَّرَفَ الَّذِي نَحَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى وَ كَانَ فِي كُلِّ ذَلِكَ يَقُولُ أَخْبَرَنِي بِهِ جِبْرِئِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ اللَّهِ وَ يَقُولُ فِي بَعْضِ ذَلِكَ جِبْرِئِيلُ عَنِ يَمِينِهِ وَ مِيكَائِيلُ عَنِ يَسَارِهِ وَ يَفْتَحِرُ جِبْرِئِيلُ عَلَيَّ مِيكَائِيلُ فِي أَنَّهُ عَنِ يَمِينِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ الَّذِي هُوَ أَفْضَلُ مِنَ الْيَسَارِ كَمَا يَفْتَحِرُ نَدِيمُ مَلِكٍ عَظِيمٍ فِي الدُّنْيَا يُجْلِسُهُ الْمَلِكُ عَنِ يَمِينِهِ عَلَيَّ النَّدِيمِ الْآخَرَ الَّذِي يُجْلِسُهُ عَلَيَّ يَسَارِهِ وَ يَفْتَحِرَانِ عَلَيَّ إِسْرَافِيلُ الَّذِي خَلَفَهُ بِالْخِدْمَةِ وَ مَلِكُ الْمَوْتِ الَّذِي أَقَامَهُ بِالْخِدْمَةِ وَ أَنَّ الْيَمِينَ وَ الْيَسَارَ أَشْرَفُ مِنْ ذَلِكَ كَأَنَّهُ حَاشِيَةُ الْمَلِكِ عَلَيَّ زِيَادَةَ قُرْبٍ مَحَلَّتْهُمُ مِنْ مَلِكِهِمْ وَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يَقُولُ فِي بَعْضِ أَحَادِيثِهِ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ أَشَدَّ رَفْهًا عِنْدَ اللَّهِ أَشَدَّهَا لِعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا حُبًّا وَ إِنَّهُ قَسَمَ الْمَلَائِكَةُ فِيمَا بَيْنَهَا وَ الَّذِي شَرَفَ عَلَيًّا عَلَيَّ جَمِيعِ الْوَرَى بَعْدَ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى وَ يَقُولُ مَرَّةً إِنَّ مَلَائِكَةَ السَّمَاوَاتِ وَ الْحُجُبِ لَيَسْتَأْفُونَ إِلَيَّ رُؤْيَةَ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ كَمَا تَسْتَأْفُ الْوَالِدَةُ الشَّفِيقَةُ إِلَيَّ وَ لَدَهَا الْبَارُّ الشَّفِيقُ آخِرِ مَنْ بَقِيَ عَلَيْهَا بَعْدَ عَشْرَةِ دَفَنَتُهُمْ فَكَانَ هَؤُلَاءِ النَّصَابِ يَقُولُونَ إِلَيَّ مَتَى يَقُولُ مُحَمَّدٌ جِبْرِئِيلُ وَ مِيكَائِيلُ وَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّ ذَلِكَ تَفْخِيمٌ لِعَلِيٍّ وَ تَعْظِيمٌ لِشَأْنِهِ وَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لِعَلِيٍّ خَاصُّ مِنْ دُونِ سَائِرِ الْخَلْقِ بَرِّئْنَا مِنْ رَبِّ وَ مِنْ مَلَائِكَةِ وَ مِنْ جِبْرِئِيلَ وَ مِنْ مِيكَائِيلَ هُمْ لِعَلِيٍّ بَعْدَ مُحَمَّدٍ مُفْضَلُونَ وَ بَرِّئْنَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ الَّذِينَ هُمْ لِعَلِيٍّ بَعْدَ مُحَمَّدٍ مُفْضَلُونَ. (1)

مرحوم شیخ طبرسی می گوید: حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرمودند: سبب نزول این آیه: «بگو: هر که دشمن جبرئیل است [دشمن خداست] زیرا او قرآن را به فرمان خدا بر قلب تو نازل کرده است، در حالی که تصدیق کننده کتاب های پیش از خود و هدایت و بشارت برای مؤمنان است. هر که با خدا و فرشتگان و رسولانش و جبرئیل و میکائیل دشمن باشد [کافر است]، و بی تردید خدا دشمن کافران است». (سوره بقره آیه 97-98) سخنان زشت و حرف های نامناسبی بود که دشمنان خدا یعنی یهود و ناصبی ها، در باره جبرئیل و میکائیل و سایر فرشتگان خداوند بر زبان می آورند. اما جهت دشمنی ناصبی ها با فرشتگان الهی این بود که رسول الله صلی الله علیه و آله هر فضیلت و منقبتی از حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب صلوات الله علیهما ذکر می نمود پیوسته می فرمود: «آن خبر را جبرئیل از خداوند متعال به من رساند»، و در برخی از آنها می فرمود: «جبرئیل از جانب راست علی صلوات الله علیه، و میکائیل از جانب چپ، و اسرافیل از پشت سر، و عزرائیل در پیش

روی او در حرکتند، و جبرئیل به جهت اینکه در سمت راست علی صلوات الله علیه است به میکائیل افتخار می کند، و میکائیل هم به اسرافیل و عزرائیل مباحث می نماید، چنان که در میان ندمای پادشاه آنکه در جانب راست او می نشیند بر ندیم سمت چپی افتخار می کند».

و همچنین رسول الله صلی الله علیه و آله می فرمود: شریفترین ملائکه نزد خدا کسی است که بیشتر اظهار محبت در باره علی صلوات الله علیه می کند. و سوگند ملائکه در میان خودشان این جمله است: «سوگند به آنکه علی صلوات الله علیه را پس از محمد صلی الله علیه و آله بر جمیع خلایق شرافت بخشید».

و باز می فرمود: فرشتگان آسمان و پرده ها اشتیاق شدیدی به زیارت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه دارند، چنان که مادر مهربان علاقمند به دیدن اولاد صالح خود است.

باری با شنیدن این سخنان بود که ناصیبان می گفتند: تا کی محمد از قول جبرئیل و میکائیل و سایر فرشتگان مطالبی را در فضائل و مناقب علی بن ابی طالب نقل خواهد کرد؟! و تا چه وقت خداوند متعال تمام توجهش به علی است؟! ما از خدا و ملائکه و جبرئیل و میکائیلی که بعد از محمد تنها علاقه آنها به علی بن ابی طالب است بی زاریم! از تمام پیامبرانی که علی را پس از محمد بر دیگران برتری می دهند تبری می جوئیم!

-2/36

قال الامام الحسن الزکی العسکری صلوات الله علیه: إِذَا قَعَدَ الْمُصَلِّي لِلشَّ هُدِ الْأَوَّلِ وَ التَّشَهُدِ الثَّانِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى يَا مَلَائِكَتِي قَدْ قَضَى خِدْمَتِي وَ عِبَادَتِي وَ قَعَدَ يُنْبِي عَلِيَّ وَ يُصَلِّي عَلَيَّ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ نَبِيَّ لِأَنْبِيَّ عَلَيْهِ فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ لِأَصْلَابِي عَلَيَّ رُوحِهِ فِي الْأَرْوَاحِ فَإِذَا صَلَّى عَلَيَّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فِي صَلَاتِهِ قَالَ لِأَصْلَابِي عَلَيْكَ كَمَا صَلَّيْتُ عَلَيْهِ وَ لِأَجْعَلَنَّهُ شَفِيعَكَ كَمَا اسْتَشْفَعْتُ بِهِ فَإِذَا صَلَّى مِنْ صَلَاتِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ سَلَّمَ عَلَيْهِ مَلَائِكَتَهُ. (1)

حضرت

امام حسن عسکری صلوات الله علیه فرمودند: زمانی که نمازگزار به تشهد اول یا دوم می نشیند خداوند تعالی می فرماید ای ملائکه من! این شخص خدمت و عبادت مرا به انجام رساند، نشست و ثنای مرا گفت و بر حضرت محمد صلی الله علیه و آله پیامبرم صلوات فرستاد، پس من نیز در ملکوت آسمان و زمین او را ثنا گفته و بر روحش در میان ارواح صلوات می فرستم، پس هنگامی که در نمازش بر حضرت امیر المومنین صلوات الله علیه صلوات فرستد خداوند تعالی می فرماید بر تو صلوات می فرستم چنان که بر او صلوات فرستادی و حال که شفاعتش را طلب کردی، علی صلوات الله علیه را شفیع تو قرار می دهم و هنگامی که سلام می دهد خداوند و ملائکه به او سلام می دهند.

3/37- قال الشيخ أبي منصور أحمد بن علي بن أبي طالب الطبرسي: فَمِنْ ذَلِكَ مَا حَدَّثَنِي بِهِ السَّيِّدُ الْعَالِمُ الْعَابِدُ أَبُو جَعْفَرٍ مَهْدِيُّ بْنُ أَبِي حَرْبٍ الْحَسَنِ بْنِ الْمَرْعَشِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ حَدَّثَنِي الشَّيْخُ الصَّدُوقُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ الدُّوزِيسْتِيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ قَالَ حَدَّثَنِي الشَّيْخُ السَّعِيدُ أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ بَابُوَيْهِ الْقُمِّيُّ رَحِمَهُ اللَّهُ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّدُ بْنُ الْقَاسِمِ الْمُفَسِّرِ الْأَسْتَرَابَادِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو يَعْقُوبَ يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ زِيَادٍ وَ أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ مُحَمَّدٍ

1- . تفسير امام حسن عسكري (ع) ص 524.

بِنِ سَيَّارٍ وَكَانَا مِنَ الشَّيْعَةِ الْإِمَامِيَّةِ قَالَا حَدَّثَنَا أَبُو مُحَمَّدٍ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيِّ الْعَسَدِ كَرِيَّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ زَيْنِ الْعَابِدِينَ
 صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا أَنَّهُ قَالَ: كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ قَاعِدًا ذَاتَ يَوْمٍ فَأَقْبَلَ إِلَيْهِ رَجُلٌ مِنَ الْيُونَانِيِّينَ الْمُدَّعِينَ لِلْفَلَسَفَةِ وَالطَّبِّ فَقَالَ
 لَهُ يَا أَبَا الْحَسَنِ بَلَّغْنِي خَبْرُ صَاحِبِكَ وَأَنَّ بِهِ جُنُونًا وَجُنْتُ لِأَعَالِجِهِ فَلَحِقْتُهُ قَدْ مَضَى لِسَبِيلِهِ وَفَاتَنِي مَا أَرَدْتُ مِنْ ذَلِكَ وَقَدْ قِيلَ لِي إِنَّكَ إِنْ
 عَمَّهِ وَصِدَّ هَرُهُ وَأَرَى بِكَ صَدْفَارًا قَدْ عَلَكَ وَسَاقِينَ دَقِيقِينَ وَ لَمَّا أَرَاهُمَا تَغْلَانِكَ فَأَمَّا الصَّفَارُ فَعِنْدِي دَوَاؤُهُ وَ أَمَّا السَّاقَانِ الدَّقِيقَانِ فَلَا حِيلَةَ لِي
 لِتَغْلِيظِهِمَا وَالْوَجْهُ أَنْ تَرْفُقَ بِنَفْسِكَ فِي الْمَشْيِ تَقْلَلُهُ وَلَا تُكْثِرُهُ - وَفِيمَا تَحْمَلُهُ عَلَى ظَهْرِكَ وَ تَحْتَضِيهِ نُهُ بِصَدْرِكَ أَنْ تَقْلَلَهُمَا وَلَا تُكْثِرَهُمَا فَإِنَّ
 سَاقِيكَ دَقِيقَانِ لَا يُؤْمِنُ عِنْدَ حَمَلٍ تَقِيلُ انْقِصَافُهُمَا وَ أَمَّا الصَّفَارُ فَدَوَاؤُهُ عِنْدِي وَ هُوَ هَذَا وَ أَخْرَجَ دَوَاءَهُ وَقَالَ - هَذَا لَا يُؤْذِيكَ وَ لَا يَخْسِيكَ وَ
 لَكِنَّهُ تَلْزُمُكَ حِمِيَّةٌ مِنَ اللَّحْمِ أَرْبَعِينَ صَدْفَارًا ثُمَّ يُزِيلُ صَدْفَارَكَ فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ قَدْ ذَكَرْتَ نَفْعَ هَذَا الدَّوَاءِ
 لِصَدْفَارِي فَهَلْ تَعْرِفُ شَيْئًا يَزِيدُ فِيهِ وَيَصُدُّهُ؟ فَقَالَ الرَّجُلُ بَلَى حَبَّةٌ مِنْ هَذَا وَ أَشَارَ إِلَى دَوَاءٍ مَعَهُ وَقَالَ إِنْ تَنَاوَلْتَهُ إِنْسَانٌ وَبِهِ صَدْفَارٌ أَمَاتَهُ مِنْ
 سَاعَتِهِ وَ إِنْ كَانَ لَا صَدْفَارَ بِهِ صَارَ بِهِ صَدْفَارًا حَتَّى يَمُوتَ فِي يَوْمِهِ فَقَالَ عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَأَرِنِي هَذَا الصَّدْفَارَ فَأَعْطَاهُ إِيَّاهُ فَقَالَ لَهُ كَمْ قَدَّرَ هَذَا
 قَالَ قَدَّرُهُ مِثْقَالَيْنِ سَمَّ نَافِعٌ قَدَّرَ كُلُّ حَبَّةٍ مِنْهُ يَمُوتُ رَجُلًا فَتَنَاوَلَهُ عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَفَمَحَهُ وَ عَرِقَ عَرَقًا خَفِيفًا وَ جَعَلَ الرَّجُلُ يَرْتَعِدُ وَيَقُولُ
 فِي نَفْسِهِ الْآمَنُ أَوْ خَذُ بَابِنِ أَبِي طَالِبٍ وَ يُقَالُ قَتَلْتَهُ وَ لَا يُقْبَلُ مِنِّْي قَوْلِي إِنَّهُ هُوَ الْجَانِي عَلَى نَفْسِهِ فَتَبَسَّمَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ
 قَالَ يَا عَبْدَ اللَّهِ أَصْحُ مَا كُنْتُ بَدْنَا الْآنَ لَمْ يَصُدُّ رَنِّي مَا زَعَمْتَ أَنَّهُ سَمٌّ ثُمَّ قَالَ فَعَمَّصَ عَيْنَيْكَ فَعَمَّصَ ثُمَّ قَالَ افْتَحْ عَيْنَيْكَ فَفَتَحَ وَ نَظَرَ إِلَى وَجْهِ
 عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَإِذَا هُوَ أَيْبُضٌ أَحْمَرٌ مُشْرَبٌ حُمْرَةً فَازْتَعَدَّ الرَّجُلُ لِمَا رَأَاهُ وَ تَبَسَّمَ عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَالَ أَيْنَ الصَّفَارُ
 الَّذِي زَعَمْتَ أَنَّهُ بِي؟ فَقَالَ وَ اللَّهُ لَكَ أَنْتَ لَسْتَ مَنْ رَأَيْتُ قَبْلَ كُنْتُ مُصَدَّفًا فَإِنَّكَ الْآنَ مُورَدٌ فَقَالَ عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَزَالَ عَنِّي الصَّفَارُ
 الَّذِي تَزْعُمُ أَنَّهُ قَاتِلِي وَ أَمَّا سَاقَايَ هَاتَانِ وَ مَدَّ رِجْلَيْهِ وَ كَشَفَ عَنْ سَاقِيهِ فَإِنَّكَ زَعَمْتَ أَنِّي أَحْتَاجُ إِلَى أَنْ أَرْفُقَ بِبَدَنِي فِي حَمَلٍ مَا أَحْمَلُ عَلَيْهِ
 لِئَلَّا يَنْقُصَ السَّاقَانِ وَ أَنَا أُرِيكَ أَنَّ طَبَّ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَى خِلَافِ طِبِّكَ وَ صَرَبَ بِيَدِهِ إِلَى أُسْطُوَانَةِ حَشَبٍ عَظِيمَةٍ عَلَى رَأْسِهَا سَطْحٌ مَجْلِسِهِ
 الَّذِي هُوَ فِيهِ وَ فَوْقَهُ حُجْرَتَانِ إِحْدَاهُمَا فَوْقَ الْأُخْرَى وَ حَرَكَهَا فَاحْتَمَلَهَا فَازْتَعَعَ السَّطْحُ وَ الْحَيْطَانُ وَ فَوْقَهُمَا الْعُرْفَتَانِ فَعُشِيَ عَلَى الْيُونَانِيِّ فَقَالَ
 عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ صَدَّبُوا عَلَيْهِ مَاءً فَصَدَّبُوا عَلَيْهِ مَاءً فَأَفَاقَ وَ هُوَ يَقُولُ وَ اللَّهُ مَا رَأَيْتُ كَالْيَوْمِ عَجَبًا فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ هَذِهِ قُوَّةُ
 السَّاقِينَ الدَّقِيقِينَ وَ إِحْتِمَالُهُمَا أَلَمْ فِي طِبِّكَ هَذَا يَا يُونَانِي فَقَالَ الْيُونَانِيُّ أَمْثَلُكَ كَانَ مُحَمَّدٌ؟ فَقَالَ عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ هَلْ عَلِمِي إِلَّا مِنْ
 عِلْمِهِ وَ عَقْلِي إِلَّا مِنْ عَقْلِهِ وَ قُوَّتِي إِلَّا مِنْ قُوَّتِهِ وَ لَقَدْ أَتَاهُ تَقْفِي وَ كَانَ أَطْبَ الْعَرَبِ فَقَالَ لَهُ إِنْ كَانَ بِكَ جُنُونٌ دَاوَيْتُكَ - فَقَالَ لَهُ مُحَمَّدٌ صَدَّمَنِي
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَ إِلَيْهِ أَتُحِبُّ أَنْ أُرِيكَ آيَةً تَعْلَمُ بِهَا غِنَايَ مِنْ طِبِّكَ وَ حَاجَتَكَ إِلَى طِبِّي؟ قَالَ نَعَمْ قَالَ أَى آيَةٍ تُرِيدُ؟ قَالَ تَدْعُو ذَلِكَ الْعَدُوَّ وَ أَشَارَ
 إِلَى نَخْلَةٍ سَدَّ حُقُوقِ قَدْعَاهُ فَانْقَلَعَ أَصْلُهَا مِنَ الْأَرْضِ وَ هِيَ تَخُدُّ الْأَرْضَ خَدًّا حَتَّى وَقَفَتْ بَيْنَ يَدَيْهِ فَقَالَ لَهُ أَ كَفَاكَ؟ قَالَ لَا قَالَ فَتَرِيدُ مَا ذَا قَالَ
 تَأْمُرَهَا أَنْ تَرْجِعَ إِلَى حَيْثُ جَاءَتْ مِنْهُ وَ تَسْتَقِرَّ فِي

مَقْرَهَا الَّذِي انْقَلَعَتْ مِنْهُ فَأَمَرَهَا فَرَجَعَتْ وَاسْتَقَرَّتْ فِي مَقْرَهَا - فَقَالَ الْيُونَانِيُّ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ هَذَا الَّذِي تَذْكُرُهُ عَنْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ غَائِبٍ عَنِّي وَأَنَا أُرِيدُ أَنْ أَقْتَصِرَ بِرَمْنِكَ عَلَى أَقَلِّ مِنْ ذَلِكَ أَتْبَاعُكَ عَنكَ فَأَدْعُنِي وَأَنَا لَا أَخْتَارُ إِلَّا جَابَةَ فَإِنْ جِئْتَ بِي إِلَيْكَ فَهِيَ آيَةٌ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنَّمَا يَكُونُ آيَةً لَكَ وَحَدِّكَ لِأَنَّكَ تَعْلَمُ مِنْ نَفْسِكَ أَنَّكَ لَمْ تُرِدْهُ وَأَنِّي أَرَلْتُ إِخْتِيَارَكَ مِنْ غَيْرِ أَنْ بَاشَرْتُ مِنِّي شَيْئًا أَوْ مِمَّنْ أَمَرْتُهُ بِأَنْ يُبَاشِرَكَ أَوْ مِمَّنْ قَصَدَ إِلَى إِخْتِيَارِكَ وَإِنْ لَمْ أَمُرْهُ إِلَّا مَا يَكُونُ مِنْ قُدْرَةِ اللَّهِ الْقَاهِرَةِ وَأَنْتَ يَا يُونَانِيُّ يُمَكِّنُكَ أَنْ تَدْعِي وَ يُمَكِّنُ غَيْرَكَ أَنْ يَقُولَ إِنِّي وَإِطَائِكَ عَلَى ذَلِكَ فَاقْتَرِحْ إِنْ كُنْتَ مُقْتَرِحًا مَا هُوَ آيَةٌ لِجَمِيعِ الْعَالَمِينَ قَالَ لَهُ الْيُونَانِيُّ إِنْ جَعَلْتَ الْإِقْتِرَاحَ إِلَيَّ فَإِنَّا اقْتَرِحُ أَنْ تُفْصَلَ أَجْزَاءُ تِلْكَ النَّخْلَةِ وَتُفَرَّقَهَا وَتُبَاعِدَ مَا بَيْنَهَا ثُمَّ تَجْمَعَهَا وَتُعِيدَهَا كَمَا كَانَتْ فَقَالَ عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ هَذِهِ آيَةٌ وَأَنْتَ رَسُولِي إِلَيْهَا يَعْنِي إِلَيْكَ النَّخْلَةَ فَقُلْ لَهَا إِنَّ وَصِيَّ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَأْمُرُ أَجْزَاءَكَ أَنْ تَتَفَرَّقَ وَتُبَاعِدَ فَذَهَبَ فَقَالَ لَهَا ذَلِكَ فَتَفَاصَلَ لَتْ وَتَهَافَتَتْ وَتَثَرَتْ وَتَصَامَعَتْ أَجْزَاؤُهَا حَتَّى لَمْ يَرُ لَهَا عَيْنٌ وَلَا أُنْثَرٌ حَتَّى كَانُ لَمْ تَكُنْ هُنَاكَ نَخْلَةً قَطُّ فَازْتَعَدَتْ فَرَائِصُ الْيُونَانِيِّ وَقَالَ يَا وَصِيَّ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ قَدْ أَعْطَيْتَنِي اقْتِرَاحِي الْأَوَّلَ فَأَعْطِنِي الْآخَرَ فَأَمَرَهَا أَنْ تَجْتَمِعَ وَتَعُودَ كَمَا كَانَتْ فَقَالَ أَنْتَ رَسُولِي إِلَيْهَا فَعُدُّ قُلْ لَهَا يَا أَجْزَاءَ النَّخْلَةِ إِنَّ وَصِيَّ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ يَأْمُرُكَ أَنْ تَجْتَمِعِي كَمَا كُنْتِ وَأَنْ تَعُودِي فَنادَى الْيُونَانِيُّ فَقَالَ ذَلِكَ فَازْتَمَعَتْ فِي الْهَوَاءِ كَهَيْئَةِ الْهَبَاءِ الْمُنْثُورِ ثُمَّ جَعَلَتْ تَجْتَمِعُ جُزْءًا مِنْهَا حَتَّى تَصَوَّرَ لَهَا الْقُضْبَانُ وَالْأُورَاقُ وَأَصُولُ السَّعْفِ وَشَمَارِيخُ الْأَعْدَاقِ ثُمَّ تَأَلَّفَتْ وَتَجَمَّعَتْ وَتَرَكَبَتْ وَاسْتَطَالَتْ وَعَرَصَتْ وَاسْتَقَرَّتْ أَصْلُهَا فِي مَقْرَهَا وَتَمَكَّنَ عَلَيْهَا سَاقُهَا وَتَرَكَبَ عَلَى السَّاقِ قُضْبَانُهَا وَعَلَى الْقُضْبَانِ أَوْرَاقُهَا وَفِي أَمَكْنَتِهَا أَعْدَاقُهَا وَكَانَتْ فِي الْإِبْتِدَاءِ شَمَارِيخُهَا مُتَجَرِّدَةً لِبُعْدِهَا مِنْ أَوَانِ الرُّطْبِ وَالْبُسْرِ وَالْخِلَالِ - فَقَالَ الْيُونَانِيُّ وَأُخْرَى أُحِبُّ أَنْ تُخْرِجَ شَمَارِيخُهَا أَخْلَاقُهَا وَتَقْلِبَهَا مِنْ خُضْرَةٍ إِلَى صُفْرَةٍ وَحُمْرَةٍ وَتَرْطِيبٍ وَبُلُوغٍ لِتَأْكُلَ وَتُطْعِمَنِي وَمَنْ حَضَرَكَ مِنْهَا فَقَالَ عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ أَنْتَ رَسُولِي إِلَيْهَا بِذَلِكَ فَمُرَهَا بِهِ فَقَالَ لَهَا الْيُونَانِيُّ مَا أَمَرَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَأَخَلَّتْ وَأَبَسَتْ وَاصْفَرَّتْ وَاحْمَرَّتْ وَتَرَطَّبَتْ وَثَقَلَتْ أَعْدَاقُهَا بِرُطْبِهَا - فَقَالَ الْيُونَانِيُّ وَأُخْرَى أُحِبُّهَا أَنْ تُقَرَّبَ مِنْ بَيْنِ يَدَيَّ أَعْدَاقُهَا أَوْ تَطُولَ يَدِي لِتَنَالَهَا وَأَحَبُّ شَيْءٍ إِلَيَّ أَنْ تَنْزِلَ إِلَيَّ إِحْدَاهُمَا وَتَطُولَ يَدِي إِلَى الْأُخْرَى الَّتِي هِيَ أُحْتَهَا فَقَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ مَدُّ الْيَدِ الَّتِي تُرِيدُ أَنْ تَنَالَهَا وَقُلْ يَا مُقَرَّبَ الْبُعِيدِ قَرَّبَ يَدِي مِنْهَا وَاقْبِضِ الْأُخْرَى الَّتِي تُرِيدُ أَنْ يَنْزِلَ الْعِذْقُ إِلَيْهَا وَقُلْ يَا مَسَّ هَلِّ الْعَسِيرِ سَهْلٌ لِي تَتَاوَلُ مَا يَبْعُدُ عَنِّي مِنْهَا فَفَعَلَ ذَلِكَ فَقَالَ لَهُ فَطَالَتْ يُمْنَاهُ فَوَصَدَ لَتْ إِلَى الْعِذْقِ وَانْحَطَّتِ الْأَعْدَاقُ فَتَقَطَّتْ عَلَى الْأَرْضِ وَقَدْ طَالَتْ عَرَاجِينُهَا ثُمَّ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنَّكَ إِنْ أَكَلْتَ مِنْهَا وَلَمْ تُؤْمِنْ بِمَنْ أَظْهَرَ لَكَ مِنْ عَجَائِبِهَا عَجَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَيْكَ مِنَ الْعُقُوبَةِ الَّتِي يَبْتَلِيكَ بِهَا مَا يَعْتَبِرُ بِهِ عَقْلَاءُ خَلْقِهِ وَجُهَالُهُ فَقَالَ الْيُونَانِيُّ إِنِّي إِنْ كَفَرْتُ بَعْدَ مَا رَأَيْتُ فَقَدْ بَالِغْتُ فِي الْعِنَادِ وَتَنَاهَيْتُ فِي التَّعَرُّضِ لِلْهَلَاكِ - أَشْهَدُ أَنَّكَ مِنْ خَاصَّةِ اللَّهِ صَادِقٌ فِي جَمِيعِ أَقْوَابِكَ عَنِ اللَّهِ فَأَمُرْنِي بِمَا تَشَاءُ أُطِيعُكَ قَالَ عَلِيُّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ أَمُرُكَ أَنْ تُقَرَّرَ لِلَّهِ بِالْوَحْدَانِيَّةِ وَتَسْهَدَ لَهُ بِالْجُودِ وَالْحِكْمَةِ وَتُنَزِّهَهُ عَنِ الْعَبَثِ وَالْفَسَادِ وَعَنْ ظُلْمِ الْإِمَاءِ

وَالْعِبَادِ وَتَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا الَّذِي أَنَا وَصِيُّهُ سَيِّدُ الْأَنْبِيَاءِ وَأَفْضَلُ رُتْبَةً فِي دَارِ السَّلَامِ وَتَشْهَدُ أَنَّ عَلِيًّا الَّذِي أَرَاكَ مَا أَرَاكَ وَأَوْلَاكَ مِنَ النَّعْمِ مَا أَوْلَاكَ خَيْرُ خَلْقِي اللَّهُ بَعْدَ مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ وَأَحَقُّ خَلْقِي اللَّهُ بِمَقَامِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَعْدَهُ وَبِالْقِيَامِ بِشَرَائِعِهِ وَأَحْكَامِهِ وَتَشْهَدُ أَنَّ أَوْلِيَاءَهُ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ وَأَعْدَاءَهُ أَعْدَاءُ اللَّهِ وَأَنَّ الْمُؤْمِنِينَ الْمُشَارِكِينَ لَكَ فِي مَا كَلَّفْتِكَ الْمُسَاعِدِينَ لَكَ عَلَى مَا أَمَرْتِكَ بِهِ خَيْرُ أُمَّةٍ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَصَفْوَةٌ شَيْعَةٍ عَلِيٍّ وَأَمْرُكَ أَنْ تُوَاسِيَ إِخْوَانِكَ الْمُطَابِقِينَ لَكَ عَلَى تَصَدِيقِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَتَصَدِيقِي وَالْإِنْقِيَادَ لَهُ وَ لِي مِمَّا رَزَقَكَ اللَّهُ وَفَضْلَكَ عَلَيَّ مَنْ فَضَّلَكَ بِهِ مِنْهُمْ تَسَدَّدًا فَاقْتَهُمْ وَتَجَبَّرَ كَسْرَهُمْ وَخَلَّتْهُمْ وَمَنْ كَانَ مِنْهُمْ فِي دَرَجَتِكَ فِي الْإِيمَانِ سَاوِيَتَهُ مِنْ مَالِكَ بِنَفْسِكَ وَمَنْ كَانَ مِنْهُمْ فَاضِلًا عَلَيْكَ فِي دِينِكَ أَثَرْتَهُ بِمَالِكَ عَلَى نَفْسِكَ حَتَّى يَعْلَمَ اللَّهُ مِنْكَ أَنَّ دِينَهُ أَثَرٌ عِنْدَكَ مِنْ مَالِكَ وَأَنَّ أَوْلِيَاءَهُ أَكْرَمُ عَلَيْكَ مِنْ أَهْلِكَ وَعِيَالِكَ وَأَمْرُكَ أَنْ تَصُونَ دِينَكَ وَعِلْمَنَا الَّذِي أَوْدَعْنَاكَ وَأَسْرَارَنَا الَّتِي حَمَلْنَاكَ وَلَا تَبْدِ عَلُومَنَا لِمَنْ يُقَابِلُهَا بِالْعِنَادِ وَيُقَابِلُكَ مِنْ أَهْلِهَا بِالسُّنْمِ وَاللَّعْنِ وَالتَّوَالِي مِنَ الْعَرِضِ وَالْبَدَنِ وَلَا تُفْشِرْ سِرْرَنَا إِلَى مَنْ يُشْنَعُ عَلَيْنَا عِدًّا الْجَاهِلِينَ بِأَحْوَالِنَا وَلَا تُعْرِضْ أَوْلِيَاءَنَا لِتَوَادِرِ الْجُهَالِ - وَأَمْرُكَ أَنْ تَسْتَعْمَلَ التَّقِيَّةَ فِي دِينِكَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ - لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَقَدْ أُذِنْتُ لَكَ فِي تَفْضِيلِ أَعْدَائِنَا إِنْ لَجَأَكَ الْخَوْفُ إِلَيْهِ وَفِي إِظْهَارِ الْبِرَاءَةِ مِنَّا إِنْ حَمَلَكَ الْوَجَلُ عَلَيْهِ وَفِي تَرْكِ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوباتِ إِنْ خَشِيتَ عَلَى حُشَاةِ تِكِ الْآهَاتِ وَالْعَاهَاتِ فَإِنَّ تَفْضِيلَكَ أَعْدَاءَنَا عَلَيْنَا عِنْدَ خَوْفِكَ لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّنَا وَإِنْ إِظْهَارَكَ بِرَاءَتِكَ مِنَّا عِنْدَ تَقِيَّتِكَ لَا يَقْدَحُ فِينَا وَلَا يَنْقُصُنَا وَلَيْنَ تَبَرَّاتٍ مِنَّا سَاعَةً بِلِسَانِكَ وَأَنْتَ مُوَالٍ لَنَا بِجَنَانِكَ لِتُبْقِيَ عَلَى نَفْسِكَ رُوحَهَا الَّتِي بِهَا قِيَامُهَا وَمَالُهَا الَّذِي بِهِ قِيَامُهَا وَجَاهُهَا الَّذِي بِهِ تَمَاسُّ كُفْهَا وَتَصُونَ مَنْ عُرِفَ بِذَلِكَ وَعَرَفَتْ بِهِ مِنْ أَوْلِيَائِنَا وَإِخْوَانِنَا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ بِشُهُورٍ وَسِنِينَ - إِلَى أَنْ يُفْرَجَ اللَّهُ تِلْكَ الْكُرْبِيَّةَ وَتُرْوَلَ بِهِ تِلْكَ الْعُغْمَةَ فَإِنَّ ذَلِكَ أَفْضَلُ مِنْ أَنْ تَتَعَرَّضَ لِلْهَلَاكِ وَتَنْقَطِعَ بِهِ عَنْ عَمَلِ الدِّينِ وَصَلَاحِ إِخْوَانِكَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِيَّاكَ ثُمَّ إِيَّاكَ أَنْ تَتَرَكَ التَّقِيَّةَ الَّتِي أَمَرْتِكَ بِهَا فَإِنَّكَ سَانِطٌ بِدَمِكَ وَدَمِ إِخْوَانِكَ مُعَرَّضٌ لِنِعْمَتِكَ وَنِعْمِهِمْ عَلَى الزَّوَالِ مَذِلُّ لَكَ وَلَهُمْ فِي أَيْدِي أَعْدَاءِ دِينِ اللَّهِ وَقَدْ أَمَرَكَ اللَّهُ بِإِعْزَازِهِمْ فَإِنَّكَ إِنْ خَالَفتَ وَصِيَّتِي كَانَ ضَرْرَكَ عَلَى نَفْسِكَ وَإِخْوَانِكَ أَشَدَّ مِنْ ضَرْرِ الْمُنَاصِبِ لَنَا الْكَافِرِ بِنَا. (1)

مرحوم شیخ طبرسی، با سند مذکور از ابو یعقوب یوسف بن محمد بن زیاد و ابو الحسن علی بن محمد بن سیار از حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه از حضرت امام زین العابدین صلوات الله علیه روایت کرده که فرمود: روزی حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه در مسجد نشسته بود که مردی از اهالی یونان که مدعی فلسفه و طب بود خدمت آن حضرت رسیده و عرض کرد: ای ابو الحسن! خبر جنون دوست (رسول الله صلی الله علیه و آله) به من رسیده، آمدم تا درمانش کنم ولی خبر یافتم که وفات نموده، و فرصتی که قصد آن را داشتیم از دستم رفت، و به من گفته اند که تو پسر عمو و داماد او هستی، اکنون رنگ زرد تو نشان از صفرا دارد، و دو ساق پای شما بسیار نازک شده، و فکر نمی کنم توان بار سنگین را داشته باشد. اما مریضی

صفر!؛ دارویش را دارم، ولی در بهبودی و ضخیم شدن ساق پای شما مرا هیچ قدرتی نیست، و صلاح آن است که با آن در راه رفتن مدارا کرده و کمتر از آن کار بکشی، و کمتر بار بر پشت و سینه ات گذاری، زیرا دو ساق پای شما بسیار باریک شده و هیچ ایمنی نیست که در صورت عدم رعایت شکسته شود. ولی صفرای شما دارویش این است- و دارو را خارج نموده- و گفت: این دارو هیچ اذیت و فسادى ندارد، و فقط باید تا چهل روز از گوشت پرهیز کنی در این صورت صفرایت بهبود خواهد یافت.

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه به او فرمود: اینها که از دارویت گفتمی موجب کم شدن و بهبود زردی من است آیا دارویی داری که آن را تشدید کرده و به آن زیان رساند؟! مرد یونانی گفت: آری؛ يك حبه از این؛ و آن را نشان داد، و گفت: اگر فرد مبتلا به صفر آن را بخورد بی درنگ خواهد مرد، و اگر به آن مبتلا نباشد حتما گرفتار آن بیماری خواهد شد و همان روز بمیرد.

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود: این داروی زیان آور را به من ده. پس آن را به آن حضرت داد. فرمود: چه مقدار کاری است؟ گفت: دو مثقال از آن سمی کشنده است، و هر حبه از آن قادر است يك مرد را از پای در آورد. پس آن حضرت حبه را از وی گرفته و قورت داد و به دنبال آن؛ عرق سبکی نمود، با دیدن این صحنه مرد یونانی به هراس افتاده و گفت: اگر او بمیرد مرا بازداشت نموده و خواهند گفت من او را به قتل رسانده ام و هرگز نپذیرند که او خود دست به این کار زده است!

پس آن حضرت خنده و تبسمی فرموده و گفت: ای بنده خدا! اکنون از قبل سرحال ترم، و آنچه تو آن را سم پنداشتی هیچ زیانی به من نرساند. سپس فرمود: چشمانت را ببند، او بست، گفت: باز کن، او چشمانش را باز کرده و به چهره آن حضرت نگریسته دید رنگ آن حضرت از زردی برگشته و سفید و سرخ شده، از دیدن این صحنه به خود لرزیده و ترسید، حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه پس از لبخندی فرمود: پس آن زردی که در صورت من دیدی کجا است؟! گفت: به خدا گویا تو آن نیستی که من دیدم، پیش از این زرد بودی و اکنون همچون گل سرخ شده ای!

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود: با همان سمی که فکر کردی مرا خواهد کشت آن زردی از بین رفت! و اما دو ساق باریک من- و پایش را جلو داده و جامه را بالا زد- به نظر تو باید با آنها در حمل بار مدارا کنم تا به آنها فشار نیامده و نشکند، ولی من به تو نشان خواهم داد که طب خداوند از طب تو برتر است، در این حال حضرت وزنه ای بسیار سنگین خارق عادت را بر سر نهاد و حرکت کرد، با دیدن این صحنه حال غش و بی هوشی به مرد یونانی دست داده و افتاد!

حضرت فرمود: به رویش آب بریزید، پس به هوش آمده در حالی که می گفت: به خدا که همچون امروز این چنین صحنه عجیبی ندیده بودم!

حضرت

فرمود: این قدرت همان دو ساق باریکی است که دیدی، ای مرد یونانی آیا این در طب تو یافت می شود؟! یونانی گفت: آیا محمد صلی الله علیه و آله نیز همچون تو بود؟ فرمود: آیا علم و عقل و قوت من جز از وجود مبارك آن حضرت می باشد؟! یادم هست که مردی ثقفی که در علم طب سرآمد همگان بود نزد آن حضرت آمده و گفت: اگر شما دچار جنون هستید من قادر به درمان آن هستم؟ رسول الله صلی الله علیه و آله در جواب فرمود: آیا مایلی معجزه ای به تو بنمایانم تا به خوبی دریابی که هیچ نیازی به طب تو ندارم؟ گفت: آری. فرمود: چه معجزه ای می خواهی؟ گفت: آن درخت خرماى دور را فراخوان تا از ریشه در آمده و کشان کشان نزد تو آید.

حضرت فرمود: همین تو را بس است؟ گفت: نه. فرمود: چه می خواهی؟ گفت: سپس آن را امر کن که به جای خود برگشته و داخل همان زمینی شود که از ریشه در آمده بود. پس معجزه آن طیب مو به مو انجام شد.

یونانی گفت: این واقعه که از محمد صلوات الله علیه و آله نقل می کنی من در آنجا حاضر نبودم که بپذیرم، ولی من درخواست کمتری از تو دارم، من از تو دور می شوم، مرا بخوان، و اگر با اینکه می توانم تو را اجابت نکنم دعوت تو را بپذیرم، این معجزه خواهد بود.

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود: این تنها معجزه ای برای تو خواهد بود، زیرا تو از جانب خود بدان واقفی که آن را اراده نکردی، و من اختیار تو را زایل خواهم ساخت بی آنکه از من چیزی خواسته باشی، تا آن را فقط معجزه ای از قدرت قاهره خداوند بدانی، و ای یونانی ممکن است که تو یا دیگری ادعا کند که با هم تبانی کرده ایم، پس درخواست معجزه ای بنما که آیت و نشانه ای برای همه جهانیان باشد.

یونانی

گفت: حال که اختیار را به دست من گذاردی اقتراح و استدعای من این است که اجزا و شاخه های این درخت خرما را از یک دیگر جدا ساخته پراکنده کنی، سپس فرمان دهی همه به مکان سابق خود بازگشته و به شکل سابق خود برگردند.

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود: این معجزه ای است که تو رسول من به آن درخت خرمایی، به آن بگو: وصی محمد رسول الله صلی الله علیه و آله به اجزایت امر می کند که جدا شده از هم دور شود! پس یونانی رفته و همانها گفت، ناگهان مو به مو همان که خواسته بود انجام شد به طوری که هیچ اثری از آن درخت در آنجا نماند، گویی اصلا درختی آنجا نبوده! با دیدن این صحنه لرزه بر اندام او افتاده و گفت: ای وصی محمد رسول الله صلی الله علیه و آله، استدعای اول مرا انجام دادی، استدعای دیگری دارم، از آن بخواه که به جای نخست خود رفته و همه اجزایش جمع گردد، حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود: تو رسول من در این کاری، به آن بگو: وصی محمد رسول الله صلی الله علیه و آله، تو را امر می کند مانند حالت نخست خود جمع شده و به جای اول خود بازگردد. یونانی این ندا سر داد، ناگهان بادی برخاسته و تمام آن اجزای درخت خرما به هم پیوسته و شاخ و برگ گرد آمده و مانند اول گردید.

مرد یونانی گفت: معجزه دیگری استدعا دارم که خوشه ها و خرمای نارس خود را خارج ساخته و رنگ آن از سبزی به زردی و سرخی شده و رطب گشته برسد، و ما با هر که در محضر شما حاضر باشد از آن خرما تناول کنیم.

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود: تو رسول من به آن هستی، آنچه خواستی به آن امر کن. پس مرد یونانی همان که حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه امر نمود به زبان آورد، و همه مو به مو انجام شد به طوری که خوشه های خرما بر شاخه سنگینی می کرد.

یونانی گفت: و استدعای دیگری دارم، که خوشه های آن را نزدیک من آری، یا دستم را دراز کنی تا به آنها برسد، و خواست من انجام یکی از آن دو خواسته است، و اینکه هر دو دست مرا دراز نمایی.

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود: آن دستی که برای چیدن می خواهی دراز کرده و بگو: ای نزدیک کننده دور دست مرا به آن نزدیک فرما، و دست دیگری که می خواهی خوشه را با آن بگیری کشیده و بگو: ای آسان کننده سختی، دسترسی بدان چه از من دور است را آسان فرما.

پس همان کرد و همان گفت، پس دو دستش دراز شده و به خوشه رسید، و خوشه دیگر از درخت خرما ساقط گشته بر زمین افتاد و چوب آن خوشه دراز شده مانند نهال در پیش یونانی راست بایستاد.

سپس حضرت فرمود: اگر آن را تناول کنی و بدان چه از معجزات از من دیدی ایمان نیاوردی، خداوند تو را به اشد مجازات عقوبت خواهد کرد تا مایه عبرت افراد عاقل و جاهل از خلق او گردی!

یونانی

گفت: اگر من این چنین کنم مسلماً ره عناد پیموده و خود را در معرض هلاک و نابودی انداخته ام، اکنون من شهادت می دهم که تو از خواص خداوند بوده، و هر چه از خداوند گفתי همه حقیقت است، پس هر چه می خواهی امر کن تا اطاعت نمایم.

حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود: تو را امر می کنم که اعتراف به یکتایی خداوند کنی، و شهادت به جود و حکمت او داده و پروردگار را از هر عبث و فساد و ظلم به بندگان از زن و مرد بری و منزّه بدانی، و اینکه حضرت محمد صلی الله علیه و آله آن کسی است که من وصی او؛ که سیّد آدمیان است می باشم، و اینکه آن حضرت برخوردار از بالاترین درجه در دار السلام است، و شهادت دهی که علی؛ همو که این معجزات به تو نمایان ساخته و تو را متولّی نعمتها و والی امر خود نمود: بهترین خلق خدا پس از حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه و آله است، و اینکه او از همه مردم پس از وفات رسول الله صلی الله علیه و آله به جانشینی او و عمل به شرایع و احکامش شایسته تر است، و شهادت دهی که دوستان او دوستان خدا، و دشمنانش دشمنان خدا هستند، و اینکه سایر مؤمنین شریک با تو در آنچه تکلیف نمودم؛ یار و یاور تو در اوامر من هستند، ایشان بهترین افراد امت حضرت محمد صلی الله علیه و آله و پاکترین پیروان من می باشند. و تو را امر می کنم که با برادران دینی خود که مانند تو؛ حضرت محمد صلی الله علیه و آله و مرا تصدیق نموده و مطیع فرمان او و من هستند، در آنچه خداوند روزیت ساخته و مشمول فضل خود ساخته برابری و مواسات کنی، فقرشان را مرتفع نموده، و خلاصه به دادشان برسی، و از میانشان هر آنکه با تو در ایمان برابر است مالت را با او مساوی تقسیم کنی، و آنکه بر تو در امور دینی افضل و برتر است مالت را برایش ایثار کنی، تا با این کار بر حضرت حقّ معلوم گردد که دین او نزد تو از مال عزیزتر است، و اینکه دوستان خدا نزد تو از اهل و عیال گرامی تر می باشد. و تو را امر می کنم که دینت را حفظ کنی، و علمی که به تو سپردم و اسراری که نزد تو نهادم همه را مکتوم داشته و آنها را بر معاندین مافاش مسازی، و گر نه مورد ضرب و شتم و لعن آنها واقع خواهی شد، نکند سرّ ما بر افراد غافلی که علیه ما زشتکاری می کنند فاش سازی، و با این کار دوستان ما را گرفتار آزار جاهلان سازی. و تو را دستور می دهم که در دین خود تقیّه کنی، زیرا خداوند می فرماید: «مؤمنان نباید کافران را به جای اهل ایمان، سرپرست و دوست بگیرند؛ و هر کس چنین کند در هیچ پیوند و رابطه ای با خدا نیست، مگر آنکه بخواهید به سبب دفع خطری که متوجه شماست از آنان تقیّه کنید». (سوره آل عمران آیه 28) و به تو اجازه می دهم در صورت خوف و ترس [از سر تقیّه دشمنان را بر ما تفضیل دهی، و حتّی از ما برائت بجویی، و حتّی نمازهای واجب را ترک گویی، زیرا تعریف دشمنان هنگام ترس، نه به آنها سود رساند و نه به ما زیان، و اظهار برائت تو از ما هنگام تقیّه؛ نه تهمت بر ما بوده و نه چیزی از ما کم می کند، و اگر تو ساعتی با زبان از ما تبری جویی در حالی که قلباً از موالی ما هستی همان روح دوستی در تو باقی خواهد ماند که قوام موالات به آن است و با تو محفوظ گردد؛ که قیام محبت به آن و جاه تو به آرامگاه خود قرار گیرد، و با این کار ماهها و سالها همه دوستان و برادران و خواهران ایمانی ما را از هر زبانی بیمه

کرد، تا اینکه خداوند فرج و گشایشی بر این پریشانی و اندوه ایجاد فرماید، و این اندوه و دلتنگی و گرفتگی خاطر زدوده شود، و این روش بهتر از این است که خود را در معرض هلاک و نابودی قرار داده و عمل دینی و صلاح برادر مؤمنان را از آن قطع کنی.

مبادا

مبادا آن تقیّه ای که تو را گفتم ترک کنی، که با این کار خون خود و برادرانت را بیهوده ریخته و اموال خود و ایشان را به نابودی کشانی، و اموال تان را بدست دشمنان خدا به تباهی کشانی، با اینکه امر خدا بر اعزاز دوستان است، و در صورت عدم رفتار به دستوراتم زیان تو بر خود و دوستانت شدیدتر از زیان فرد ناصب و کافر به ما خواهد بود.

ص: 55

باب چهاردهم: روایاتی از حضرت صاحب الزمان در فضائل حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیهما

1/38- قال الشيخ محمد بن الحسن الطوسي، أخبرني جماعة عن أبي محمد التلعكبري عن أبي الحسن بن محمد بن جعفر الأسدي رضي الله عنه عن سعد بن عبد الله الأشعري قال حدثنا الشيخ الصدوق أحمد بن إسحاق بن سعد الأشعري رحمه الله: أنه جاءه بعض أصحابنا يعلمه أن جعفر بن علي كتب إليه كتاباً يعرفه فيه نفسه و يعلمه أنه القيم بعد أخيه وأن عنده من علم الحلال والحرام ما يحتاج إليه وغير ذلك من العلوم كلها قال أحمد بن إسحاق فلما قرأت الكتاب كتبت إلى صاحب الزمان صلوات الله عليه وصيرت كتاب جعفر في درجته فخرج الجواب إلي في ذلك بسم الله الرحمن الرحيم أتاني كتابك أبقاك الله والكتاب الذي أنفذته درجته وأحاطت معرفتي بجميع ما تضمنته على اختلاف ألفاظه وتكرار الخطأ فيه ولو تدبرته لوقفت على بعض ما وقفت عليه منه والحمد لله رب العالمين حمداً لا شريك له على إحسانه إلينا وفضله علينا أبي الله عز وجل للحق إلا إنتماً وللباطل إلا زهوقاً وهو شاهد على بما أذكره ولي عليكم بما أقوله إذا اجتمعنا ليوم لا ريب فيه ويسألنا عما نحن فيه مختلفون إنه لم يجعل لصاحب الكتاب على المكتوب إليه ولا عليك ولا على أحد من الخلق جميعاً إمامة مفترضة ولا طاعة ولا ذمة وسأبين لكم جملة تكتفون بها إن شاء الله تعالى - يا هذا يرحمك الله إن الله السلام وصيرت كتاب جعفر في درجته فخرج الجواب إلي في ذلك بسم الله الرحمن الرحيم أتاني كتابك أبقاك الله والكتاب الذي أنفذته درجته وأحاطت معرفتي بجميع ما تضمنته على اختلاف ألفاظه وتكرار الخطأ فيه ولو تدبرته لوقفت على بعض ما وقفت عليه منه والحمد لله رب العالمين حمداً لا شريك له على إحسانه إلينا وفضله علينا أبي الله عز وجل للحق إلا إنتماً وللباطل إلا زهوقاً وهو شاهد على بما أذكره ولي عليكم بما أقوله إذا اجتمعنا ليوم لا ريب فيه ويسألنا عما نحن فيه مختلفون إنه لم يجعل لصاحب الكتاب على المكتوب إليه ولا عليك ولا على أحد من الخلق جميعاً إمامة مفترضة ولا طاعة ولا ذمة وسأبين لكم جملة تكتفون بها إن شاء الله تعالى - يا هذا يرحمك الله إن الله تعالى لم يخلق الخلق عبداً ولا أهملهم سدى بل خلقهم بقدرته وجعل لهم أسماً وأبصاراً وقلوباً وألباباً ثم بعث إليهم النبيين صلوات الله عليهم مبشرين و منذرين يأمرهم بطاعته وينهونهم عن معصيته ويعرفونهم ما جهلوه من أمر خالقهم ودينهم وأنزل عليهم كتاباً وبعث إليهم ملائكة يأتين بينهم وبين من بعثهم إليهم بالفضل الذي جعله لهم عليهم وما آتاهم من الدلائل الظاهرة والبراهين الباهرة والآيات الغالبة فمنهم من جعل النار عليه برداً وسلاماً واتخذ خليلاً ومنهم من كلمه تكليماً وجعل عصاه ثعباناً مبيناً ومنهم من أحيا الموتى بإذن الله وأبرأ الأكمه والأبرص بإذن الله ومنهم من علمه منطلق الطير وأوتى من كل شيء ثم بعث محمداً صلى الله عليه وآله رحمة للعالمين وتتم به نعمته وختم به أنبياءه وأرسله إلى الناس كافة وأظهر من صدقه ما أظهره وبين من آياته وعلاماته ما بين ثم قبضه صلى الله عليه وآله عليه وآله حميداً فقيداً سعيداً

وَجَعَلَ الْأَمْرَ [مِنْ] بَعْدِهِ إِلَىٰ أَخِيهِ وَابْنِ عَمِّهِ وَوَصِيَّهِ وَوَارِثِهِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ ثُمَّ إِلَىٰ الْأَوْصِيَاءِ مِنْ وُلْدِهِ وَاحِدًا وَاحِدًا أَحْيَا بِهِمْ دِينَهُ وَأَتَمَّ بِهِمْ ذُورَهُ وَجَعَلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ إِخْوَانِهِمْ وَبَنِي عَمَّتِهِمْ وَالْأَدْبَانِ فَالْأَدْبَانِ مِنْ ذَوِي أَرْحَامِهِمْ فُرْقَانًا بَيْنًا يُعْرَفُ بِهِ الْحُجَّةُ مِنَ الْمَحْجُوجِ وَالْإِمَامُ مِنَ الْمَأْمُومِ بَأَن عَصَمَهُمْ مِنَ الذُّنُوبِ وَبَرَّاهُمْ مِنَ الْعُيُوبِ وَطَهَّرَهُمْ مِنَ الدَّنَسِ وَنَزَّهَهُمْ مِنَ اللَّبْسِ وَجَعَلَهُمْ خُزَّانَ عِلْمِهِ وَمُسَدِّ تَوَدُّعِ حِكْمَتِهِ وَمَوْضِعَ سِرِّهِ وَأَيْدَهُمْ بِالذَّلَائِلِ وَلَوْ لَا ذَلِكَ لَكَانَ النَّاسُ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَلَا دَعَىٰ أَمْرَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ كُلُّ أَحَدٍ وَلَمَّا عَرِفَ الْحَقُّ مِنَ الْبَاطِلِ وَلَا الْعَالِمُ مِنَ الْجَاهِلِ وَقَدِ ادَّعَىٰ هَذَا الْمُبْطِلُ الْمُفْتَرِي عَلَى اللَّهِ الْكُذْبَ بِمَا ادَّعَاهُ فَلَا أَذْرَىٰ بِأَيَّةِ حَالَةٍ هِيَ لَهُ رَجَاءٌ أَنْ يُتِمَّ دَعْوَاهُ أَوْ يَفْتَهُ فِي دِينِ اللَّهِ فَوَاللَّهِ مَا يَعْرِفُ حَلَالَاً مِنْ حَرَامٍ وَلَا يَفْرِقُ بَيْنَ حَظٍّ وَصَوَابٍ أَمْ يَعْلَمُ فَمَا يَعْلَمُ حَقًّا مِنْ بَاطِلٍ وَلَا مُحْكَمًا مِنْ مُتَشَابِهٍ وَلَا يَعْرِفُ حَدَّ الصَّلَاةِ وَوَقْتَهَا أَمْ يَبْرَحُ فَيُفَالِقُ شَيْهًا عَلَى تَرْكِهِ الصَّلَاةِ الْفَرَضِ أَوْ يَبْعِينَ يَوْمًا يَزْعُمُ ذَلِكَ لِطَلَبِ السُّعُودَةِ وَلَعَلَّ خَبْرَهُ قَدْ تَأَدَّى إِلَيْكُمْ وَهَاتِيكَ ظُرُوفٌ مُسْكِرَةٌ مَنْصُوبَةٌ وَأَثَارٌ عَصِيَانَةٍ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَشْهُورَةٌ قَائِمَةٌ أَمْ بِأَيَّةِ فُلْيَاتٍ بِهَا أَمْ بِحُجَّةٍ فَلْيُتِمَّهَا أَمْ بِدَلَالَةٍ فَلْيَذْكَرْهَا قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي كِتَابِهِ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ حَمَّ تَنْزِيلِ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُعْرِضُونَ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أُرُونِي مَا ذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ إِنِّي أُنذِرُكُمْ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةٍ مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَن دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ فَالْتَمَسَ تَوَلَّى اللَّهُ تَوْفِيقَكَ مِنْ هَذَا الظَّالِمِ مَا ذَكَرْتُ لَكَ وَامْتَحَنَهُ وَسَلَّهُ عَنْ آيَةٍ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ يُفَسِّرُهَا أَوْ صَدْلَةٍ فَرِيضَةٍ يَبِينُ حُدُودَهَا وَمَا يَجِبُ فِيهَا لِتَعْلَمَ حَالَهُ وَمَقْدَارَهُ وَيُظْهِرَ لَكَ عَوَازَهُ وَنُقْصَانَهُ وَاللَّهُ حَسْبُ بِيئِهِ حَفِظَ اللَّهُ الْحَقَّ عَلَىٰ أَهْلِهِ وَأَقْرَبَهُ فِي مُسَدِّ تَقَرُّهُ وَقَدْ أَبَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ تَكُونَ الْإِمَامَةَ فِي أَخَوَيْنِ بَعْدَ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَ إِذَا أذنَ اللَّهُ لَنَا فِي الْقَوْلِ ظَهَرَ الْحَقُّ وَاضِدًا مَحَلَّ الْبَاطِلِ وَانْحَسَرَ عَنْكُمْ وَإِلَى اللَّهِ أَرْغَبُ فِي الْكِفَايَةِ وَجَمِيلِ الصَّنْعِ وَالْوَلَايَةِ وَحَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ. (1)

مرحوم شیخ طوسی، با سند مذکور از از سعد بن عبد الله اشعری از احمد بن اسحاق رحمة الله عليه روایت کرده که وی (احمد بن اسحاق) گفت: یکی از شیعیان به نزد من آمد و گفت: جعفر بن علی (جعفر کذاب) نامه ای به وی نوشته و خود را امام دانسته و ادعا کرده بود که امام بعد از پدرم من هستم، و علم حلال و حرام و آنچه مورد احتیاج مردم است و سایر علوم همه و همه در نزد من است. احمد بن اسحاق گفت: وقتی آن نامه را خواندم مکتوبی در این خصوص به ناحیه مقدسه حضرت صاحب الامر صلوات الله عليه نوشته و نامه جعفر (کذاب) را هم در جوف آن گذارده ارسال داشتم. سپس جواب آن بدینگونه از ناحیه مقدسه حضرت صاحب الزمان صلوات الله عليه صادر شد: بسم الله الرحمن الرحيم: خداوند تو را برقرار بدارد. مکتوب تو و نامه ای را که در جوف آن گذارده و فرستاده بودی به من رسید و از تمام مضمون آن با اختلاف الفاظش و خطاهای چندی که در آن روی داده است، مطلع گشتم. اگر به دقت در آن می نگریستی تو نیز متوجه برخی از آنچه من از آن نامه فهمیدم می شدی. خداوند بی

ص: 57

شریک پرورش دهنده موجودات را بر نیکی که درباره ما نموده و فضیلتی که به ما داده است سپاسگزارم که همیشه حق را کامل می گرداند و باطل را از میان می برد، او بر آنچه من اکنون می گویم گواه است و در روز قیامت که جای تردید نیست وقتی در پیشگاه ذات الهی اجتماع نمودیم و خداوند از آنچه ما درباره آن اختلاف داریم سؤال کرد، گواهی به صدق گفتار من خواهد داد. آنچه می خواهم بگویم این است که: خداوند صاحب این نامه را (جعفر کذاب) نه کسیکه نامه به او نوشته و نه بر تو و نه بر هیچ یک از مخلوق امام مفترض الطاعه قرار نداده و اطاعت و پیمان او را بر هیچ کس لازم ندانسته است. من عنقریب پیمانی را برای شما روشن می گردانم که به خواست خدا بدان اکتفا کنید: ای احمد بن اسحاق! خدا تو را رحمت کند خداوند بندگان را بیهوده نیافریده و سرنوشت آن ها را مهمل نگذاشته است بلکه آنها را با قدرت کامله خود آفریده و به آنها چشم و گوش و دل و فکر عطا فرمود. آنگاه پیغمبران را به منظور بشارت به عدل خداوند و ترساندن آنها از نافرمانی الهی به سوی آنان فرستاد تا آنها را به اطاعت او وادارند و از معصیتش نهی کنند، و آنچه را آنها از امر خداوند و دینشان نمی دانند به آنها بفهمانند. سپس به واسطه فضل و دلایل آشکار و به راهین روشن و علائم غالبه کتاب هائی بر آنها نازل فرمود و فرشتگان را به سوی آنها فرستاد تا آنها بین خدا و پیغمبران واسطه و فرمانبر باشند. پس یکی را خلیل و دوست خود گرفت و آتش را بر وی گلستان کرد و دیگری را مخاطب خود ساخت و با وی سخن گفت و عصایش را از دهنهای آشکاری گردانید و دیگری به اذن پروردگار مرده را زنده کرد و هم به اجازه خداوند افراد لال و پسر را شفا داد. و دیگری را منطق الطیر موهبت کرد و سلطنت بر همه چیز را به او داد: آنگاه حضرت محمد صلی الله علیه و آله را به عنوان رحمتی برای جهانیان برانگیخت و نعمت خود را به وسیله طلوع او بر مردم تمام کرد و طومار نبوت را با وجود مبارکش مهر نمود و او را به سوی همه مردم فرستاد و از راستگویی او آیات و علامات آشکار خود را ظاهر ساخت سپس او را در حالی که پسندیده و نیکبخت بود قبض روح کرد. آنگاه خداوند منصب خلافت او را برای برادر و پسر عمو و جانشین و وارث او حضرت علی بن ابی طالب صلوات الله علیه و بعد از او برای جانشینان آن حضرت که از نسل او بودند یکی پس از دیگری قرارداد تا دین خود را به وسیله آنها زنده گرداند و نور خود را کامل کند، و میان آنها و برادران و اولاد عموی آنها و مردم طبقه پائین کسان وی فرق آشکاری گذاشت تا بدان وسیله حجت خدا از افراد عادی و پیشوا از پیرو شناخته شود. زیرا خداوند امام و حجت خود را از ارتکاب گناهان حفظ کرده و از عیب ها پیراسته گردانیده و از پلیدی ها پاکیزه نموده و از شبهات منزّه کرده است. و آنها را خزینه دار علم و امین حکمت و محل سرخود قرار داده و با دلایل تأیید فرموده و اگر جز این بود مردم همه یکسان بودند و هر بی سر و پائی دعوی امرالله! و منصب خدائی می کرد، و دیگر حق از باطل و عالم از جاهل امتیاز نمی یافت این مفسد باطل (جعفر کذاب) که بر خداوند دروغ بسته و ادعای امامت دارد؛ نمی دانم به چه چیز خود نظر داشته است؟ اگر امید به فقه و دانائی در احکام دین خدا داشته است به خدا قسم او نمی تواند حلال را از حرام تشخیص بدهد. و میان خطا و صواب فرق بگذارد. و اگر به علم خود می بالیده، او قادر نیست که حق را از باطل جدا سازد و محکم را از متشابه تشخیص دهد و حتی از حدود نماز و وقت (وجوب و استحباب) آن اصلاً اطلاع ندارد. و اگر او به تقوی و پرهیز کاری خود اطمینان داشته است، خداوند گواه است که او چهل روز نماز واجبش را ترک کرد، به این منظور که با ترك نماز بتواند شعبده بازی را یاد بگیرد، شاید خبر آن به شما هم رسیده باشد. این است ظرف های شراب او که همه کس آنرا دیده است. علاوه بر اینها آثار و علائم نافرمانی وی از امر و نهی الهی مشهور و ثابت است. و اگر ادعای وی مبتنی بر معجزه است، معجزه خود را بیاورد نشان دهد. و اگر حجتی دارد آنرا اقامه

نماید و چنانچه دلیلی دارد ذکر کند! این کتابی است که از جانب خداوند مقتدر حکیم نازل شده ما آسمانها و زمین و آنچه را که در بین آسمانها و زمین است، جز به حق و مدتی که نامبرده شده، نیافریدیم و آنها که کافر گشتند، از آنچه آنها را ترسانیدند، دوری گزیدند. به آنها بگو به من نشان دهید که آنها را غیر که از خدای یگانه می خوانند؛ چه چیز را از زمین آفریدند، و اگر در خلقت آسمانها شرکت داشته اند، کتابی را که پیش از این (قرآن) آمده باشد (و در آن نوشته باشد که آنها در خلقت آسمانها دخالت داشته اند) و یا علامت که موجب یقین به این معنی باشد، چنانکه راستگو هستید بیاورید. آیا کیست گمراه تر از کسی که غیر از خدای یگانه را می خواند، و تا روز قیامت دعایش مستجاب نمی شود و آن خدایان باطل، از اینکه آنها را می خوانند غافل هستند؟ وقتی این مردم بر انگیخته شدند، همین خدایان دشمن آنها خواهند بود و عبادت آنها را انکار می کنند. ای احمد بن اسحاق! خداوند توفیقات تو را افزون کند آنچه را که گفتم از این زور گو (جعفر کذاب) پیرس و او را بدینگونه امتحان کن و یک آیه قرآن را از وی سؤال کن تا تفسیر کند و یا از یک نماز واجبی پیرس تا حدود آن و واجبات آنرا بیان نماید تا به خوبی پی به ارزش او ببری و نقص وی بر تو آشکار گردد، حساب او با خداست، خداوند حق را برای اهلش حفظ کند و در جای خود قرار دهد. به علاوه خداوند جز در حسن و حسین صلوات الله علیهما، امامت را در هیچ دو برادری قرار نداده است. هر گاه خداوند به ما اجازه دهد که سخن بگوئیم آنوقت حق آشکار و باطل از میان می رود و تردید نیز بر طرف می شود. من به جهت [طلب] کفایت و نیکویی و زیبایی صنع و خلقت و ولایت به خداوند توجه می کنم. و حسبنا الله و نعم الوکیل و صلی الله علی محمد و آل محمد.

2/39- قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ حَاتِمِ التَّوْفَلِيِّ الْمَعْرُوفِ بِالْكَرْمَانِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو الْعَبَّاسِ أَحْمَدُ بْنُ عَيْسَى الْوُشَّاءُ الْبَغْدَادِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ طَاهِرِ الْقَمِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَحْرِ بْنِ سَهْلِ الشَّيْبَانِيِّ قَالَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَسْرُورٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْقَمِيِّ قَالَ: كُنْتُ إِمْرَأً لَهْجًا يَجْمَعُ الْكُتُبَ الْمُسْتَمَلَةَ عَلَى عَوَاضِ الْعُلُومِ وَ دَقَائِقِهَا كَلِفًا بِاسْتِظْهَارِ مَا يَصِحُّ لِي مِنْ حَقَائِقِهَا مَغْرَمًا بِحِفْظِ مُشْتَبِهَاتِهَا وَ مُسْتَعْلَقَاتِهَا شَجِيحًا عَلَى مَا أَظْفَرُ بِهِ مِنْ مُعْضَلَاتِهَا وَ مُشْكَلَاتِهَا مُتَعَصِّبًا لِمَذْهَبِ الْإِمَامِيَّةِ زَاغِبًا عَنِ الْأَمْنِ وَ السَّلَامَةِ فِي إِنْتِظَارِ التَّنَازُعِ وَ التَّخَاصُمِ وَ التَّعَدِّي إِلَى التَّبَاغُضِ وَ التَّشَاتُمِ مُعَيَّبًا لِلْفِرْقِ ذَوِي الْخِلَافِ كَاشِفًا عَنْ مَثَالِبِ أَيْمَتِهِمْ هَتَاكًا لِجُجُبِ قَادِتِهِمْ إِلَى أَنْ بُلِيَتْ بِأَشْدِّ النَّوَاصِبِ مُنَازَعَةً وَ أَطْوَلِهِمْ مُخَاصَمَةً وَ أَكْثَرِهِمْ جَدَلًا وَ أَشَدَّ نَعِيمَهُمْ سُؤَالَ وَ أَثْبَتَهُمْ عَلَى الْبَاطِلِ قَدَمًا فَقَالَ ذَاتَ يَوْمٍ وَ أَنَا أَنْظَرُهُ تَبَا لَكَ وَ لِأَصَدِّ حَابِكَ يَا سَعْدُ إِنَّكُمْ مَعَاشِرَ الرَّافِضَةِ تَقْصِدُونَ عَلَى الْمُهَاجِرِينَ وَ الْأَنْصَارِ بِالطَّعْنِ عَلَيْهِمَا وَ تَجْحَدُونَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَتَّبِعُهُمَا وَ إِمَامَتَهُمَا هَذَا الصِّدِّيقُ الَّذِي فَاقَ جَمِيعَ الصَّحَابَةِ بِشَرَفِ سَابِقَتِهِ أَمَا عَلِمْتُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ مَا أَخْرَجَهُ مَعَ نَفْسِهِ إِلَى الْغَارِ إِلَّا عِلْمًا مِنْهُ أَنَّ الْخِلَافَةَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَ أَنَّهُ هُوَ الْمُقَلَّدُ لِأَمْرِ التَّأْوِيلِ وَ الْمُلْقَى إِلَيْهِ أَرْزَمَةُ الْأُمَّةِ وَ عَلَيْهِ الْمُعْوَلُ فِي شَعْبِ الصَّدْعِ وَ لَمْ الشَّعْبُ وَ سَدُّ الْخَلَلِ وَ إِقَامَةُ الْحُدُودِ وَ تَسْرِيبُ الْجَبُوشِ لِفَتْحِ بِلَادِ الشَّرْكِ وَ كَمَا أَشْفَقَ عَلَى نُبُوَّتِهِ أَشْفَقَ عَلَى خِلَافَتِهِ إِذْ لَيْسَ مِنْ حُكْمِ الْأَسْتِثَارِ وَ التَّوَارِي أَنْ يَرُومَ الْهَارِبُ مِنَ الشَّرِّ مُسَاعِدَةً إِلَى مَكَانٍ يَسْتَخْفِي فِيهِ وَ لَمَّا رَأَيْنَا النَّبِيَّ مُتَوَجِّهًا إِلَى الْإِنْجِحَارِ وَ لَمْ تَكُنْ الْحَالُ تَوْجِبُ إِسْتِدْعَاءِ الْمُسَاعِدَةِ مِنْ أَحَدٍ إِسْتَبَانَ لَنَا فَصَدَّ رَسُولُ اللَّهِ بَابِي بَكْرٍ لِلْغَارِ لِلْعَلَّةِ الَّتِي شَرَحْنَاهَا وَ إِنَّمَا أَبَاتَ عَلِيًّا عَلَى فِرَاشِهِ لِمَا لَمْ يَكُنْ يَكْتَرِثُ بِهِ وَ لَمْ يَحْفَلْ بِهِ لِأَسَدٍ يَتَّقَاهُ وَ لِعَلِمِهِ بَأَنَّهُ إِنْ قُتِلَ لَمْ يَتَّعَذَّرْ عَلَيْهِ نَصْبُ

غَيْرِهِ مَكَانَهُ لِلْحُطُوبِ الَّتِي كَانَ يَصِّمُ لَهَا قَالَ سَعْدٌ فَأُورِدْتُ عَلَيْهِ أُجُوبَةً شَتَّى فَمَا زَالَ يُعَقِّبُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهَا بِالنَّقْضِ وَالرَّدِّ عَلَيَّ ثُمَّ قَالَ يَا سَعْدُ وَدُونَكُمَا أُخْرَى بِمِثْلِهَا تُحْطَمُ أُتُوفُ الرِّوَافِضَ أَلَسْتُمْ تَزْعُمُونَ أَنَّ الصَّدِيقَ الْمُبْرَأَ مِنْ دَسِّ الشُّكُوكِ وَالْفَارُوقَ الْمُحَامِيَّ عَنِ بَيْضَةِ الْإِسْلَامِ كَانَا يُسِرُّانِ التَّفَاقُ وَاسْتَدْلَلْتُمْ بِلَيْلَةِ الْعَقَبَةِ أُخْبِرُنِي عَنِ الصَّدِيقِ وَالْفَارُوقِ أَسْلَمَا طَوْعاً أَوْ كَرْهاً قَالَ سَعْدٌ فَاحْتَلْتُ لِدَفْعِ هَذِهِ الْمَسْأَلَةِ عَنِّي خَوْفاً مِنَ الْإِلْزَامِ وَحَذراً مِنْ أَنِّي إِنْ أَقْرَزْتُ لَهُ بِطُوعِهِمُ الْإِسْلَامَ احْتَجَّ بِأَنَّ بَدْءَ النِّفَاقِ وَنَشَأُهُ فِي الْقَلْبِ لَا يَكُونُ إِلَّا عِنْدَ هُبُوبِ رَوَاحِجِ الْقَهْرِ وَالْغَلَبَةِ وَإِظْهَارِ الْبَأْسِ الشَّدِيدِ فِي حَمْلِ الْمَرْءِ عَلَى مَنْ لَيْسَ يَنْقَادُ إِلَيْهِ قَلْبُهُ نَحْوَ قَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدَّهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا وَإِنْ قُلْتُمْ أَنَّهُ لَمَّا كَرِهْنَا كَانَ يَقْصِدُنِي بِالطَّعْنِ إِذْ لَمْ تَكُنْ نَمَّةً سَيُوفٍ مُنْتَصِئَةً كَانَتْ تُرِيهِمَا الْبَأْسُ قَالَ سَعْدٌ فَصَدْرْتُ عَنْهُ مُروراً قَدْ انْتَفَخَتْ أَحْشَانِي مِنَ الْعُضْبِ وَتَقَطَّعَ كَيْدِي مِنَ الْكَرْبِ وَكُنْتُ قَدْ اتَّخَذْتُ طُوماراً وَابْتُئْتُ فِيهِ نَيْقاً وَأَرْبَعِينَ مَسْأَلَةً مِنْ صِعَابِ الْمَسَائِلِ لَمْ أَحِدْ لَهَا مُجِيباً عَلَى أَنْ أَسْأَلَ عَنْهَا خَيْرَ أَهْلِ بَلَدِي أَحْمَدَ بْنَ إِسْحَاقَ صَاحِبَ مَوْلَانَا أَبِي مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَازْتَحَلْتُ خَلْفَهُ وَقَدْ كَانَ خَرَجَ قَاصِداً نَحْوَ مَوْلَانَا بِسَرٍّ مَنْ رَأَى فَلَحِقْتُهُ فِي بَعْضِ الْمَنَازِلِ فَلَمَّا تَصَافَحْنَا قَالَ بِخَيْرٍ لِحَاقِكَ بِي قُلْتُ الشُّوقُ ثُمَّ الْعَادَةُ فِي الْأُمَّةِ قَالَتْ قَدْ تَكَافَيْنَا عَلَى هَذِهِ الْخَطَّةِ الْوَاحِدَةِ فَقَدْ بَرِحَ بِي الْقَرَمُ إِلَى لِقَاءِ مَوْلَانَا أَبِي مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ أَنَا أُرِيدُ أَنْ أَسْأَلَهُ عَنْ مَعَاضِلَ فِي التَّأْوِيلِ وَ مَشَاكِلَ فِي التَّنْزِيلِ فَدُونَكُمَا الصُّحْبَةَ الْمُبَارَكَةَ - فَإِنَّهَا تَقْفُ بِكَ عَلَى صَفَّةٍ بَحْرٍ لَا تَنْقُضِي عَجَائِبَهُ وَ لَا تَقْنِي غَرَائِبَهُ وَ هُوَ إِمَامُنَا فُورِدْنَا سَرٍّ مَنْ رَأَى فَانْتَهَيْنَا مِنْهَا إِلَى بَابِ سَيِّدِنَا فَاسْتَأْذَنَّا فَخَرَجَ عَلَيْنَا الْإِذْنَ بِالذُّخُولِ عَلَيْهِ وَ كَانَ عَلَى عَاتِقِ أَحْمَدَ بْنِ إِسْحَاقَ جِرَابٌ قَدْ غَطَّاهُ بِكِسَاءِ طَبْرِيٍّ فِيهِ مِائَةٌ وَسِتُّونَ صَرَّةً مِنَ الدَّنَانِيرِ وَ الدَّرَاهِمِ عَلَى كُلِّ صَرَّةٍ مِنْهَا خَنَمٌ صَاحِبِهَا قَالَ سَعْدٌ فَمَا شَبَّهْتُ وَجْهَ مَوْلَانَا أَبِي مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ حِينَ غَشِيْنَا نُورَ وَجْهِهِ إِلَّا بِبَدْرِ قَدْ اسْتَوْفَى مِنْ لِيَالِيهِ أَرْبَعاً بَعْدَ عَشْرِ وَ عَلَى فَخْذِهِ الْأَيْمَنِ غُلَامٌ يُنَاسِبُ الْمُسْتَرَى فِي الْخَلْقَةِ وَ الْمَنْظَرِ عَلَى رَأْسِهِ فَرْقٌ بَيْنَ وَفَرْتَيْنِ كَأَنَّهُ أَلْفُ بَيْنَ وَوَيْنِ وَ بَيْنَ يَدَيْ مَوْلَانَا رُمَانَةٌ ذَهَبِيَّةٌ تَلْمَعُ بِدَائِعِ نُقُوشِهَا وَسَطَ غَرَائِبِ الْفُصُوصِ الْمُرَكَّبَةِ عَلَيْهَا قَدْ كَانَ أَهْدَاهَا إِلَيْهِ بَعْضُ رُؤَسَاءِ أَهْلِ الْبَصْرَةِ وَ بِيَدِهِ قَلَمٌ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَسَّ طَرَّ بِهِ عَلَى الْبَيَاضِ شَيْئاً قَبِضَ الْغُلَامُ عَلَى أَصْبَعِهِ فَكَانَ مَوْلَانَا يَدْخُرُجُ الرُّمَانَةَ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ يَسَّ غَلُّهُ بِرَدِّهَا كَيْ لَا يَصُدُّهُ عَنْ كِتَابَتِهِ مَا أَرَادَ فَسَلَّمْنَا عَلَيْهِ فَأَلْطَفَ فِي الْجَوَابِ وَ أَوْمَأَ إِلَيْنَا بِالْجُلُوسِ فَلَمَّا فَرَّغَ مِنْ كِتَابَةِ الْبَيَاضِ الَّذِي كَانَ بِيَدِهِ أَخْرَجَ أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ جِرَابَهُ مِنْ طَيِّ كِسَائِهِ فَوَضَعَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ فَنَظَرَ الْهَادِي صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ إِلَى الْغُلَامِ وَقَالَ لَهُ يَا بُنَيَّ فَضَّ الْخَاتَمَ عَنْ هَدَايَا شِعْبِكَ وَ مَوَالِيكَ فَقَالَ يَا مَوْلَايَ أَيْ جُورُ أَنْ أُمِدَّ يَدَا طَاهِرَةً إِلَى هَدَايَا نَجِسَةٍ وَ أَمْوَالٍ رَجِسَةٍ قَدْ شِيبَ أَحْلَاهَا بِأَحْرَمِهَا فَقَالَ مَوْلَايَ يَا ابْنَ إِسْحَاقَ إِسْتَخْرِجْ مَا فِي الْجِرَابِ لِيَمَيِّزَ مَا بَيْنَ الْحَلَائِلِ وَ الْحَرَامِ مِنْهَا فَأَوَّلُ صَرَّةٍ بَدَأَ أَحْمَدُ بِإِخْرَاجِهَا قَالَ الْغُلَامُ هَذِهِ لِفُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مِنْ مَحَلَّةٍ كَذَا بِقَمٍّ تَسْتَمِلُ عَلَى اثْنَيْنِ وَ سِتِّينَ دِينَاراً فِيهَا مِنْ ثَمَنِ حَجِيرَةٍ بِاعَهَا صَاحِبُهَا وَ كَانَتْ إِزْتَاً لَهُ عَنْ أَبِيهِ خَمْسَةٌ وَ أَرْبَعُونَ دِينَاراً وَ مِنْ أَثْمَانِ تِسْعَةِ أَثْوَابٍ أَرْبَعَةَ عَشَرَ دِينَاراً وَ فِيهَا مِنْ أُجْرَةِ الْحَوَانِيتِ ثَلَاثَةَ دَنَانِيرٍ فَقَالَ مَوْلَانَا صَدَقْتَ يَا بُنَيَّ ذَلَّ الرَّجُلُ عَلَى الْحَرَامِ مِنْهَا فَقَالَ

صلوات الله عليه فتش عن دينار رازي السكة تاريخه سنة كذا قد انطمس من نصف إحدى صمحتيه نقشه وقراضة أمليته وزنها ربع دينار والعلة في تحريمها أن صاحب هذا الصرة وزن في شهر كذا من سنة كذا على حائك من جيرانه من الغزل متا وربع من فأتت على ذلك مدة وفي انتهائها قيض لذلك الغزل سارق فأخبر به الحائك صاحبه فكذبته واسترد منه بدل ذلك متا ونصف من غزلا أدق مما كان دفعه إليه واتخذ من ذلك ثوبا كان هذا الدينار مع القراضة ثم منه فلما فتح رأس الصرة صادف رفعة في وسط الدنانير باسم من أخبر عنه وبمقدارها على حسب ما قال واستخرج الدينار والقراضة يتلك العلامة ثم أخرج صرة أخرى فقال الغلام هذه لفلان بن فلان من محلة كذا بقم تشتمل على خمسين دينارا لا يحل لنا لمسه قال وكيف ذاك قال لأنها من ثمن حنطة حاف صاحبها على أكراهه في المقاسمة وذلك أنه قبض حصته منها بكيل واف وكان ما حص الأكار بكيل بحس فقال مولانا صدقت يا بني ثم قال يا أحمد بن إسحاق إحملها بأجمعها لتردها أو توصي بردها على أزبها فلا حاجة لنا في شيء منها وإنتنا بثوب العجوز قال أحمد وكان ذلك الثوب في حقيبة لي فنيته فلما انصرف أحمد بن إسحاق ليأتيه بالثوب نظر إلى مولانا أبو محمد صلوات الله عليه فقال ما جاء بك يا سعد فقلت شوفاي أحمد بن إسحاق على لقاء مولانا قال والمسائل التي أردت أن تسأله عنها قلت على حالها يا مولاي قال فسل فوة عيني وأوما إلى الغلام فقال لي الغلام سل عما بدا لك منها فقلت له مولانا وابن مولانا إنا رويننا عنكم أن رسول الله صلى الله عليه وآله جعل طلاق نساءه بيد أمير المؤمنين صلوات الله عليه حتى أرسل يوم الحجة لي إلى عائشة أنك قد أزهجت على الإسلام وأهله بفتنتك وأوردت بيك حياض الهلاك بجهلك فإن كفت عني عزبك وإلا طلقك ونساء رسول الله صلى الله عليه وآله قد كان طلاقهن وفاته قال ما الطلاق قلت تخلية السبيل قال فإذا كان طلاقهن وفاته رسول الله صلى الله عليه وآله قد خليت لهن السبيل فلم لا يحل لهن الأزواج قلت لأن الله تبارك وتعالى حرم الأزواج عليهن قال وكيف قد خلى الموت سبيلهن قلت فأخبرني يا ابن مولاي عن معنى الطلاق الذي فوض رسول الله صلى الله عليه وآله حكمه إلى أمير المؤمنين صلوات الله عليه قال إن الله تقدس اسمه عظم شأن نساء النبي صلى الله عليه وآله وأهله فخصهن بشرف الأمهات فقال رسول الله يا أبا الحسن إن هذا الشرف باق لهن ما دمن لله على الطاعة فأيتهن عصت الله بعدى بالخروج عليك فأطلق لها في الأزواج وأسقطها من شرف أئمة المؤمنين قلت فأخبرني عن الفاحشة المبيته التي إذا أتت المرأة بها في عديتها حل للزوج أن يخرجها من بيته قال الفاحشة المبيته هي السحق دون الزناء فإن المرأة إذا زنت وأقيم عليها الحد ليس لمن أرادها أن يمتنع بعد ذلك من التزوج بها لأجل الحد وإذا صدقت وجب عليها الرجم والرجم خزي ومن قد أمر الله برجمه فقد أخزاه ومن أخزاه فقد أبعدته ومن أبعدته فليس لأحد أن يقربه قلت فأخبرني يا ابن رسول الله عن أمر الله لنبيه موسى عليه السلام فأخلع نعليك إنك بالواد المقدس طوى فإن فقهاء الفريقين يزعمون أنها كانت من إهاب الميثة فقال صلوات الله عليه من قال ذلك فقد افترى على موسى واستجهله في ثبوته لأنه ما خلا الأمر فيها من خطيئتين إما أن تكون صلاة موسى فيهما جائزة أو غير جائزة فإن كانت

صَلَاتُهُ جَائِزَةٌ جَارَ لَهُ لِسُهُمَا فِي تِلْكَ الْبُقْعَةِ وَإِنْ كَانَتْ مُقَدَّسَةً مُطَهَّرَةً فَلَيْسَتْ بِأَقْدَسَ وَأَطْهَرَ مِنَ الصَّلَاةِ وَإِنْ كَانَتْ صَلَاتُهُ غَيْرَ جَائِزَةٍ فِيهِمَا فَقَدْ أُوجِبَ عَلَى مُوسَى أَنَّهُ لَمْ يَعْرِفِ الْحَلَالَ مِنَ الْحَرَامِ وَمَا عَلِمَ مَا تَجُوزُ فِيهِ الصَّلَاةُ وَمَا لَمْ تَجُزْ وَهَذَا كُفْرٌ قُلْتُ فَأَخْبِرْنِي يَا مَوْلَايَ عَنِ التَّأْوِيلِ فِيهِمَا قَالَ إِنَّ مُوسَى نَاجَى رَبَّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ فَقَالَ يَا رَبِّ إِنِّي قَدْ أَخْلَصْتُ لَكَ الْمَحَبَّةَ مِنِّي وَغَسَلْتُ قَلْبِي عَمَّنْ سِوَاكَ وَكَانَ شَدِيدَ الْحُبِّ لِأَهْلِهِ فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى: فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ أَيْ ائْزِعْ حُبَّ أَهْلِكَ مِنْ قَلْبِكَ إِنْ كَانَتْ مَحَبَّتِكَ لِي خَالِصَةً وَقَلْبِكَ مِنَ الْمَيْلِ إِلَى مَنْ سِوَايَ مَعْسُولًا - قُلْتُ فَأَخْبِرْنِي يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ عَنِ تَأْوِيلِ كَهَيْعِصَ قَالَ هَذِهِ الْحُرُوفُ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ أُطْلِعَ اللَّهُ عَلَيْهَا عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ثُمَّ قَصَّهَا عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَذَلِكَ أَنَّ زَكَرِيَّا سَأَلَ رَبَّهُ أَنْ يُعَلِّمَهُ أَسْمَاءَ الْخَمْسَةِ فَأَهْبَطَ عَلَيْهِ جِبْرَائِيلُ فَعَلَّمَهُ إِيَّاهَا فَكَانَ زَكَرِيَّا إِذَا ذَكَرَ مُحَمَّدًا وَعَلِيًّا وَفَاطِمَةَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمْ سُرِّي عَنْهُ هَمُّهُ وَانْجَلَى كَرْبُهُ وَإِذَا ذَكَرَ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ خَنَقَتْهُ الْعَبْرَةُ وَوَقَعَتْ عَلَيْهِ الْبُهْرَةُ فَقَالَ ذَاتَ يَوْمٍ يَا إِلَهِي مَا بَالِي إِذَا ذَكَرْتُ أَرْبَعًا مِنْهُمْ تَسَلَّيْتُ بِأَسْمَائِهِمْ مِنْ هُمُومِي وَإِذَا ذَكَرْتُ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ تَدَمَّعَ عَيْنِي وَتَثُورَ زَفْرَتِي فَأَتَبَّأَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَنِ قِصَّتِهِ وَقَالَ: كَهَيْعِصَ فَالْكَافُ اسْمُ كَرْبَلَاءَ وَالْهَاءُ هَلَاكُ الْعَثْرَةِ وَالْيَاءُ يَزِيدُ وَهُوَ ظَالِمُ الْحَسَنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَالْعَيْنُ عَطَشُهُ وَالصَّادُ صَبْرُهُ فَلَمَّا سَمِعَ ذَلِكَ زَكَرِيَّا لَمْ يَفَارِقْ مَسَّ جِدَّهُ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ وَمَنَعَ فِيهَا النَّاسَ مِنَ الدُّخُولِ عَلَيْهِ وَأَقْبَلَ عَلَى الْبُكَاءِ وَالنَّحِيبِ وَكَانَتْ نُذْبَتُهُ إِلَهِي أَتَفَجَّعَ خَيْرَ خَلْقِكَ بِوَلَدِهِ إِلَهِي أَنْزَلَ بَلْوَى هَذِهِ الرَّزِيَّةَ بِنَتَانِهِ إِلَهِي أَتَلِسُ عَلِيًّا وَفَاطِمَةَ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا وَالْهَمَّا ثِيَابَ هَذِهِ الْمُصِيبَةِ إِلَهِي أَتَحِلُّ كَرْبَةَ هَذِهِ الْفَجِيعَةِ بِسَاحَتَيْهِمَا ثُمَّ كَانَ يَقُولُ اللَّهُمَّ أَرْزُقْنِي وَلَدًا تَقْرُبُ بِهِ عَيْنِي عَلَى الْكِبَرِ وَاجْعَلْهُ وَارثًا وَصِيًّا وَاجْعَلْ مَحَلَّهُ مِنِّي مَحَلَّ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَإِذَا رَزَقْتَنِيهِ فَافْتِنِّي بِحُبِّهِ ثُمَّ فَجَّعْنِي بِهِ كَمَا تَفَجَّعَ مُحَمَّدًا حَبِيبِكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِوَلَدِهِ فَزَقَّهُ اللَّهُ بِحَيِّ وَفَجَّعَهُ بِهِ وَكَانَ حَمْلُ يَحْيَى سِتَّةَ أَشْهُرٍ وَحَمْلُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ كَذَلِكَ وَ لَهُ قِصَّةٌ طَوِيلَةٌ قُلْتُ فَأَخْبِرْنِي يَا مَوْلَايَ عَنِ الْعِلَّةِ الَّتِي تَمْنَعُ الْقَوْمَ مِنْ اخْتِيَارِ إِمَامٍ لِنَفْسِهِ هِمَّ قَالَ مُصْلِحٌ أَوْ مُفْسِدٌ قُلْتُ مُصْلِحٌ قَالَ فَهَلْ يَجُوزُ أَنْ تَقَعَ خَيْرُهُمْ عَلَى الْمُفْسِدِ بَعْدَ أَنْ لَا يَعْلَمَ أَحَدٌ مَا يَخْطُرُ بِبَالِ غَيْرِهِ مِنْ صَدَاحٍ أَوْ فَسَادٍ قُلْتُ بَلَى قَالَ فَهِيَ الْعِلَّةُ وَأُورِدُهَا لَكَ بِبُرْهَانٍ يَنْفَادُ لَهُ عَقْلُكَ أَخْبِرْنِي عَنِ الرَّسُولِ الَّذِينَ إِصْدَفَاهُمْ اللَّهُ تَعَالَى وَأَنْزَلَ عَلَيْهِمُ الْكِتَابَ وَأَيَّدَهُمُ بِالْوَحْيِ وَالْعِصْمَةَ إِذْ هُمْ أَعْلَامُ الْأُمَّمِ وَأَهْدَى إِلَى الْإِخْتِيَارِ مِنْهُمْ مِثْلُ مُوسَى وَعِيسَى عَلَيْهِمَا السَّلَامُ هَلْ يَجُوزُ مَعَ وُقُورِ عَقْلِهِمَا وَكَمَالِ عِلْمِهِمَا إِذَا هَمَّا بِالْإِخْتِيَارِ أَنْ يَقَعَ خَيْرُهُمَا عَلَى الْمُنَافِقِ وَهُمَا يَظُنَّانِ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ قُلْتُ لَا فَقَالَ هَذَا مُوسَى كَلِيمُ اللَّهِ مَعَ وُقُورِ عَقْلِهِ وَكَمَالِ عِلْمِهِ وَنُزُولِ الْوَحْيِ عَلَيْهِ إِخْتَارَ مِنْ أَعْيَانِ قَوْمِهِ وَوُجُوهِ عَسَدِ كَرِهَ لِمِيقَاتِ رَبِّهِ سَبْعِينَ رَجُلًا مِمَّنْ لَا يَشْكُ فِي إِيْمَانِهِمْ وَإِحْلَاصِهِمْ فَوَقَعَتْ خَيْرَتُهُ عَلَى الْمُنَافِقِينَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: وَإِخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا إِلَى قَوْلِهِ: لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ فَلَمَّا وَجَدْنَا إِخْتِيَارَ مَنْ قَدِ إِصْدَفَاهُ اللَّهُ لِلنُّبُوَّةِ وَقِيعًا عَلَى الْأَفْسَدِ دُونَ الْأَصْلِحِ وَهُوَ يَظُنُّ أَنَّهُ الْأَصْلِحُ دُونَ الْأَفْسَدِ عَلِمْنَا أَنَّ لَا إِخْتِيَارَ إِلَّا لِمَنْ يَعْلَمُ مَا تُخْفِي الصُّدُورُ وَمَا تَكُنُّ الصَّمَائِرُ وَتَتَصَرَّفُ عَلَيْهِ السَّرَائِرُ وَأَنَّ لَا خَطَرَ لِإِخْتِيَارِ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ بَعْدَ وُقُوعِ خَيْرَةِ الْأَنْبِيَاءِ عَلَى ذَوِي

الْفَسَادِ لَمَّا أَرَادُوا أَهْلَ الصَّلَاحِ. ثُمَّ قَالَ مَوْلَانَا يَا سَعْدُ وَ حِينَ ادَّعَى خَصْمُكَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مَا أَخْرَجَ مَعَ نَفْسِهِ مُخْتَارَ هَذِهِ الْأُمَّةِ إِلَى الْغَارِ إِلَّا عِلْمًا مِنْهُ أَنَّ الْخِلَافَةَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَ أَنَّهُ هُوَ الْمُتَقَلِّدُ أُمُورَ التَّأْوِيلِ وَ الْمُتَلَقَى إِلَيْهِ أَرْمَةُ الْأُمَّةِ وَ عَلَيْهِ الْمُعَمُّولُ فِي لَمَّ الشَّعْثِ وَ سَدِّ الْخَلَلِ وَ إِقَامَةِ الْحُدُودِ وَ تَسْرِيْبِ الْجِيُوشِ لِفَتْحِ بِلَادِ الْكُفْرِ فَكَمَا أَشْفَقَ عَلَى نُبُوتِهِ أَشْفَقَ عَلَى خِلَافَتِهِ إِذْ لَمْ يَكُنْ مِنْ حُكْمِ الْإِسْتِثَارِ وَ التَّوَارِي أَنْ يَرُومَ الْهَارِبُ مِنَ الشَّرِّ مُسَاعِدَةً مِنْ غَيْرِهِ إِلَى مَكَانٍ يَسْتَخْفِي فِيهِ وَ إِنَّمَا أَبَاتَ عَلِيًّا عَلَى فِرَاشِهِ لِمَا لَمْ يَكُنْ يَكْتَرِثُ لَهُ وَ لَمْ يَحْفَلْ بِهِ لِاسْتِثْقَالِهِ إِيَّاهُ وَ عِلْمِهِ أَنَّهُ إِنْ قُتِلَ لَمْ يَتَعَدَّزْ عَلَيْهِ نَصْبُ غَيْرِهِ مَكَانَهُ لِلْخُطُوبِ الَّتِي كَانَ يَصِدُّ لِحُ لَهَا فَهَلَا تَقَضَّتْ عَلَيْهِ دَعْوَاهُ بِقَوْلِكَ أَلَيْسَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ الْخِلَافَةُ بَعْدِي ثَلَاثُونَ سَنَةً فَجَعَلَ هَذِهِ مَوْفُوفَةً عَلَى أَعْمَارِ الْأَرْبَعَةِ الَّذِينَ هُمُ الْخُلَفَاءُ الرَّاشِدُونَ فِي مَذْهَبِكُمْ فَكَانَ لَا يَجِدُ بُدًّا مِنْ قَوْلِهِ لَكَ بَلَى قُلْتُ فَكَيْفَ تَقُولُ حِينَئِذٍ أَلَيْسَ كَمَا عَلِمَ رَسُولُ اللَّهِ أَنَّ الْخِلَافَةَ مِنْ بَعْدِهِ لِأَبِي بَكْرٍ عِلْمٌ أَنَّهَا مِنْ بَعْدِ أَبِي بَكْرٍ لِعَمْرٍ وَ مِنْ بَعْدِ عُمَرَ لِعُمَانَ وَ مِنْ بَعْدِ عُثْمَانَ لِعَلِيِّ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ فَكَانَ أَيْضًا لَا يَجِدُ بُدًّا مِنْ قَوْلِهِ لَكَ نَعَمْ ثُمَّ كُنْتُ تَقُولُ لَهُ فَكَانَ الْوَأَجِبَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَنْ يُخْرِجَهُمْ جَمِيعًا عَلَى التَّرْتِيبِ إِلَى الْغَارِ وَ يُشْفِقَ عَلَيْهِمْ كَمَا أَشْفَقَ عَلَى أَبِي بَكْرٍ وَ لَا يَسْتَخْفِ بِقَدْرِ هَؤُلَاءِ الثَّلَاثَةِ بِتَرْكِهِ إِيَّاهُمْ وَ تَخْصِيصِهِ إِيَّاهُمْ وَ إِخْرَاجِهِ مَعَ نَفْسِهِ دُونَهُمْ وَ لَمَّا قَالَ أَخْبِرْنِي عَنِ الصَّدِيقِ وَ الْفَازِوِقِ أَسَدٌ لَمَّا طَوَّعًا أَوْ كَرْهًا لِمَ لَمْ تَقُلْ لَهُ بَلْ أَسَدٌ لَمَّا طَمَعًا وَ ذَلِكَ بِأَنَّهُمَا كَانَا يُجَالِسَانِ الْيَهُودَ وَ يَسْتَخْبِرَانِهِمْ عَمَّا كَانُوا يَجِدُونَ فِي التَّوْرَةِ وَ فِي سَائِرِ الْكُتُبِ الْمُتَقَدِّمَةِ النَّاطِقَةَ بِالْمَلَا حِمٍ مِنْ حَالٍ إِلَى حَالٍ مِنْ قِصَّةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ وَ مِنْ عَوَاقِبِ أَمْرِهِ فَكَانَتْ الْيَهُودُ تَذْكُرُ أَنَّ مُحَمَّدًا يَسَلُّطُ عَلَى الْعَرَبِ كَمَا كَانَ يُخْتَصَّرُ سُلْطَةً عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ وَ لَا بُدَّ لَهُ مِنَ الظَّفَرِ بِالْعَرَبِ كَمَا ظَفَرَ بِخَتَنِ بَنِي إِسْرَائِيلَ غَيْرَ أَنَّهُ كَاذِبٌ فِي دَعْوَاهُ أَنَّهُ نَبِيٌّ فَاتِيَا مُحَمَّدًا فَسَاعَدَاهُ عَلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ بَايَعَاهُ طَمَعًا فِي أَنْ يَنَالَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِنْ جِهَتِهِ وَ لَا يَمَّةٌ بَلَدٌ إِذَا اسْتَقَامَتْ أُمُورُهُ وَ اسْتَبْتَّتْ أَحْوَالُهُ فَلَمَّا أَيْسَأَ مِنْ ذَلِكَ تَلَثَّمَا وَ صَدَّ جِدَا الْعَقَبَةَ مَعَ عِدَّةٍ مِنْ أُمَّثَالِهِمَا مِنَ الْمُتَنَاقِضِينَ عَلَى أَنْ يَقْتُلُوهُ فَدَفَعَ اللَّهُ تَعَالَى كَيْدَهُمْ وَ رَدَّهُمْ بِعَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا كَمَا أَتَى طَلْحَةَ وَ الزُّبَيْرَ عَلِيًّا صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا فَبَايَعَاهُ وَ طَمَعَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا أَنْ يَنَالَ مِنْ جِهَتِهِ وَ لَا يَمَّةٌ بَلَدٌ فَلَمَّا أَيْسَأَ نَكْتًا بِيَعْتَهُ وَ خَرَجَا عَلَيْهِ فَصَرَ عَ اللَّهُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مَصْرَعٌ أَشَدَّ بَاهِهِمَا مِنَ التَّنَاقِضِينَ قَالَ سَعْدُ ثُمَّ قَامَ مَوْلَانَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ الْهَادِي صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِمَا لِلصَّلَاةِ مَعَ الْغُلَامِ فَأَنْصَرَفْتُ عَنْهُمَا وَ طَلَبْتُ أَثَرَ أَحْمَدَ بْنِ إِسْحَاقَ فَاسْتَقْبَلَنِي بِأَكْبَارٍ فَقُلْتُ مَا أَبْطَأَكَ وَ أَبْكَأَكَ قَالَ قَدْ فَجِدْتُ الثُّوبَ الَّذِي سَأَلَنِي مَوْلَايَ إِحْضَارَهُ قُلْتُ لَا عَلَيْهِ فَأَخْبِرُهُ فَدَخَلَ عَلَيْهِ مُسْرِعًا - وَ أَنْصَرَفَ مِنْ عِنْدِهِ مُتَبَسِّمًا وَ هُوَ يُصَلِّي عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ فَقُلْتُ مَا أَخْبِرُ قَالَ وَ جَدْتُ الثُّوبَ مَبْسُوطًا تَحْتَ قَدَمِي مَوْلَانَا يُصَلِّي عَلَيْهِ قَالَ سَعْدُ فَحَمِدْنَا اللَّهُ تَعَالَى عَلَى ذَلِكَ وَ جَعَلْنَا نَحْتَلِفُ بَعْدَ ذَلِكَ الْيَوْمِ إِلَى مَنْزِلِ مَوْلَانَا أَيَّامًا فَلَا نَرَى الْغُلَامَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَلَمَّا كَانَ يَوْمَ الْوُدَاعِ دَخَلْتُ أَنَا وَ أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ وَ كَهْلَانٍ مِنْ أَهْلِ بَلَدِنَا وَ انْتَصَبَ أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَأَيْمًا وَ قَالَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ قَدْ ذَنَبَ الرَّحْلَةَ وَ إِشْتَدَّ الْمِحْنَةَ فَنَحْنُ نَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُصَلِّيَ عَلَى الْمُصَدِّقِ جَدِّكَ وَ عَلَى الْمُرْتَضَى أَبِيكَ وَ عَلَى سَيِّدَةِ النِّسَاءِ أُمَّكَ وَ عَلَى سَيِّدِي شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ عَمَّكَ وَ أَبِيكَ وَ عَلَى الْأَيْمَةِ

الطَّاهِرِينَ مِنْ بَعْدِهِمَا أَبَائِكَ وَأَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْكَ وَعَلَى وُلْدِكَ وَتَرْعَبُ إِلَى اللَّهِ أَنْ يُعَلِّيَ كَعَبِكَ وَيَكْتِبَ عَدُوَّكَ وَلَا جَعَلَ اللَّهُ هَذَا آخِرَ عَهْدِنَا مِنْ لِقَائِكَ قَالَ فَلَمَّا قَالَ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ اسْتَعْبَرَ مَوْلَانَا حَتَّى اسْتَهَلَّتْ دُمُوعُهُ وَتَقَاطَرَتْ عَبْرَاتُهُ ثُمَّ قَالَ يَا ابْنَ إِسْحَاقَ لَا تُكَلِّفَ فِي دُعَائِكَ شَطَطًا فَإِنَّكَ مُلَاقٍ لِلَّهِ تَعَالَى فِي صَدْرِكَ هَذَا فَخَرَّ أَحْمَدُ مُغْشِيًا عَلَيْهِ فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سَأَلْتُكَ بِاللَّهِ وَبِحُرْمَةِ جَدِّكَ إِلَّا شَرَّفْتَنِي بِخِرْقَةٍ أَجْعَلُهَا كَفْنًا فَأَذْخَلَ مَوْلَانَا يَدَهُ تَحْتَ السِّسَاطِ فَأَخْرَجَ ثَلَاثَةَ عَشَرَ دِرْهَمًا فَقَالَ خُذْهَا وَلَا تُنْفِقْ عَلَى نَفْسِكَ غَيْرَهَا فَإِنَّكَ لَنْ تَعْدَمَ مَا سَأَلْتَ وَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَنْ يَضِيْعَ أَجْرٌ مِنْ أَحْسَنَ عَمَلًا قَالَ سَدَّ عُدًّا فَلَمَّا انْصَرَفْنَا بَعْدَ مُنْصَرَفِنَا مِنْ حَضْرَةِ مَوْلَانَا مِنْ حُلُوفَانِ عَلَى ثَلَاثَةِ فَرَاسِخٍ حَمَّ أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ وَتَارَتْ بِهِ عِلَّةٌ صَدَّ عِبَّةُ أَيْسٍ مِنْ حَيَاتِهِ فِيهَا فَلَمَّا وَرَدْنَا حُلُوفَانَ وَنَزَلْنَا فِي بَعْضِ الْخَانَاتِ دَعَا أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَاقَ بَرَجُلٍ مِنْ أَهْلِ بَلَدِهِ كَانَ قَاطِنًا بِهَا ثُمَّ قَالَ تَقَرَّفُوا عَنِّي هَذِهِ اللَّيْلَةَ وَأَتْرُكُونِي وَحْدِي فَانْصَرَفْنَا عَنْهُ وَرَجَعَ كُلُّ وَاحِدٍ مِّنَّا إِلَى مَرْقَدِهِ قَالَ سَدَّ عُدًّا فَلَمَّا حَانَ أَنْ يَنْكَشِفَ اللَّيْلُ عَنِ الصُّبْحِ أَصَابَنِي فِكْرَةٌ فَفَتَحْتُ عَيْنِي فَإِذَا أَنَا بِكَافُورِ الْخَادِمِ مَوْلَانَا أَبِي مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ أَحْسَنَ اللَّهُ بِالْخَيْرِ عَزَاكُمْ وَجَبَّرَ بِالْمَحْبُوبِ رَزِيَّتَكُمْ قَدْ فَرَعْنَا مِنْ غَسَلِ صَدِّحِكُمْ وَ مِنْ تَكْفِينِهِ فَقَوْمُوا لِي بِدَفْنِهِ فَإِنَّهُ مِنْ أَكْرَمِكُمْ مَحَلًّا عَدَدَ سَدِّ يَدِكُمْ ثُمَّ غَابَ عَنَّا عَيْنِنَا فَاجْتَمَعْنَا عَلَى رَأْسِهِ بِالْبُكَاءِ وَالْعَوِيلِ حَتَّى فَضَيْنَا حَقَّهُ وَفَرَعْنَا مِنْ أَمْرِهِ رَحِمَهُ اللَّهُ. (1)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از سعد بن عبد الله قمی روایت کرده که گفت: من شوق زیادی به گرد آوری کتاب هایی داشتم که مشتمل بر علوم مشکله و دقایق آنها باشد و در کشف حقایق از آن کتابها تلاش و کوشش می کردم و از مند حفظ موارد اشتباه و نامفهوم آنها بودم و بر آنچه از معضلات و مشکلات علمی دست می یافتم به آسانی به کسی نمی گفتم و نسبت به مذهب امامیه تعصب داشتم، از امن و سلامتی گریخته و در پی نزاع و خصومت و کینه ورزی و بدگویی بودم، و فرقه های مخالف امامیه را نکوهش می کردم و معایب پیشوایان آنها را فاش می گفتم و از آنها پرده دری می کردم تا آنکه گرفتار يك ناصبی شدم که در منازعه عقیدتی سخت گیرتر و در دشمنی کینه توزتر و در جدال و پیروی از باطل تندتر و در پرسش بدزبان تر و در پیروی از باطل از همه متعصب تر بود.

یکروز که با وی مناظره می کردم گفت: ای سعد! وای بر تو و بر اصحاب تو شما رافضیان زبان به طعن مهاجر و انصار می گشائید و ولایت و امامت آنها را

از ناحیه رسول الله انکار می کنید، این صدیق (ابوبکر) کسی است که بر جمیع صحابه به واسطه شرف سابقه خود سرآمد است، آیا نمی دانید که رسول الله او را با خود به غار نبرد مگر برای آنکه می دانست او خلیفه است و او کسی است که در امر تأویل مقتدا است و زمام امت اسلامی بدو واگذار می شود و او تکیه گاه امت می گردد. تا در جمع تفرقه و جبران شکست و سدّ خلل و اقامه حدود و لشکرکشی برای فتح بلاد مشرکین به او اعتماد شود و همان گونه که رسول الله بر نبوت خود می ترسید بر خلافت خود هم می هراسید زیرا کسی که در جایی پنهان می شود یا از کسی فرار می کند قصدش جلب مساعدت دیگران نیست و چون می بینیم که رسول الله به غار پناه برد و چشم به مساعدت کسی هم نداشت روشن می شود که مقصود رسول الله چنان که شرح

دادیم حفظ جان ابو بکر بود و علی را در بستر خود خوابانید چون به او اعتنایی نداشت و با او همسفر نشد زیرا که سنگینی می کرد و می دانست که اگر او کشته شود کارهای او را دیگری هم می تواند انجام دهد.

سعد

گوید: من پاسخ های متعددی به وی دادم اما او هر یک را نقض کرد و به من باز گردانید، سپس گفت: ای سعد! ایراد دیگری دارم که بینی رافضیان را خرد می کند، آیا شما نمی پندارید که صدیقی که از شك و تردید مبراست و فاروقی که حامی ملت اسلام بوده است منافق بودند و بی دینی خود را نهان می کردند و در این باب به واقعه شب عقبه استدلال می کنید، حالا- به من بگو آیا صدیق (ابوبکر) و فاروق (عمر) از روی رغبت اسلام آوردند و یا آنکه به زور و اکراه؟ سعد گوید: من اندیشه کردم که چگونه این سؤال را از خود بگردانم که تسلیم وی نشوم و بیم آن داشتم که اگر بگویم ابو بکر و عمر از روی میل و رغبت اسلام آوردند او بگوید: با این وصف دیگر پیدایش نفاق در دل آنها معنی ندارد، زیرا نفاق هنگامی به قلب آدمی درآید که هیبت و هجوم و غلبه و فشار سختی انسان را ناچار سازد که بر خلاف میل قلبی خود چیزی را اظهار کند چنان که خدای تعالی فرموده است: «پس هنگامی که عذاب سخت ما را دیدند، گفتند: بی تردید به خدا ایمان آوردیم و به معبودانی که با او شریک قرار می دادیم، کافریم. ولی زمانی که عذاب سخت ما را دیدند، ایمانشان سودی به آنان نداد.» (سوره غافر آیه 84-85) و اگر می گفتم آنها به اکراه اسلام آوردند مرا مورد سرزنش قرار می داد و می گفت: آنجا شمشیری نبود که موجب وحشت آنها بشود! سعد گوید: من با تزویر خود را از دست او رهانیدم ولی از خشم اندرونم پر شده بود و از غصه نزدیک بود جگرم پاره پاره شود، و من پیش از آن طوماری تهیه کرده بودم و در آن چهل و چند مسأله دشوار را نوشته بودم که پاسخگویی برای آنها نیافته بودم و می خواستم از عالم شهر خود احمد بن اسحاق که مصاحب مولایمان حضرت ابو محمد صلوات الله علیه بود پرسش کنم و به دنبال او رفته ام، او به قصد سرّ من رای و برای شرفیابی حضور حضرت امام حسن عسکری صلوات الله علیه از قم بیرون رفته بود و در یکی از منازل راه به او رسیدم و چون با او مصافحه کردم گفت: خیر است، گفتم: اولا مشتاق دیدار شما بودم و ثانيا طبق معمول سؤال هایی از شما دارم، گفت: در این مورد با هم برابر هستیم، من هم مشتاق ملاقات مولایم حضرت ابو محمد صلوات الله علیه هستم و می خواهم مشکلاتی در تأویل و معضلاتی در تنزیل را از ایشان پرسش کنم، این رفاقت میمون و مبارک است زیرا به وسیله آن به دریایی خواهی رسید که عجائبش تمام و غرائبش فانی نمی شود و او امام ما است.

بعد از آن با هم به سامرا درآمدیم و به در خانه مولایمان صلوات الله علیه رسیدیم اجازه خواستیم و برای ما اذن دخول صادر شد و بر شانه احمد بن اسحاق انبانی بود که آن را زیر یک عبای طبری پنهان کرده بود و در آن یک صد و شصت کیسه دینار و درهم بود و سر هر کیسه را صاحبش مهر زده بود.

سعد گوید: من نمی توانم مولای خود حضرت ابو محمد صلوات الله علیه را در آن لحظه که دیدار کردم و نور سیمایش ما را فرا گرفته بود به چیزی جز ماه شب چهارده تشبیه کنم.

و بر زانوی راستش پسر بچه ای نشسته بود که در خلقت و منظر مانند ستاره مشتری بود و بر سرش فرقی مانند الفی بین دو واو بود و در پیش روی مولای ما اناری طلایی بود که نقش های بدیعی در میان دانه های قیمتی آن می درخشید که آن را یکی از رؤسای بصره تقدیم کرده بود و در دستش قلمی بود که چون می خواست بر صفحه کاغذ چیزی بنویسد آن پسر بچه انگشتانش را می گرفت و مولای ما آن انار طلایی را در مقابلش رها می کرد و او را به آوردن آن سرگرم می کرد تا او را از نوشتن باز ندارد. بر او

سلام کردیم و او پاسخ گرمی داد و اشاره فرمود که بنشینیم و چون از نوشتن نامه فارغ شد، احمد بن اسحاق انبانش را از زیر عبایش بیرون آورد و آن را در مقابلش نهاد حضرت صلوات الله علیه به آن پسر بچه نگریست و گفت: پسر جان! مهر از هدایای شیعیان و دوستانت بردار و او گفت: ای مولای من! آیا رواست دست طاهر را به هدایای نجس و اموال پلیدی که حلال و حرامش به یک دیگر در آمیخته است دراز کنم؟ و مولایم فرمود: ای ابا اسحاق! آنچه در انبان است بیرون بیاور تا حلال و حرام آن را جدا کند و چون اولین کیسه را احمد از انبان بدر آورد آن پسر بچه گفت: این کیسه از آن فلان بن فلان است که در فلان محله قم ساکن است و در آن شصت و دو دینار است که چهل و پنج دینار آن مربوط به بهای فروش زمین سنگلاخی است که صاحبش آن را از پدر خود به ارث برده و چهارده دینار آن مربوط به بهای نه جامه و سه دینار آن مربوط به اجاره دکانهاست. مولای ما فرمود: پسر جان! راست گفتی، اکنون این مرد را راهنمایی کن که حرام آن کدام است؟ گفت: واریسی کن که آن دینار رازی که تاریخ آن فلان سال است و نقش یک روی آن محو شده و آن قطعه طلای آملی که وزن آن ربع دینار است کجاست و سبب حرمتش این است که صاحب این دینارها در فلان ماه از فلان سال یک من و یک چارک نخ به همسایه بافنده خود داده که آن را بیافد و مدتی بعد دزدی آن نخها را ربوده است، آن بافنده به صاحبش خبر داده که نخها را دزد ربوده است، اما صاحب نخها وی را تکذیب کرده و به جای آن، یک من و نیم نخ باریکتر از وی بازستانده است و از آن جامه ای بافته است که این دینار رازی و آن قطعه طلای آملی بهای آن است. و چون سر کیسه را باز کرد در آن نامه ای بود که بر آن نام صاحب آن دینارها و مقدار آن نوشته شده بود و آن دینارها و آن قطعه طلا به همان نشانه در آن بود. سپس کیسه دیگری در آورد و آن کودک گفت: این از فلان بن فلان ساکن فلان محله قم است و در آن پنجاه دینار است که دست زدن به آن بر ما روا نیست. گفت: برای چه؟ فرمود: برای آنکه آن از بهای گندمی است که صاحبش بر زراع خود در تقسیم آن ستم کرده است، زیرا سهم خود را با پیمانۀ تمام برداشته اما سهم زارع را با پیمانۀ ناتمام داده است، مولای ما فرمود: پسر جان! راست گفتی. سپس به احمد بن اسحاق فرمود: همه را بردار و به صاحبانش برگردان و یا سفارش کن به صاحبانش برگردانند که ما را در آن حاجتی نیست، و جامه آن عجز را بیاور. احمد گوید: آن لباس در جامه دانی بود که من فراموشش کرده بودم و چون احمد بن اسحاق رفت تا آن لباس را بیاورد، حضرت ابو محمد صلوات الله علیه به من نظر کرد و فرمود: ای سعد! تو برای چه آمدی؟ گفتم: احمد بن اسحاق مرا به دیدار مولایمان تشویق کرد، فرمود: و مسائلی که می خواستی بررسی! گفتم: ای مولای من آن مسائل نیز بر حال خود است، فرمود: از نور چشمم بپرس! و به آن پسر بچه اشاره فرمود و آن پسر بچه گفت: از هر چه می خواهی بپرس. گفتم: ای مولا و ای فرزند مولای ما از ناحیه شما برای ما روایت کرده اند که رسول الله صلی الله علیه و آله طلاق زنان خود را به دست حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه قرار داد تا جایی که در روز جمل به دنبال عایشه فرستاد و به او فرمود: تو با فتنه انگیزی خود بر اسلام و مسلمین غبار ستیزه پاشیدی و فرزندان خود را از روی نادانی به پرتگاه نابودی کشاندی، اگر دست از من برداری تو را طلاق می دهم، در حالی که زنان رسول الله صلی الله علیه و آله با وفات وی مطلقه شده اند. فرمود: طلاق چیست؟ گفتم: باز گذاشتن راه فرمود: اگر طلاق آنها با وفات رسول الله صلی الله علیه و آله صورت می گیرد چرا بر آنها حلال نبود که شوهر کنند؟ گفتم: برای آنکه خدای تعالی شوهر کردن را بر آنها حرام کرده است، فرمود: چرا در حالی که وفات رسول الله صلی الله علیه و آله راه

را بر آنها باز گذاشته است؟ گفتم: ای فرزند مولای من! پس آن طلاقى که رسول الله صلی الله علیه و آله حکمش را به حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه واگذار کرد چه بود؟

فرمود:

خدای تعالی شأن زنان رسول الله صلی الله علیه و آله را عظیم گردانید و آنان را به شرافت مادری امت مخصوص کرد و رسول الله صلی الله علیه و آله به حضرت امیر المؤمنین صلوات الله علیه فرمود: ای ابا الحسن؟

این

شرافت تا وقتی برای آنها باقی است که به طاعت خدا مشغول باشند و هر کدام آنها که پس از من خدا را نافرمانی کند و بر تو خروج نماید راه را برای شوهر کردن وی بازگذار و او را از شرافت مادری مؤمنین ساقط کن.

گفتم:

معنای «فاحشه مبینة» که چون زن در زمان عدّه مرتکب شود بر شوهرش رواست که او را از خانه خود اخراج کند چیست؟ فرمود: مقصود از فاحشه مبینة مساحقه است نه زنا، زیرا اگر زنی زنا کند و حدّ بر او جاری شود مردی که می خواسته با او ازدواج کند نایستی به خاطر اجرای حدّ از ازدواج با او امتناع ورزد اما اگر مساحقه کند بایستی رجم شود و رجم خواری است و کسی که خدا فرمان رجمش را دهد او را خوار ساخته است و کسی را که خدا خوار سازد وی را دور ساخته است و هیچ کس را نسزد که با وی نزدیکی کند.

گفتم: ای فرزند رسول الله! معنای فرمان خداوند به پیامبرش موسی علیه السلام که فرمود: نعلین خود را بیرون کن که تو در وادی مقدّس طوی هستی چیست. (سوره طه آیه 12) که فقهای فریقین می پندارند نعلین او از پوست مردار بوده است. فرمود هر که چنین گوید به حضرت موسی علیه السلام افترا بسته و او را در نبوتش نادان شمرده است زیرا امر از دو حال بیرون نیست یا نماز حضرت موسی علیه السلام در آن روا و یا ناروا بوده است، اگر نمازش در آن روا بوده طبعاً جایز است که به آن نعلین در آنجا پا نهد که هر چند آن بقعه مقدّس و مطهّر باشد اما از نماز مقدّس تر و مطهّرتر نبوده است، و اگر نماز موسی علیه السلام در آن روا نبوده است لازم آید که موسی علیه السلام حلال و حرام را نداند و نداند که چه چیزی در نماز روا و چه چیزی نارواست که این خود کفر است.

گفتم: پس مقصود از آن چیست؟ فرمود: موسی علیه السلام در وادی مقدّس با پروردگارش مناجات کرد و گفت: بار الها! من خالصانه تو را دوست دارم و از هر چه غیر تو است دل شسته ام، با آنکه اهل خود را بسیار دوست می داشت. خدای تعالی به او فرمود: نعلین خود را بیرون کن، یعنی اگر مرا خالصانه دوست داری و از هر چه غیر من است دل شسته ای، قلبت را از محبت اهل خود تهی ساز.

گفتم: ای فرزند رسول الله! تأویل آیه «کهیعض» چیست؟ فرمود: این حروف از اخبار غیبی است که خداوند زکریّا علیه السلام را از آن مطلع کرده و بعد از آن داستان آن را به حضرت محمّد صلی الله علیه و آله باز گفته است و داستان آن از این قرار است که زکریّا علیه السلام از پروردگارش درخواست کرد که اسماء خمسہ طیبه را به او بیاموزد و خدای تعالی جبرئیل را بر او فرو فرستاد و آن اسماء را بدو تعلیم داد، زکریّا چون محمّد و علی و فاطمه و حسن و حسین صلوات الله علیهم را یاد می کرد اندوهش برطرف می شد و گرفتاریش زایل می گشت و چون حسین صلوات الله علیه را یاد می کرد بغض و غصّه گلوش را می گرفت و می گریست و مبهوت می شد، روزی گفت: بار الها! چرا وقتی آن چهار نفر را یاد می کنم تسلیت می یابم و اندوهم برطرف می شود، اما چون حسین صلوات الله را یاد می کنم اشکم

جاری می شود و ناله ام بلند می شود؟ خدای تعالی او را از این داستان آگاه کرد و فرمود:

ص: 67

«کهیصص» و کاف اسم کربلاست و هاء رمز هلاک عترت است و یاء نام یزید ظالم بر حسین صلوات الله علیه است و عین اشاره به عطش و صاد نشان صبر او است.

و چون زکریّا علیه السلام این مطلب را شنید نالان و غمین شد و تا سه روز از مسجدش بیرون نیامد و به کسی اجازه نداد که نزد او بیاید و گریه و ناله سرداد و نوحه او چنین بود: بار الها! از مصیبتی که برای فرزند بهترین خلاق خود تقدیر کرده ای دردمندم، خدایا! آیا این مصیبت را در آستانه او نازل می کنی؟ و آیا جامه این مصیبت را بر تن علی و فاطمه صلوات الله علیهما و آلهما می پوشانی؟ و آیا این فاجعه را در ساحت آنها فرود می آوری؟ و بعد از آن می گفت: بار الها! فرزندی به من عطا کن تا در پیری چشمم بدو روشن باشد و او را وارث و وصی من قرار ده و منزلت او را در نزد من مانند منزلت حسین صلوات الله علیه قرار بده و چون او را به من ارزانی داشتی مرا شیفته او گردان آنگاه مرا دردمند او گردان همچنان که حبیب حضرت محمد صلی الله علیه و آله را دردمند فرزندش گرداندی، و خداوند یحیی علیه السلام را بدو داد و او را دردمند وی ساخت و دوره حمل یحیی علیه السلام شش ماه بود و بارداری از حسین صلوات الله علیه نیز شش ماه بود و برای آن نیز داستانی طولانی است.

گفتم: ای مولای من! علت چیست که مردم از برگزیدن امام برای خویشتن ممنوع شده اند؟ فرمود: امام مصلح برگزینند و یا امام مفسد؟ گفتم: امام مصلح، فرمود: آیا امکان ندارند که برگزیده آنها مفسد باشد؟ چون کسی از درون دیگری که صلاح است و یا فساد مطلع نیست. گفتم: آری امکان دارد، فرمود: علت همین است و برای تو دلیل دیگری بیاورم که عقلت آن را بپذیرد، فرمود: رسولان الهی که خدای تعالی آنها را برگزیده و بر آنها کتاب فرو فرستاده و آنها را به وحی و عصمت مؤید ساخته تا پیشوایان امتها باشند چگونه اند؟ آیا مثل موسی و عیسی علیهما السلام که پیشوایان امتند و بر برگزیدن شایسته ترند و عقلشان بیشتر و علمشان کامل تر آیا ممکن است منافق را به جای مؤمن برگزینند؟ گفتم: خیر، فرمود: این موسی کلیم الله است که با وفور عقل و کمال علم و نزول وحی بر او از اعیان قوم و بزرگان لشکر خود برای میقات پروردگارش هفتاد تن را برگزید و در ایمان و اخلاص آنها هیچ گونه شک و تردیدی نداشت، اما منافقین را برگزیده بود، خدای تعالی می فرماید: «وَ اخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا» تا این آیه: «لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَرَى اللَّهَ جَهْرَةً» تا آنجا که فرمود: «فَاَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ» و چون می بینیم که برگزیده پیامبر افسد بوده و نه اصلح در حالی که می پنداشته آنها اصلح هستند، می فهمیم برگزیدن مخصوص کسی است که ما فی الصدور و ضمائر و سرائر مردم را بداند و برگزیدن مهاجرین و انصار ارزشی ندارد جایی که برگزیده پیامبران به جای افراد صالح افراد فاسد باشند.

سپس مولایمان فرمود: ای سعد! خصم تو می گوید که رسول الله صلی الله علیه و آله هنگام مهاجرت برگزیده این امت را همراه خود به غار برد چون می دانست که خلافت با او است و در تأویل پیشواست و زمام امور امت به دست او خواهد افتاد و او در ایجاد اتحاد و سد خلل و اقامه حدود و اعزام جیوش برای فتح بلاد کفر معتمد است و همان گونه که رسول الله بر نبوت خود می ترسید بر خلافت خود هم می هراسید زیرا کسی که در جایی پنهان می شود یا از کسی فرار می کند قصدش جلب مساعدت دیگران نیست و علی را در بستر خود خوابانید چون به او اعتنایی نداشت و با او همسفر نشد زیرا که بر او سنگینی می کرد و می دانست که اگر او کشته شود شخص دیگری را نصب خواهد کرد که بتواند کارهای او را انجام دهد. پس چرا دعوی او را این چنین نقض نکردی که آیا رسول الله صلی الله علیه و آله به زعم شما نفرمود: دوران خلافت پس از من سی سال است و این سی سال مدّت

عمر خلفای راشدین است و گریزی نداشت جز آنکه تو را تصدیق کند، آنگاه می گفتی: آیا همان گونه که رسول الله صلی الله علیه و آله می دانست که خلیفه پس از وی ابو بکر است آیا نمی دانست که پس از ابو بکر عمر و پس از عمر عثمان و پس از عثمان، علی صلوات الله علیه خلیفه خواهند بود؟ و او راهی جز تصدیق تو نداشت سپس به او می گفتی: پس بر رسول الله صلی الله علیه و آله واجب بود که همه آنها را به غار ببرد و بر جان آنها بترسد همچنان که بر جان ابو بکر می هراسید و به واسطه ترک آن سه و تخصیص ابو بکر به همراهی خود آنها را خوار نسازد.

و آنگاه که گفت: به من بگو که اسلام صدیق (ابو بکر) و فاروق (عمر) آیا به طوع و رغبت بوده است یا به اکراه و اجبار؟ چرا به او نگفتی که اسلام آن دو از روی طمع بوده است زیرا آنها با یهودیان مجالست داشتند و از آنها از پیشگویی های تورات و سایر کتب پیشینیان و داستان حضرت محمد صلی الله علیه و آله و پایان کار او استخبار کرده بودند و آنها یادآور می شدند که حضرت محمد صلوات الله علیه و آله بر عرب مسلط می شود همچنان که بخت نصر بر بنی اسرائیل مسلط شد و از پیروزی او بر عرب گریزی نیست همچنان که از پیروزی بخت نصر بر بنی اسرائیل گریزی نبود جز آنکه او در دعوی نبوت خود دروغگو بود. پس به نزد حضرت محمد صلی الله علیه و آله آمدند و با او در ادای شهادت لا اله الا الله همراهی کردند و به طمع آنکه چون امور او استقرار یافت و احوالش استقامت گرفت به هر یک حکومت شهری خواهد رسید و چون از رسیدن به این مقصد ناامید شدند نقاب بر چهره کشیدند و با عده ای از همگنان منافق خود به بالای آن گردنه رفتند تا او را بکشند و خدای تعالی مکر آنها را بر طرف ساخت و در حالی که خشمگین بودند برگشتند و خیری به آنها نرسید، چنان که طلحه و زبیر به نزد علی صلوات الله علیه آمدند و با او به طمع آنکه هر کدام به حکومت شهری نایل شوند بیعت کردند و چون مأیوس شدند بیعت خود را شکستند و بر او خروج کردند و خداوند هر یک از آن دو را به سرنوشت بیعت شکنان دیگر به خاک افکند.

سعد

گوید: سپس مولای ما حضرت حسن بن علی صلوات الله علیهما با آن پسر بچه برای اقامه نماز برخاستند و من نیز برگشتم و در جستجوی احمد بن اسحاق بر آمدم و او گریان به استقبال من آمد گفتم: چرا تأخیر کردی؟ و چرا گریه می کنی؟ گفت: آن جامه ای را که مولایم فرمود گم کرده ام، گفتم: گناهی بر تو نیست برو و او را خبر ده، شتابان رفت و خندان برگشت و بر محمد و آل محمد صلوات فرستاد.

گفتم: چه خبر؟ گفت: آن جامه را دیدم که زیر پای مولایم گسترده بود و روی آن نماز می خواند.

سعد گوید: خدا را سپاس گفتیم و بعد از آن تا چند روز به منزل مولایمان می رفتیم و آن پسر بچه را نزد او نمی دیدم و چون روز خدا حافظی فرا رسید با احمد بن اسحاق و دو تن از همشهریان خود بر مولایمان وارد شدیم و احمد بن اسحاق در مقابل امام ایستاد و گفت: ای فرزند رسول الله! هنگام کوچ فرا رسیده و محنت شدت گرفته است، از خدای تعالی مسألت می کنیم که بر جدت حضرت محمد مصطفی و پدرت علی مرتضی و مادرت سیده النساء و بر عمو و پدرت آن دو سرور جوانان اهل بهشت و پدرانیت که ائمه طاهرین هستند درود بفرستد و همچنین بر شما و فرزند شما درود بفرستد و امیدواریم که خدای تعالی شما را برتری دهد و دشمنان را سرکوب کند و این ملاقات را آخرین دیدار ما قرار ندهد. گوید: چون این کلمات را ادا کرد مولای ما گریست به غایتی که اشک از دیدگانش جاری شد، سپس فرمود: ای پسر اسحاق! خود را در دعا به تکلف مینداز و افراط مکن که تو در همین سفر به ملاقات خدا خواهی رفت، احمد بیهوش بر زمین افتاد و چون به هوش آمد گفت: شما را به خدا و حرمت

جدّتان سوگند می دهیم که خرقة ای به من عطا فرمائید تا آن را کفن خود سازم، مولای ما دست به زیر بساط کرد و سیزده درهم بیرون آورد و فرمود: آن را بگیر و جز آن را هزینه مکن که آنچه را خواستی از دست نخواهی داد و خدای تعالی اجر نیکوکاران را ضایع نخواهد کرد. سعد گوید: در بازگشت از محضر مولایمان سه فرسخ مانده به شهر حلوان احمد بن اسحاق تب کرد و بیماری سختی بر وی عارض شد که از ادامه حیات ناامید گردید و چون به حلوان وارد شدیم و در یکی از کاروانسراهای آن فرود آمدیم احمد بن اسحاق یکی از همشهریان خود را که در آنجا ساکن بود فراخواند، سپس گفت: امشب از نزد بیرون بروید و مرا تنها بگذارید، ما از نزد او بیرون آمدیم و هر یک به خوابگاه خود رفتیم. سعد گوید: نزدیک صبح دستی مرا تکان داد، چشم باز کردم و به ناگاه دیدم کافور خدمتکار حضرت ابو محمد صلوات الله علیه است و می گوید: أحسن الله بالخير عزاكم خدا در این مصیبت به شما جزای خیر دهد و مصیبت شما را به نیکی جبران کند ما از غسل و تکفین دوست شما فارغ شدیم، برخیزید و او را دفن کنید که او نزد آقای شما از همه گرامی تر بود آنگاه از دیدگان ما پنهان شد و ما با گریه و ناله بر بالین او حاضر شدیم و حق او را ادا کردیم و از کار دفن او فارغ شدیم. خدای او را رحمت کند.

3/40- قال الشيخ أبي منصور أحمد بن علي بن أبي طالب الطبرسي: وَ عَنِ الشَّيْخِ الْمُؤْتَوِقِ أَبِي عَمْرِو الْعَمْرِيِّ رَه قَالَ: تَسَاجَرِ ابْنُ أَبِي غَانِمٍ الْقَرْوِينِيُّ وَ جَمَاعَةٌ مِنَ الشَّيْعَةِ فِي الْخَلْفِ فَذَكَرَ ابْنُ أَبِي غَانِمٍ أَنَّ أَبَا مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَضَى وَ لَا خَلْفَ لَهُ ثُمَّ إِنَّهُمْ كَتَبُوا فِي ذَلِكَ كِتَابًا وَ أَنْفَذُوهُ إِلَى النَّاحِيَةِ وَ أَعْلَمُوهُ بِمَا تَشَّ اجْرُوا فِيهِ فَوَرَدَ جَوَابُ كِتَابِهِمْ بِحَطِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَى آبَائِهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ عَافَانَا اللَّهُ وَ إِيَّاكُمْ مِنَ الْفِتَنِ وَ وَهَبَ لَنَا وَ لَكُمْ رُوحَ الْيَقِينِ وَ أَجَارَنَا وَ إِيَّاكُمْ مِنْ سُوءِ الْمُتَقَلِّبِ إِنَّهُ أَنْهَى إِلَيَّ إِرْتِيَابَ جَمَاعَةٍ مِنْكُمْ فِي الدِّينِ وَ مَا دَخَلَهُمْ مِنَ الشَّكِّ وَ الْحَيْرَةِ فِي وِلَاةِ أَمْرِهِمْ فَعَمَّمْنَا ذَلِكَ لَكُمْ لِأَنَّ لَنَا وَ سَاءَنَا فِيكُمْ لَا فِينَا لِأَنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَلَا فَاقَةَ بِنَا إِلَى غَيْرِهِ وَ الْحَقُّ مَعَنَا فَلَنْ يُوحِشَنَا مَنْ قَعَدَ عَنَّا وَ نَحْنُ صَدَائِقُ رَبِّنَا وَ الْخَلْقُ بَعْدَ صَنَائِعِنَا يَا هَوْلَاءِ مَا لَكُمْ فِي الرَّيْبِ تَتَرَدَّدُونَ وَ فِي الْحَيْرَةِ تَتَعَكَّسُونَ أَوْ مَا سَمِعْتُمْ اللَّهَ يَقُولُ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولَى الْأَمْرِ مِنْكُمْ» أَوْ مَا عَلِمْتُمْ مَا جَاءَتْ بِهِ الْأَثَارُ مِمَّا يَكُونُ وَ يَحْدُثُ فِي أَيْمَتِكُمْ عَلَى الْمَاضِيْنَ وَ الْبَاقِيْنَ مِنْهُمْ السَّلَامُ أَوْ مَا رَأَيْتُمْ كَيْفَ جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ مَعَاقِلَ تَأْوُونَ إِلَيْهَا وَ أَعْلَامًا تَهْتَدُونَ بِهَا مِنْ لَدُنْ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى أَنْ ظَهَرَ الْمَاضِيْ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ كُلَّمَا غَابَ عِلْمٌ بِدَا عِلْمٌ وَ إِذَا أَقْلَ نَجْمٌ طَلَعَ نَجْمٌ فَلَمَّا قَبِضَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ أَبْطَلَ دِينَهُ وَ قَطَعَ السَّبَبَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ خَلْفِهِ كَلَّا مَا كَانَ ذَلِكَ وَ لَا يَكُونُ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ وَ يَظْهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَ هُمْ كَارِهُونَ وَ إِنَّ الْمَاضِيْ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ مَضَى سَدِيدًا فَقِيدًا عَلَى مِنْهَاجِ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ حَذْوِ التَّعَلُّ بِالتَّعَلُّ وَ فِينَا وَصِيَّتُهُ وَ عِلْمُهُ وَ مِنْهُ خَلْفُهُ وَ مَنْ يَسُدُّ مَسَدَّهُ وَ لَا يَنَازِعُنَا مَوْضِعَهُ إِلَّا ظَالِمٌ آثِمٌ وَ لَا يَدْعِيهِ دُونَنَا إِلَّا كَافِرٌ جَاحِدٌ وَ لَوْلَا أَنَّ أَمْرَ اللَّهِ لَا يُغْلَبُ وَ سِرَّهُ لَا يُظْهَرُ وَ لَا يُعْلَنُ لَظَهَرَ لَكُمْ مِنْ حَقِّنَا مَا تَبَتَّرَ مِنْهُ عُقُولُكُمْ وَ يُزِيلُ شُكُوكَكُمْ وَ لَكِنَّهُ مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ - فَاتَّقُوا اللَّهَ وَ سَلِّمُوا لَنَا وَ رُدُّوا الْأَمْرَ إِلَيْنَا فَعَلَيْنَا الْإِصْصَ دَارُ كَمَا كَانَ مِنَّا الْإِيْرَادُ وَ لَا تُحَاوِلُوا كَشْفَ مَا عَطَى عَنْكُمْ وَ لَا تَمِيلُوا عَنِ الْيَمِينِ وَ تَعَدِّلُوا إِلَى الْيَسَارِ وَ اجْعَلُوا قَصْدَكُمْ إِلَيْنَا بِالْمُودَةِ عَلَى السُّنَّةِ الْوَاضِحَةِ فَقَدْ نَصَحْتُ لَكُمْ وَ اللَّهُ شَهِدٌ عَلَيَّ وَ عَلَيْكُمْ وَ لَوْلَا مَا عِنْدَنَا مِنْ مَحَبَّةِ صَاحِبِكُمْ وَ رَحْمَتِكُمْ وَ الْإِشْفَاقِ عَلَيْكُمْ لَكُنَّا عَنْ مَخَاطَبَتِكُمْ فِي شُغْلٍ مِمَّا قَدِ

أَمْتَحِنَابِهِ مِنْ مُنَازَعَةِ الظَّالِمِ الْعُتْبَلِ الصَّالِّ الْمُتَّبِعِ فِي غِيَةِ الْمُضَادِّ لِرَبِّهِ الْمَدْعَى مَا لَيْسَ لَهُ الْجَاحِدِ حَقٌّ مِنْ إِفْتِرَاضِ اللَّهِ طَاعَتَهُ الظَّالِمِ
 الْغَاصِبِ- وَفِي ابْنَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِي أُسُوَّةٌ حَسَنَةٌ وَسَيَّرَدَى الْجَاهِلُ رِذَاءَ عَمَلِهِ وَسَيَعْلَمُ الْكَافِرُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ عَصَمَنَا
 اللَّهُ وَإِيَّاكُمْ مِنَ الْمَهَالِكِ وَالْأَسْوَاءِ وَالْآفَاتِ وَالْعَاهَاتِ كُلِّهَا بِرَحْمَتِهِ إِنَّهُ وَلِيُّ ذَلِكَ وَالْقَادِرُ عَلَى مَا يَشَاءُ وَكَانَ لَنَا وَلكُمْ وَلِيًّا وَحَافِظًا وَ
 السَّلَامُ عَلَى جَمِيعِ الْأَوْصِيَاءِ وَالْأَوْلِيَاءِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَسَلَّمَ تَسْلِيمًا. (1)

مرحوم شیخ طبرسی می گوید: شیخ مورد اطمینان ابو عمرو العمری رحمه الله گوید: میان ابو غانم قزوینی و گروهی از شیعیان مشاجره ای در مورد «خلف صلوات الله علیه» رخ داد، و ابن ابی غانم ذکر کرد که حضرت ابو محمد صلوات الله علیه در گذشته و هیچ جانشینی ندارد، باری پس از آن همگی طی ارسال نامه ای به ناحیه مقدسه (توسط وکلای آن حضرت) او را از مشاجره ای که میانشان رخ داده باخبر ساختند.

پس پاسخ نامه آنان به خط مبارک آن حضرت صلوات الله علیه این گونه رسید: بسم الله الرحمن الرحيم؛ خدا ما و شما را از گیر و دار فتنه ها سلامت بدارد، و به ما و شما روح یقین عطا فرماید، و تنها ما و شما را از بازگشت ناخوشایند پناه دهد، همانا ارباب گروهی از شما در مسائل دین نزد من رسیده، که کارشان به شك و تردید در باره والیان امرشان افتاده، پس این مطالب موجب غم و اندوه ما برای شما شده نه برای خودمان، و ما را در باره شما ناخوش داشت نه برای خودمان، چرا که خداوند با ما است و ما نیازی به جز او نداریم، و حق با ما است و هرگز تنهایی و خذلان دیگران ما را به هراس نیندازد، و ما ساخته و پرورش یافته و رهین منت پروردگار خویش هستیم؛ و مردم پرورش یافته و تربیت شده ما هستند.

ای مردم! شما را چه شده که در دام شك و تردید افتاده اید، و در حیرت و آشفتگی وارونه شده اید؟! مگر این آیه را نخوانده اید که خدای تعالی فرموده: «ای اهل ایمان! از خدا اطاعت کنید و [نیز] از پیامبر و صاحبان امر خودتان اطاعت کنید». (سوره نساء آیه 59)؟! مگر از احادیث و اخباری که از ما به شما رسیده به آنچه اکنون و در آینده برای امامان شما از گذشته و باقی آنان رخ خواهد داد وقوف نیافته اید؟ مگر ندیدید که چگونه خداوند از زمان حضرت آدم علیه السلام تا ظهور امام ماضی (پدر بزرگوارش حضرت امام حسن عسکری) صلوات الله علیه برای شما سنگرهایی قرار داده تا بدانها پناه گیرید، و نشانه ها و علائمی تا بدانها راه یابید؟ هر وقت نشانه ای غائب شد نشانه و علم دیگری نمایان گشت، و هر گاه ستاره ای غروب نمود ستاره دیگری طلوع کرد، پس زمانی که خداوند او را قبض روح فرمود شما پنداشتید که خداوند دین خود را ابطال کرده و سبب میان خود و خلقش را بریده، هرگز! این گونه نبوده و نخواهد بود، تا اینکه رستخیز بر پا شود و امر خدا ظاهر گردد در حالی که شما خوش ندارید، و بی شك امام ماضی صلوات الله علیه سعید و فقید بر منهاج و جای پای پدرانش صلوات الله علیهم درگذشت، و در میان ما است وصیت و علم او، و از اوست خلف و کسی که جانشین او شد، و جز فرد ستمکار گنهکار فرد دیگری در موضع او با ما منازعه نمی کند، و جز ما ادعای آن را نکنند مگر اهل انکار و کفر باشد، و اگر ملاحظه مغلوب شدن امر خدا و آشکار گشتن سر الهی نبود، چنان حق ما برای شما ظاهر می گردید که عقل های تان حیران گردد و تردیدتان برطرف شود، ولی مشیت خداوند بشود و هر چیزی که در لوح محفوظ مرقوم است تحقق خواهد یافت، پس شما هم از خدا بترسید و تسلیم ما شده و کارها را به ما وا

گذارید، و بدانید که هر خیری از ما به مردم می‌رسد، برای اطلاع از آنچه بر شما پوشیده است اصرار موزید، و به چپ و راست میل نکنید، مقصد خود را با دوستی ما بر اساس راهی که روشن است به سمت ما قرار دهید، من هر آنچه لازمه نصیحت و خیرخواهی بود برایتان گفتم و خود خداوند بر من و شما شاهد است. و اگر محبتی به شما نداشتم و صلاح شما را نظاره نمی‌کردم، و به جهت ترحم و شفقت بر شما نبود، گفتگوی با شما را ترك می‌گفتم، و فعلاً ما از مخاطبت با شما سرگرم ماجرای هستیم که گرفتار منازعه با ظالمی درشتخوی و گمراه شده ایم، همان که پیرو هوی و هوس خود، مخالف پروردگارش است و ادعای چیزی که متعلق به او نیست می‌کند، ظالمی است غاصب؛ منکر حق کسی شده که از طرف خدا مفروض الطاعه است.

و دختر گرامی رسول الله صلی الله علیه و آله الگوی خوبی برای شما است، و در آینده فرد جاهل دست از عمل بردارد، و کافر خواهد فهمید که عاقبت نیکوی این منزلگاه از آن کیست.

امیدوارم

خداوند از ناحیه رحمت خود ما و شما را از مواضع خطر و از بدی‌ها و آفات و امراض حفظ فرماید، زیرا تنها او سرپرست این امور و قادر بر آنچه می‌خواهد است، و برای ما و شما ولی و حافظ می‌باشد، و سلام و رحمت و برکات خداوند بر تمام اوصیاء و اولیاء و مؤمنین باد، و صلوات و سلام خداوند بر محمد و آل او باد!

ص: 72

با ذکر حدیثی به عنوان تیمن و تبرک این جزوه را به پایان می‌رسانم:

قال الشيخ محمد بن علي بن بابويه الصدوق، حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ الْحَسَنِ الْقَطَّانُ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ مُحَمَّدٍ الْحَسَنِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْفَزَارِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ بَحْرِ الْأَهْوَازِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو الْحَسَنِ عَلِيُّ بْنُ عَمْرٍو قَالَ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ جُمُهورٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ بِلَالٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرِّضَا صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ جَبْرِئِيلَ عَنْ مِيكَائِيلَ عَنْ إِسْرَافِيلَ عَنِ اللَّوْحِ عَنِ الْقَلَمِ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: وَلَا يَهُ عَلَىٰ بِنِ أَبِي طَالِبٍ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ عَذَابِي. (1)

مرحوم شیخ صدوق، با سند مذکور از علی بن بلال از حضرت امام رضا صلوات الله علیه از پدران بزرگوارش از حضرت امیرالمؤمنین صلوات الله علیه اجمعی از رسول الله صلی الله علیه و آله از جبرئیل از میکائیل از اسرافیل از لوح از قلم روایت کرده که فرمودند: خداوند عزوجل می‌فرماید: ولایت علی بن ابی طالب قلعه و دژ من است، هر کس وارد قلعه و دژ من گردد از عذابم در امان است.

این جزوه را در پانزدهم ماه شعبان سال 1443 هجری قمری به پایان رساندم.

و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم

ص: 73

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه موفق به تولید نرم‌افزارهای تلفن همراه، کتاب‌خانه‌های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارک امام علیه السلام پشتیبانی می‌شود.

برای خدمت‌رسانی بیشتر شما هم می‌توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می‌دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک می‌گوییم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه‌ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آبادی - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

